

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Gminy Miasta Mrągowo
na lata 2021-2024

Spis treści

Wstęp	4
1. Merytoryczne uzasadnienie opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych	5
1.1. Podstawa prawna strategii.....	5
1.2. Uwarunkowania strategiczne i programowe.....	5
2. Analiza danych instytucjonalnych	12
2.1. Dane podstawowe o Mrągowie	12
2.2. Demografia	13
2.3. Rynek pracy	14
2.4. Sytuacja mieszkaniowa	14
2.5. Edukacja.....	15
2.6. Opieka zdrowotna.....	17
2.7. Życie kulturalne i sport	17
2.8. Bezpieczeństwo publiczne	19
2.9. Organizacje pozarządowe	20
2.10. Opieka społeczna i podmioty wsparcia społecznego.....	23
3. Problemy społeczne występujące na terenie miasta Mrągowo	26
3.1. Problem alkoholowy	26
3.2. Problem narkomanii.....	28
3.3. Problem przemocy	29
3.4. Niepełnosprawność	29
3.5. Bezrobocie	30
3.6. Rodzina	30
3.7. Osoby starsze.....	31
4. Działania profilaktyczne	32
5. Badanie dorosłych mieszkańców na terenie miasta Mrągowo	35
5.1. Struktura badanej próby	35
5.2. Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	38
5.3. Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	48
5.4. Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców	52
5.5. Uzależnienia behawioralne z perspektywy dorosłych mieszkańców.....	56
5.6. Profilaktyka uzależnień i przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców	60

6. Badanie uczniów ESPAD.....	65
6.1. Charakterystyka próby	65
6.2. Sytuacja rodzinna	66
6.3. Relacje z bliskimi	68
6.4. Czas wolny	70
6.5. Problem nikotynowy.....	71
6.6. Problem alkoholowy	73
6.7. Następstwa sięgania po alkohol	76
6.8. Używanie innych substancji psychoaktywnych	80
6.9. Dostępność substancji.....	84
6.10. Sprzedaż alkoholu osobom nieletnim	87
6.11. Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży	89
6.12. Uzależnienia behawioralne z perspektywy dzieci i młodzieży	93
6.13. Profilaktyka z perspektywy dzieci i młodzieży	98
7. Porównanie wyników badania wśród uczniów do badań ogólnopolskich ESPAD	101
7.1. Problem alkoholowy	102
7.2. Problem narkotykowy	102
7.3. Problem nikotynowy.....	103
8. Badanie sprzedawców napojów alkoholowych na terenie Gminy Miasta Mrągowo.	103
8.1. Struktura badanej próby	103
8.2. Problem uzależnień z perspektywy sprzedawców	105
9. Analiza SWOT.....	117
10. Misja i prognoza zmian w zakresie objętym strategią.....	120
11. Realizacja strategii	123
11.1. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań.....	123
11.2. Realizatorzy i partnerzy:	132
11.3. Finansowanie realizacji strategii	132
11.4. Monitoring i ewaluacja wdrażania strategii	133
12. Spis tabel	135
13. Spis wykresów.....	136

Wstęp

Politykę społeczną definiuje się, jako „działalność państwa, podmiotów samorządowych i organizacji pozarządowych zmierzającą do kształtowania odpowiednich warunków pracy i bytu, pożądaných struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, w których przy aktywności ludzi będzie możliwe zaspokojenie potrzeb społeczeństwa na poziomie możliwym w danym okresie”¹. Definicja ta wskazuje na główny cel polityki społecznej państwa, tj. utrzymywanie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Podstawowym dokumentem planistycznym w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategia ta jest dokumentem określającym najważniejsze kierunki interwencji w stosunku do zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na terenie miasta i wskazuje priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne do ich realizacji. Opracowanie strategii jest punktem wyjścia do opracowania szczegółowych programów, których realizacja ma przyczyniać się do rozwiązywania problemów społecznych oraz wyrównania szans społecznych mieszkańców.

Artykuł 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Celem strategii jest przedstawienie działań w wymiarze strategicznym, odnoszących się do obszarów badanych i analizowanych w dokumencie kluczowym pn. „Diagnoza problemu uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”, zwanym w dalszej części „diagnozą”. Jako że przeprowadzona diagnoza stanowi odrębny dokument, w niniejszej strategii odniesiono się do wniosków i rekomendacji z niej wynikających.

Z uwagi na fakt, że otoczenie gospodarcze, społeczne i przepisy prawa stale podlegają przemianom, niniejsza strategia powinna być poddawana procesowi ewaluacji w okresie jej obowiązywania i w przypadku zachodzenia zmian kluczowych, powinna być aktualizowana. Aktualizacja strategii zawsze powinna uwzględniać zaistniałe nowe problemy społeczne. Powinien być również prowadzony bieżący monitoring problemów społecznych. Celem bieżącego monitoringu jest uchwycenie zmiany w natężeniu i skali problemów społecznych oraz wskazanie na pojawianie się nowych niekorzystnych zjawisk społecznych.

¹ K. Loranty, *Bezpieczeństwo społeczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2004, s. 98.

Strategia pozwala na zwiększenie efektywności działań podejmowanych w ramach miejskiej polityki społecznej, czego efektem ma być wdrożenie i realizacja programów oraz projektów w obszarze problemów społecznych na rzecz mieszkańców miasta. Niniejsza strategia została opracowana z myślą o perspektywie czasowej lat 2021-2024.

1. Merytoryczne uzasadnienie opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych

1.1. Podstawa prawna strategii

Podstawę prawną opracowania niniejszej strategii, stanowi ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej². W myśl art. 16b oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 przedmiotowej ustawy, gmina ma obowiązek m.in. opracować strategię rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Zgodnie z katalogiem wyrażonym w art. 16b ust. 2 wyżej wymienionej ustawy, strategia zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią
- 3) określenie: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, wskaźników realizacji działań.

1.2. Uwarunkowania strategiczne i programowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasta Mrągowo na lata 2021-2024 jest zgodna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej, opracowanymi na poziomie globalnym, europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym, stanowiącymi podstawę i punkt odniesienia do jej powstania. Należą do nich:

- Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030.
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.
- Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027.

² t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876

- Strategia polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2030 – w opracowaniu.
- Strategia Rozwoju Miasta Mrągowo 2016-2025.

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące:

- wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie
- wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo
- zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt
- zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie
- osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt
- zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi
- zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie
- promować stabilny, zrównoważony i inkluzyjny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi
- budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność
- zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami
- uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu
- zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji
- podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom
- chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony
- chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymywać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej

- promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu
- wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska perspektywa działań na rzecz Agendy 2030 została sformułowana w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, która stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi kraju, wskazując cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie. Dokument ustala także system koordynacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki i społeczeństwem.

Strategia przedstawia nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Jednocześnie w nowym modelu potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans przyszłych pokoleń. Głównym celem wszystkich działań i przedsięwzięć przewidzianych w dokumencie jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwanym efektem realizacji strategii będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społecznego-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat. Celem głównym dokumentu jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu uzależniono od podjęcia działań w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa.

W każdym z tych obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono sprecyzowanymi kierunkami interwencji. Do celów rozwojowych zaliczono następujące cele:

- wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji
- zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym
- poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki
- wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki
- stworzenie Polski Cyfrowej
- rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”
- zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska
- wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
- zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego
- stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej
- wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów dokumentu jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo. Wskazano w nim obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki.

W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 są elementem prac nad Umową Partnerstwa oraz krajowych i regionalnych programów operacyjnych dla interwencji finansowanych przez Europejskie Fundusze Inwestycyjne i Strukturalne w latach 2021-2027. Dokument zawiera m.in. wyzwania i cele rozwojowe kraju, w tym diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej Polski, cele rozwojowe kraju w perspektywie do roku 2030, opis podejścia terytorialnego oraz matrycę potrzeb na lata 2021-2027 oraz uzasadnienie wyboru realizacji 5 celów Polityki Spójności na lata 2021-2027:

- bardziej inteligentna Europa
- bardziej przyjazna dla środowiska niskomisyjna Europa
- lepiej połączona Europa
- Europa o silniejszym wymiarze społecznym
- Europa bliżej obywateli.

Dokument obejmuje również opis warunków podstawowych, których spełnienie determinuje możliwość uruchomienia środków w poszczególnych celach polityki w kolejnej perspektywie, opis mechanizmów koordynacji i komplementarności polityki spójności z innymi politykami Unii Europejskiej, tj. Wspólną Polityką Rolną i Wspólną Polityką Rybołówstwa oraz instrumentami finansowanymi z Unii Europejskiej, tj. programami zarządzanymi centralnie przez Komisję Europejską, zarys finansowania programów operacyjnych w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, katalog programów operacyjnych w Polsce w latach 2021-2027 oraz opis systemu instytucjonalnego służącego realizacji Umowy Partnerstwa. W latach 2021-2027 w ramach Polityki Spójności możliwe będzie finansowanie przedsięwzięć ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego + i Funduszu Spójności. Proponowane programy operacyjne obejmują: program operacyjny w zakresie infrastruktury transportu, energetyki i środowiska, zdrowia, kultury, nauki i edukacji oraz spraw społecznych, program(-y) operacyjny(-ne) w zakresie badań, rozwoju oraz innowacyjności oraz rozwoju cyfrowego, program operacyjny w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego, program operacyjny w zakresie województw wschodniej Polski, program operacyjny w zakresie wspierania regionów z deficytem/obszarów słabszych gospodarczo, program operacyjny Pomoc Techniczna oraz 16 regionalnych programów operacyjnych. W okresie programowania 2021-2027 zaproponowano również nowe rozwiązanie w postaci Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, którego zadaniem ma być wspieranie działań na rzecz ograniczenia negatywnych skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych związanych z odejściem od węgla i zaadaptowanie się do nowych warunków.

Strategia polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2030 – w opracowaniu.

Strategia Rozwoju Miasta Mrągowo 2016-2025 jest podstawowym dokumentem strategicznym wyznaczającym kierunki rozwoju miasta. W oparciu o diagnozę stanu gminy, określono kierunki rozwoju miasta, formułując cele strategiczne i programy operacyjne. Cele strategiczne zostały określone w czterech kluczowych obszarach z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju. Obszary te są względem siebie równoważne i wzajemnie się uzupełniają i są nimi:

- społeczeństwo – cel strategiczny – Aktywne, zintegrowane społeczeństwo.
- gospodarka i turystyka – cel strategiczny – Dobry klimat dla biznesu.
- przestrzeń i infrastruktura – cel strategiczny – Funkcjonalna i nowoczesna przestrzeń.

- środowisko – cel strategiczny – Inteligentne kształtowanie środowiska antropogenicznego oraz ochrona zasobów naturalnych.

Dla każdego celu strategicznego określono cele operacyjne, którym z kolei przyporządkowano kierunki działań. Do celów operacyjnych i działań istotnych z punktu widzenia niniejszej strategii zaliczono:

- wzmocnienie integracji społecznej, pobudzenie aktywności mieszkańców
- poprawa warunków i jakości kształcenia oraz wyrównanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży
- zmniejszenie skali bezrobocia oraz jego skutków poprzez doskonalenie systemu kształcenia i szkolenia
- zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego poprzez wsparcie grup społecznych zagrożonych marginalizacją
- poprawa dostępu i jakości usług publicznych poprzez rozwijanie oferty kulturalnej oraz sportowo – rekreacyjnej.

W Strategii Rozwoju Miasta Mrągowo 2016-2025 określono, że siłą Mrągowo, decydującą o jego potencjale rozwojowym, są jego mieszkańcy. Realizacja wszystkich zaplanowanych, w ramach wyżej wymienionych celów operacyjnych, kierunków działań przyczyni się do budowania aktywnego i zintegrowanego społeczeństwa. Aktywność powinna być rozumiana jako aktywność zawodowa, społeczna czy obywatelska pojedynczych osób fizycznych, ale również grup formalnych bądź nieformalnych. Wyrazem społecznej aktywności mieszkańców miasta jest także działalność organizacji pozarządowych, skuteczność podejmowanych przez nie inicjatyw oraz sposób ich współpracy z samorządem lokalnym w zakresie realizacji zadań mających wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców i rozwój lokalny. Podstawowym wyzwaniem w procesie kreowania aktywnego, zintegrowanego, nowoczesnego społeczeństwa jest zapewnienie wysokiej jakości oferty edukacyjnej, odpowiadającej na zachodzące zmiany w otoczeniu. Na aktywność i jakość życia mieszkańców miasta wpływ ma także rozwój sektora usług publicznych, do którego zaliczają się przede wszystkim usługi społeczne: edukacja, kultura, sport i rekreacja, opieka społeczna i medyczna oraz techniczne - gospodarka komunalna. Działania służące promocji zdrowia, zdrowego stylu życia oraz kreowaniu mody na sport, rekreację ruchową i aktywność fizyczną, to szansa m.in. na zmniejszenie problemów zdrowotnych, ale też poprawa jakości życia, aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców.

2. Analiza danych instytucjonalnych

2.1. Dane podstawowe o Mrągowie

Miasto Mrągowo położone jest w środkowo - wschodniej części województwa warmińsko - mazurskiego, w powiecie mrągowskim, na Pojezierzu Mrągowskim, będącym częścią Pojezierza Mazurskiego. Miasto zlokalizowane jest pomiędzy jeziorami: Czos od wschodu, Juno od północy, Jeziorem Czarnym od północnego – wschodu. Administracyjnie Mrągowo tworzy gminę miejską otoczoną bezpośrednio gminą wiejską Mrągowo.

Herb Miasta

Mrągowo położone jest w odległości:

- 90 km od przejścia granicznego z Rosją w Bezledach
- 160 km do przejścia granicznego z Litwą
- 210 km do przejścia granicznego z Białorusią
- 126 km od Kaliningradu
- 347 km od Wilna
- 64 km od Olsztyna
- 196 km od Gdańska
- 197 km od Warszawy
- 270 km od Bydgoszczy
- 289 km od Łodzi
- 360 km od Poznania
- 460 km od Wrocławia
- 470 km od Krakowa.

Przez miasto przebiegają ważne szlaki komunikacyjne:

- droga krajowa nr 59 - Rozogi - Mrągowo - Giżycko
- droga krajowa nr 16 - Grudziądz - Olsztyn - Mrągowo - Ełk - Ogrodniki
- droga wojewódzka nr 600 - Mrągowo – Szczytno
- droga wojewódzka nr 591 - Mrągowo - Kętrzyn - Michałkowo.

Mrągowo zajmuje powierzchnię 14,81 km², co stanowi 1,39 % powierzchni powiatu mrągowskiego. Miasto leży na obszarze charakteryzującym się wysoką lesistością, wysoką jeziornością (las i wody zajmują 1/3 powierzchni miasta) oraz bardzo wysokimi walorami przyrodniczo – krajobrazowymi.

2.2. Demografia³

Mrągowo jest gminą miejską z liczbą mieszkańców wynoszącą 20877, z czego 52,77 % stanowią kobiety, a 47,23 % mężczyźni (stan na 31.12.2019 r.). Liczba ludności Mrągowo od kilku lat utrzymuje się na stosunkowo równym poziomie ok. 21 tys. mieszkańców, jednakże równocześnie dostrzec można nieznaczną tendencję zniżkową. W latach 2015-2019 liczba mieszkańców zmalała o 1,65 %. Zjawisko to wpisuje się w tendencje ogólnopolskie. W 2019 r. odnotowano 742 zameldowania na pobyt stały oraz 143 wymeldowania.

Średni wiek mieszkańców wynosi 42,1 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego (41,3 lat) oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski (41,9 lat). W wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) jest 16,63 % mieszkańców, produkcyjnym (18-60 dla kobiet i 18-65 lat dla mężczyzn) – 60,54 % a w poprodukcyjnym - 22,83 %.

Mieszkańcy Mrągowo zawarli w 2019 roku 151 małżeństw. Liczba par obchodzących 50 – lecie małżeństwa – 37.

Tabela 1: Statystyka urodzeń żywych i zgonów przedstawia się następująco:

Lata	Urodzenia żywe	Zgony
2015	188	209
2016	171	230
2017	163	197
2018	244	200
2019	187	204

³ dane na podstawie: raportu o stanie Gminy Miasta Mrągowo w 2019 roku oraz <https://www.polskawliczbach.pl/Mragowo#dane-demograficzne>

2.3. Rynek pracy⁴

Bezrobocie rejestrowane w Mrągowie wynosiło w 2019 roku 9,4 % (10,2 % wśród kobiet i 8,6 % wśród mężczyzn). Jest to nieznacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski.

Szczegółowe informacje dotyczące stanu rynku pracy przyjęto do powiatu mrągowskiego, tj.:

- na koniec 2019 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszyła się w stosunku do analogicznego okresu 2018 roku o 10,3 % i wyniosła 1757 osób
- widoczna staje się tendencja wzrostowa ludności w wieku poprodukcyjnymi (zmiany demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa)
- po okresie wzrostu bezrobocia na koniec 2012 roku, bezrobocie cały czas jest w okresie spadkowym
- najczęstszą przyczyną odpływu z bezrobocia było podjęcie pracy - 49,5 % - 1807 osób (w 2018 roku 50 % - 1957 osób)
- zmniejszył się o 1,1 % odsetek osób wyłączonych z ewidencji z powodu niepotwierdzenia gotowości do pracy
- na koniec grudnia 2019 roku stopa bezrobocia w powiecie mrągowskim ogłoszona przez GUS była niższa od stopy bezrobocia analogicznego okresu 2018 roku o 1,2 % i wynosiła 9,9 %. W kraju nastąpił spadek o 0,6 %, w województwie warmińsko-mazurskim o 1,4 %.

2.4. Sytuacja mieszkaniowa

Polityka mieszkaniowa w mieście opiera się na uchwalonym przez Radę Miejską w Mrągowie, w 2016 r., „Wieloletnim programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Mrągowo na lata 2017 – 2021”. Jego celem jest tworzenie warunków zapewniających członkom wspólnoty samorządowej dostępność do mieszkania, zaspokajania potrzeb mieszkaniowych zgodnie z preferencjami, aspiracjami i możliwościami ekonomicznymi gospodarstw domowych oraz tworzenie warunków zapewniających niezbędną dbałość o istniejący zasób mieszkaniowy, stanowiący istotną część majątku miasta.

Według danych z raportu o stanie Gminy Miasto Mrągowo w roku 2019 na terenie miasta znajdowało się 1904 budynków mieszkalnych. Miasto dysponowało 594 gminnymi lokalami mieszkalnymi i 142 gminnymi lokalami socjalnymi. 100% budynków mieszkalnych podłączonych jest do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

⁴ dane na podstawie: <https://www.polskawliczbach.pl/Mragowo#rynek-pracy>

Zasób mieszkaniowy Gminy Miasta Mrągowo charakteryzuje się wysokim udziałem budynków wybudowanych ponad 80 lat temu. Ich udział stanowi ponad 70% wszystkich budynków wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego gminy.

Główne kierunki działań przewidziane w wieloletnim programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem, które są realizowane lub zostaną podjęte to:

- prywatyzacja mieszkań
- urealnienie czynszów.

Urealnienie czynszów nie ma na celu pogorszenie sytuacji najemców o niskich dochodach dzięki znacznej pomocy w postaci dodatków mieszkaniowych, a ma pozwolić na stopniowe likwidowanie nieuzasadnionych ze względów społecznych przywilejów - dotowanie gospodarstw domowych, które stać na pokrycie pełnych kosztów najmu lokalu mieszkalnego.

2.5. Edukacja⁵

4553 mieszkańców Mrągowo jest w wieku potencjalnej nauki, w tym 2229 kobiet oraz 2324 mężczyzn. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 12,3 % ludności posiada wykształcenie wyższe, 3,2 % wykształcenie policealne, 9,3 % średnie ogólnokształcące, a 18,2 % średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 23 % mieszkańców Mrągowo, gimnazjalnym 6,7 %, natomiast 25,1 % podstawowym ukończonym. 2,2 % mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa warmińsko-mazurskiego mieszkańcy miasta mają nieznacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Mrągowie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone 25,5 % oraz średnie zawodowe 18,1 %. Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe 29,2 % oraz podstawowe ukończone 24,7 %.

W Mrągowie funkcjonuje 7 przedszkoli, oferujących 736 miejsc:

- Przedszkole Publiczne Nr 1 „Stokrotka”, przy ul. Brzozowej 7
- Przedszkole Publiczne Nr 2 „Bajka”, przy ul. Kopernika 2
- Niepubliczne Przedszkole „Kubuś” s.c., przy ul. Spacerowej 1
- Niepubliczne Przedszkole „Kolorowe Kredki”, przy ul. Wojska Polskiego 4B
- Przedszkole Niepubliczne „Nasze Pociechy”, przy ul. Mrongowiusza 59A
- Przedszkole Niepubliczne „Nasze Pociechy” Jakub Paradowski, przy os. Grunwaldzkim 18

⁵ dane na podstawie: <https://www.polskawliczbach.pl/Mragowo#edukacja-i-szkolnictwo>

- Centrum Rozwoju „Nasze Pocięchy”, przy ul. Giżycka 1.

Dodatkowo miejsca przedszkolne zapewniane są w oddziałach przedszkolnych, funkcjonujących w szkołach podstawowych – 156.

Gmina Miasto Mrągowo jest organem prowadzącym dwóch szkół podstawowych, tj. Szkoły Podstawowej Nr 1 im. Mikołaja Kopernika, przy ul. Bohaterów Warszawy 4/ ul. Kopernika 2/ul. Kopernika 2C oraz Szkoły Podstawowej Nr 4 im. Gen. Stefana „Grota” Roweckiego, przy os. Mazurskim 12. Ponadto oddziały szkół podstawowych funkcjonują w Zespole Oświatowo-Sportowym „Baza” Mrągowo przy ul. Nadbrzeżnej 13 oraz w Zespole Szkół Specjalnych przy ul. Mrongowiusza 13C, których organem prowadzącym jest powiat mrągowski.

Na terenie miasta funkcjonują następujące szkoły ponadpodstawowe:

- I Liceum Ogólnokształcące im. Obrońców Westerplatte, przy ul. Piotra Sobczyńskiego 1A,
- Zespół Szkół Nr 2 im. Władysława Jagiełły, przy ul. Mrongowiusza 13B
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Mrągowie, przy ul. Mrongowiusza 65
- II Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego (ZOS „Baza”), przy ul. Nadbrzeżnej 13, funkcjonujące w strukturze Zespołu Oświatowo-Sportowego „BAZA”
- Szkoła Branżowa I Stopnia w Zespole Szkół Specjalnych, przy ul. Mrongowiusza 13C.

Na terenie miasta działa również Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, która świadczy różne formy wsparcia dla uczniów i rodziców a także nauczycieli i wychowawców. W placówce jest udzielana specjalistyczna pomoc terapeutyczna w formie terapii psychologicznej, terapii pedagogicznej oraz logopedycznej a także poradnictwo z tych trzech dziedzin.

Mimo, że żłobki nie są objęte przepisami dotyczącymi oświaty, to stanowią ważny element systemu opieki nad dziećmi do lat 3. Od września 2020 r. w Mrągowie funkcjonują cztery niepubliczne żłobki, zapewniające łącznie miejsca dla 102 dzieci. Dodatkowo od 2020 r. w mieście działalność prowadzi trzech dziennych opiekunów. Opieką obejmują 10 dzieci.

2.6. Opieka zdrowotna

Na terenie Mrągowo opiekę medyczną dla mieszkańców miasta zapewniają następujące placówki:

- Szpital Mrągowski im. M. Kajki Sp. z o.o., ul. Wolności 12
- Szpitalny Oddział Ratunkowy, ul. Wolności 12
- Przychodnia Lekarska „Zdrowie”, ul. Królewiecka 58
- Poradnia Lekarzy „Mazur Med.”, os. Mazurskie 33A
- Przychodnia Lekarska „Grunwaldzka”, ul. Grunwaldzka 1.

Wymienione placówki zapewniają opiekę zdrowotną na dobrym poziomie. Dodatkowo działają liczne praktyki lekarskie i pielęgniarskie obejmujące świadczeniami mieszkańców. Jest też zapewniony dostęp do opieki stomatologicznej.

Na terenie miasta funkcjonuje 12 aptek, które zapewniają mieszkańcom dostęp do środków farmaceutycznych.

2.7. Życie kulturalne i sport

Zadania z zakresu działalności kulturalnej i sportowej na terenie miasta realizują Mrągowskie Centrum Kultury (do 31 grudnia 2020 r. – Centrum Kultury i Turystyki) z siedzibą przy ul. Warszawskiej 26 oraz stowarzyszenia i kluby sportowe. W swojej ofercie przedmiotową działalność oferuje, mimo że jest placówką oświatową, również Młodzieżowy Dom Kultury, funkcjonujący przy os. Mazurskim 12.

Mrągowskie Centrum Kultury jest samorządową instytucją kultury, realizującą zadania Gminy Miasta Mrągowo w zakresie organizowania i prowadzenia działalności kulturalnej, w tym animacji społeczno-kulturalnej i upowszechniania czytelnictwa. W strukturze MCK obecnie znajdują się m.in. Dział organizacji imprez kulturalnych i animacji kulturalno-społecznej, Dział administracji i obsługi imprez oraz Biblioteka Miejska.

W ramach animacji kulturalno-społecznej MCK organizuje zajęcia w pracowniach artystycznych oraz oferuje różne formy aktywnego spędzenia czasu wolnego. Funkcjonują kółka plastyczne, teatralne, taneczne, muzyczne, chór, orkiestra dęta. Dzięki prowadzonym przez instruktorów zajęciom dzieci, młodzież i dorośli mogą rozwijać swoje umiejętności w różnych dziedzinach.

Innymi działaniami animacyjnymi są realizowane projekty społeczno-kulturalne, konkursy i przeglądy twórczości amatorskiej oraz wydarzenia takie jak: koncerty, spektakle, wystawy czy spotkania, projekcje filmowe. Każdego roku MCK organizuje szereg imprez kulturalnych o różnym zasięgu, od lokalnego do międzynarodowego. Dzięki odbywającym się w mieście imprezom i festiwalom, Mrągowo znane jest w kraju i poza jego granicami. Udział w realizowanych imprezach biorą nie tylko mieszkańcy Mrągowo, ale również liczni turyści. Wśród najważniejszych imprez organizowanych lub współorganizowanych przez MCK wyróżniamy:

- Dni Mrągowo
- Mazurska Noc Kabaretowa
- Mazurski Festiwal Operowy Belcanto
- Piknik Country
- Festiwal Kultury Kresowej w Mrągowie
- Festiwal Weselnych Przebojów
- Wakacyjna Trasa Dwójki.

Realizując swoje działania MCK współpracuje m.in. z administracją rządową i samorządową, mediami, organizacjami pozarządowymi, innymi instytucjami kultury oraz placówkami oświatowymi.

Młodzieżowy Dom Kultury w Mrągowie jest placówką oświatowo-wychowawczą, której celem jest zapewnienie ciekawych form spędzania wolnego czasu dzieciom i młodzieży. Placówka w swojej ofercie ma zajęcia muzyczne, plastyczne, teatralne, robotyki, taneczne, fotograficzne, rękodzielnicze, modelarskie oraz koło: Mały Einstein, Mały Kopernik i Akademia przedszkolaka. Dodatkowo placówka jest organizatorem licznych konkursów, turniejów oraz imprez okolicznościowych.

Według danych GUS w Mrągowie ilość imprez organizowanych przez jednostki w 2019 roku wyniosła ogółem: 206 (uczestnicy: 88855). W ramach tych imprez organizowane były:

- wystawy: 10 (uczestnicy: 5629)
- festiwale i przeglądy artystyczne: 14 (uczestnicy: 56434)
- koncerty: 29 (uczestnicy: 13240)
- prelekcje, spotkania, wykłady: 10 (uczestnicy: 300)
- imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne: 62 (uczestnicy: 3788)
- konkursy: 11 (uczestnicy: 1526)

- pokazy teatralne: 12 (uczestnicy: 2347)
- konferencje: 1 (uczestnicy: 40)
- interdyscyplinarne: 2 (uczestnicy: 400)
- warsztaty: 45 (uczestnicy: 1451)
- inne: 10 (uczestnicy: 3700).

Jednocześnie na terenie miasta działają liczne stowarzyszenia i kluby sportowe, wspierające rozwój kulturalny i sportowy mieszkańców oraz zapewniające ofertę aktywnego spędzania wolnego czasu. I tak w 2019 r. organizacje pozarządowe realizowały m.in. następujące zadania publiczne:

- „Działalność wspomagająca rozwój społeczności lokalnych poprzez edukację i zaspakajanie zainteresowań kulturalnych.”
- „Upowszechnianie sportu wśród mieszkańców miasta Mrągowo, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, poprzez organizację lub uczestniczenie w imprezach, zawodach i zajęciach sportowych niezwiązanych ze współzawodnictwem sportowym, organizowanym przez właściwe związki sportowe (sztuki walki, tenis ziemny, żeglarsstwo i kajakarstwo, strzelectwo sportowe).”
- „Wspieranie działalności klubów sportowych, działających na terenie miasta Mrągowo, w zakresie realizacji szkolenia sportowego oraz uczestnictwa w zorganizowanej rywalizacji sportowej, organizowanej przez właściwe związki sportowe (piłka nożna, piłka siatkowa, piłka ręczna, piłka koszykowa, kolarstwo, żeglarsstwo, kajakarstwo, tenis stołowy, szachy, bilard sportowy).

2.8. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to system zorganizowanych i skoordynowanych działań samorządów różnego szczebla, Komendy Powiatowej Policji w Mrągowie, Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Mrągowie, inspekcji, służb i organizacji zajmujących się problematyką bezpieczeństwa. Z tego względu szereg działań w zakresie bezpieczeństwa publicznego podejmowanych także na terenie Gminy Miasta Mrągowo, realizowanych jest na szczeblu powiatu.

W 2019 roku w Mrągowie stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 314 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 14,49 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Mrągowie wynosi 69,10 % i jest mniejszy od wskaźnika wykrywalności dla województwa warmińsko - mazurskiego oraz nieznacznie mniejszy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Mrągowo najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 8,97 (wykrywalność 64 %) oraz przeciwko mieniu - 5,92 (wykrywalność 42 %). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,04 (98 %), o charakterze gospodarczym - 2,66 (56 %) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,32 (68 %).

W 2019 r. na terenie miasta Mrągowo odnotowanych zostało 212 zgłoszeń kierowanych do służb straży pożarnej.

Zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego w obszarze wodnym realizowane były również przez Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w ramach zadania „Ochrona osób przebywających na wodach i terenach przywodnych na terenie Miasta Mrągowo”.

Dodatkowo w mieście podejmowano szereg zadań w zakresie poprawy infrastruktury zmierzającej do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego (progi zwalniające, nowe przejścia dla pieszych, barierki ochronne, wymiana powierzchni itp.).

W ramach zwiększenia bezpieczeństwa w 2019 r.:

- wykonano montaż progów zwalniających: ul. Laskowa i ul. Krzywa (po dwa segmenty)
- zamontowano barierki ochronne przy szkole: ul. Rynkowa – 5 mb
- wykonano nowe przejścia dla pieszych: ul. Plutonowa
- wykonano próg zwalniający płytowy wraz z nowym przejściem dla pieszych: ul. Wileńska
- wyznaczono miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych – drogi na terenie jednostki wojskowej
- ustawiono lustro drogowe: ul. Plutonowa
- zrealizowano wymianę istniejącej, zniszczonej nawierzchni przejść dla pieszych z kostki granitowej w ciągu ulic Królewieckiej, Żeromskiego i Ratuszowej – 4 szt.

2.9. Organizacje pozarządowe

Miasto Mrągowo corocznie opracowuje i uchwała „Roczny Program Współpracy Gminy Miasto Mrągowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”.

Program określa cele, zasady i zakres przedmiotowy oraz formę współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi, wskazuje priorytetowe zadania publiczne, które powinny być w pierwszej kolejności wsparte środkami publicznymi, wyznacza okres realizacji przewidzianych zadań, a także porusza kwestie sposobu realizacji programu, wysokości środków przeznaczonych na jego realizację i sposobu oceny realizacji programu.

Współpraca miasta z organizacjami określonymi ustawą realizowana jest w oparciu o zasadę pomocniczości, suwerenności, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności. Za zadania priorytetowe, skierowane do mieszkańców Mrągowo, które mogą być realizowane wspólnie z organizacjami, uznaje się:

- ochronę ludności, w tym zapewnienie bezpieczeństwa ludności na akwenach wodnych i terenach przywodnych Mrągowo poprzez prowadzenie działalności ratowniczej
- przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, w tym:
 - działania w zakresie profilaktyki problemów alkoholowych i innych uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie
 - wspieranie działań na rzecz osób, rodzin i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez działania edukacyjne, organizację wypoczynku letniego i zimowego oraz imprez profilaktycznych
- ochronę i promocję zdrowia, w tym zapobieganie chorobom społecznym, propagowanie zdrowego stylu życia oraz szkolenia w zakresie pomocy przedlekarskiej oraz wsparcie rodzin, w których wychowywane są dzieci niepełnosprawne
- pomoc społeczną, w tym działania niosące pomoc osobom chorym, starszym i niepełnosprawnym w miejscu zamieszkania tych osób, poprzez świadczenie bezpłatnych usług opiekuńczo-pielęgniarskich
- promocję i organizację wolontariatu, w tym organizację szkoleń
- ekologię oraz ochronę dziedzictwa przyrodniczego, w tym działania związane z edukacją ekologiczną
- kulturę, sztukę i ochronę dziedzictwa narodowego, w tym podtrzymywanie tradycji narodowych, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej, kulturowej, poprzez organizowanie wydarzeń artystycznych i przedsięwzięć
- działalność wspomagającą rozwój społeczności lokalnej, poprzez edukację i zaspakajanie zainteresowań kulturalnych

- tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi sportu na terenie miasta Mrągowo, w tym:
 - wspieranie działalności klubów sportowych, działających na terenie Mrągowo, w zakresie realizacji szkolenia sportowego oraz uczestnictwa w zorganizowanej rywalizacji sportowej organizowanej przez właściwe związki sportowe
 - upowszechnianie sportu wśród mieszkańców Mrągowo ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, poprzez organizację lub uczestniczenie w imprezach, zawodach oraz zajęciach sportowych
- promocję miasta, w tym promocję i popularyzację Mrągowo w kraju i za granicą, rozwijanie współpracy międzynarodowej i kontaktów między społecznościami, również poprzez działania sportowe
- działalność na rzecz młodzieży – realizacja działań angażujących młodzież w działania i umożliwiających rozwijanie pomysłów młodzieży
- rozwój turystyki – realizacja działań przyczyniających się do szeroko rozumianego rozwoju sektora turystycznego.

Od 2018 r. w budynku dawnego magazynu uzbrojenia przy ul. Kopernika funkcjonuje Mrągowskie Centrum Aktywności Lokalnej. Placówka ma na celu wspieranie aktywności społecznej mieszkańców i organizacji pozarządowych, w szczególności organizacji młodych i niedysponujących lokalem na prowadzenie swojej działalności statutowej, partnerstwa i wzajemnej współpracy, m.in. poprzez:

- udzielenie pomieszczeń centrum na prowadzenie działalności inicjatywnej, statutowej, na akcje społeczne, szkolenia, konferencje, imprezy okolicznościowe itp.
- rozwijanie i wzmocnianie współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi
- prowadzenie bazy danych o organizacjach pozarządowych prowadzących działalność w sferze zadań społecznych na terenie Mrągowo
- poradnictwo, organizacja szkoleń, warsztatów, konferencji itp.
- promocja i wsparcie działalności organizacji pozarządowych, grup inicjatywnych oraz wolontariatu
- prowadzenie działań integrujących środowisko pozarządowe
- udzielanie rekomendacji i wystawianie listów intencyjnych
- umożliwienie korzystania ze sprzętu technicznego: komputera, rzutnika, sprzętu multimedialnego itp.
- umożliwienie korzystania z Internetu

- udostępnianie publikacji, prasy i materiałów związanych z działalnością sektora pozarządowego będących w dyspozycji centrum.

2.10. Opieka społeczna i podmioty wsparcia społecznego

Placówką realizującą zadania pomocy społecznej na rzecz mieszkańców Mrągowo jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który jest jednostką organizacyjną miasta. Siedziba MOPS znajduje się przy ulicy Wyspiańskiego 1. Strukturę organizacyjną ośrodka tworzą:

- Sekcja Pomocy Środowiskowej
- Sekcja Finansowo – Administracyjna
- Sekcja Dodatków Mieszkaniowych
- Sekcja Świadczeń Rodzinnych
- Dom Dziennego Pobytu.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej MOPS realizuje zadania własne miasta oraz zlecone z zakresu administracji rządowej.

W 2019 r. pomocą zostały objęte 574 rodziny spełniające kryteria, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej. Należy przy tym zaznaczyć, że rodzina może korzystać z pomocy z powodu różnych przesłanek jednocześnie.

Do najczęściej zaliczanych powodów korzystania z pomocy społecznej należą, zgodnie z raportem o stanie Gminy Miasta Mrągowo za 2019 r.:

- bezrobocie – 390 rodzin
- niepełnosprawność – 213 rodzin
- długotrwała lub ciężka choroba – 208 rodzin
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 108 rodzin
- alkoholizm – 76 rodzin
- ubóstwo – 61 rodzin
- potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność – 56 rodzin
- bezdomność – 11 rodzin
- trudność w przystosowaniu do życia, po zwolnieniu z zakładu karnego – 9 rodzin
- narkomania – 5 rodzin
- przemoc w rodzinie - 3 rodziny.

Dodatkowo MOPS w 2019 roku wypłacił świadczenia:

- w ramach rządowego programu „Rodzina 500+” – 3240 dzieci

- w ramach programu „Dobry start” – 2235 dzieci
- zasiłek rodzinny z dodatkami – 780 rodzin
- świadczenia opiekuńcze (zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna) – 711 rodzin
- świadczenie z funduszu alimentacyjnego – 179 rodzin.

Kolejną formą pomocy oferowaną przez MOPS jest umieszczanie osób tego potrzebujących w mieszkaniach chronionych. Aktualnie w mieście funkcjonują dwa takie mieszkania przeznaczone dla mężczyzn i kobiet.

Dodatkowo w strukturze MOPS funkcjonuje Dom Dziennego Pobytu, który to oferuje osobom starszym i samotnym warunki do aktywnego i urozmaiconego spędzania wolnego czasu, w formie zajęć świetlicowych (rękodzieło, gry planszowe, śpiew, taniec, zajęcia teatralne, okolicznościowe spotkania oraz plenerowych (spacery, ogniska).

Przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej działa Zespół Interdyscyplinarny, który realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a do jego zadań należy, w szczególności:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 6) ocena i weryfikacja prowadzonych działań Zespołu, w tym działań grup roboczych.

W 2019 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudniony był asystent rodziny, który wspierał swoimi działaniami 17 rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Na terenie miasta funkcjonuje również Środowiskowy Dom Samopomocy, który jest prowadzony przez miasto jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. ŚDS jest ośrodkiem wsparcia typu A i B dla osób przewlekle psychicznie chorych i dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Dysponuje 60 miejscami. Podstawowymi celami działalności ŚDS jest:

- utrzymanie uczestników w ich naturalnym środowisku oraz rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia

- reprezentowanie interesów niepełnosprawnych w społeczności lokalnej oraz kształtowanie akceptującej postawy otoczenia wobec nich
- dążenie do pełnej integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez ich czynne i aktywne uczestnictwo w życiu politycznym, kulturalnym i społecznym w lokalnym środowisku
- prowadzenie rehabilitacji społecznej i zawodowej, rozumianej jako zespół działań zmierzających do osiągnięcia przez użytkowników poprawy jakości życia, samodzielnego funkcjonowania oraz powstrzymania postępującej regresji poprzez zapewnienie wsparcia psychologicznego i terapeutycznego
- rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności wykonywanych czynności dnia codziennego, celem zapobiegania nawrotom społecznej dekompensacji.

Działające na terenie Mrągowo Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie to placówka realizująca zadania powiatu z zakresu:

- pomocy społecznej (zarówno zadań własnych powiatu, jak i zleconych z zakresu administracji rządowej, należących do właściwości powiatu)
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych
- ochrony zdrowia psychicznego.

Opiekę i pomoc dzieciom i młodzieży niepełnosprawnym intelektualnie świadczy jednostka organizacyjna powiatu, tj.: Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych w Mrągowie.

Przy szkołach podstawowych, których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Mrągowo, funkcjonują 3 świetlice środowiskowe z zajęciami socjoterapeutycznymi dla dzieci z rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze:

- świetlica przy Szkole Podstawowej Nr 1, przy ul. Boh. Warszawy 4
- świetlica przy Szkole Podstawowej Nr 1, przy ul. Kopernika 2 C
- świetlica przy Szkole Podstawowej Nr 4, przy os. Mazurskim 12.

Zadania świetlic:

- organizacja zajęć socjoterapeutycznych
- pomoc w odrabianiu lekcji, nadrabianiu zaległości, rozwiązywaniu problemów
- pomoc w opanowaniu wiedzy szkolnej i rozwijanie sprawności umysłowej
- rozwijanie zainteresowań, organizacja czasu wolnego

- kształtowanie postaw moralno-społecznych
- kształtowanie podstawowych nawyków współżycia w grupie
- zapewnienie posiłku.

3. Problemy społeczne występujące na terenie miasta Mrągowo

3.1. Problem alkoholowy

Jednym z negatywnych zjawisk mających wpływ na funkcjonowanie społeczności lokalnej jest problem alkoholizmu.

Szacowanie pełnej skali zjawiska w mieście jest trudne. Nie każdy borykający się z problemem przyznaje się do tego, nie każdy też jest świadom swojego problemu. Przydatnym wskaźnikiem pomagającym określić skalę problemu alkoholowego, są dane instytucjonalne wskazane w aktualnej Diagnozie Problemu Uzależnień oraz w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 r. (dane za 2019 r.).

Poradnia Leczenia Uzależnień objęła leczeniem 129 osób. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przyjęła 42 wnioski o skierowanie na leczenie odwykowe. Wystosowała 180 wezwań osób, wobec których wpłynął wniosek o skierowanie na leczenie odwykowe, na posiedzenie komisji. Wystąpiła także do Sądu Rejonowego w Mrągowie z wnioskami o wszczęcie postępowania w sprawie obowiązkowego poddania się leczeniu odwykowemu wobec 11 osób. Na dyżur Sekretarza Komisji, w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym, zgłosiły się 122 osoby.

W 2019 roku Komenda Powiatowa Policji w Mrągowie zatrzymała na terenie powiatu 79 osób dorosłych – nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych, odnotowała 770 wykroczeń przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu przez osoby nietrzeźwe, zatrzymała 137 osób, które prowadziły pojazd w stanie nietrzeźwości, odnotowała także 4 wypadki spowodowane przez osoby będące pod wpływem alkoholu (w tym przestępstwa drogowe).

Straż Miejska wobec osób naruszających przepisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zastosowała 4 środki oddziaływania wychowawczego w postaci pouczeń.

W Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym udzielana jest pomoc osobom i rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, tj. pomoc psychospołeczna, prawna, terapeutyczna oraz pomoc na rzecz powrotu do społeczności. Liczba osób oraz udzielonych im porad w poszczególnych kategoriach klientów przedstawiano w poniższej tabeli.

Tabela 2: Liczba osób oraz udzielonych im porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w poszczególnych kategoriach klientów:

Kategoria klientów	Liczba osób	Liczba porad
Osoby z problemem alkoholowym	245	293
Dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnieni i DDA)	88	91

Źródło: Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mrągowie w 2019 r. objął opieką 1169 osób, tj. 574 rodziny, w tym 107 osób - 76 rodzin z problemem alkoholowym. Rodzaje wsparcia: finansowe, obiady na stołówce, bank żywności magazyn odzieży używanej, poradnictwo.

Tabela 3: Zasiłki MOPS z powodu problemu alkoholowego:

Liczba rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy MOPS (ogółem)	574 rodzin, 1169 osób
Liczba rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy MOPS ze względu na alkoholizm	76 rodzin, 107 osób

Źródło: MOPS

Z administracyjnego punktu widzenia istotna jest także informacja o liczbie wydanych zezwoleń na sprzedaż alkoholu. Na terenie miasta Mrągowo określono następującą liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży:

- 1) 60 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5 % zawartości alkoholu oraz na piwo
- 2) 60 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)
- 3) 60 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18 % zawartości alkoholu.

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży:

- 1) 60 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5 % zawartości alkoholu oraz na piwo
- 2) 60 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)
- 3) 60 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18 % zawartości alkoholu, alkoholowych powyżej 18 % zawartości alkoholu.

3.2. Problem narkomanii

Skalę problemu narkomanii w mieście, podobnie jak problemu alkoholowego, jest bardzo trudno oszacować, gdyż nie każda osoba zgłasza się po pomoc. Jednakże problem ten jest monitorowany w ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miasto Mrągowo.

W 2020 roku udzielano pomocy rodzinom, w których występują problemy uzależnień od narkotyków i innych środków psychotropowych, poprzez dyżur informacyjno-konsultacyjny. Pomoc była świadczona w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w wymiarze 1 godziny tygodniowo. Przeprowadzono łącznie 48 godzin dyżuru. Z porad specjalisty skorzystały 82 osoby. Liczba osób, które zgłaszały się w poszczególnych miesiącach przedstawia się następująco:

styczeń – 0 osób

luty – 10 osób (4K, 6M)

marzec – 6 osób (4K, 2M)

kwiecień – 8 osób (4K, 4M)

maj – 6 osób (4K, 2M)

czerwiec – 9 osób (5K, 4M)

lipiec – 10 osób (5K, 3M, 2 nieletnich)

sierpień – 6 osób (3K, 3M)

wrzesień – 12 osób (4K, 5M, 3 nieletnich)

październik – 7 osób (5K, 2M)

listopad – 9 osób (6K, 3M)

grudzień – 9 osób (3K, 6M).

W 2019 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mrągowie udzielił pomocy 5 rodzinom, w których wystąpił problem narkomanii.

3.3. Problem przemocy

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w 2020 roku wyniosła: 181, w tym 81 kobiet, 37 mężczyzn, 63 dzieci. 75 rodzin było objętych procedurą „Niebieskiej Karty”. Liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty” w 2020 roku wyniosła 45. Jednocześnie warto nadmienić, że zakończono 50 procedur „Niebieskiej Karty” w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.

W związku z występującym problemem 29 osób zgłosiło się po pomoc w formie poradnictwa prawnego, 93 osobom udzielono poradnictwa socjalnego, 33 osoby skorzystały z pomocy Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w formie grupy wsparcia oraz pomocy psychologicznej.

3.4. Niepełnosprawność

Niepełnosprawność jest jednym z ważniejszych problemów współczesnego świata, który wiąże się z obniżeniem sprawności funkcji fizycznych, psychicznych bądź umysłowych. Z niepełnosprawnością fizyczną często wiąże się tzw. niepełnosprawność społeczna, czyli niezdolność do pełnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Osoby niepełnosprawne spotykają się na co dzień z wieloma barierami, takimi jak bezrobocie, bariery architektoniczne i komunikacyjne, utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji oraz izolacja społeczna.

Na terenie miasta większość budynków użyteczności publicznej jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ułatwieniem dla niepełnosprawnych jest stosowanie na terenie miasta obniżonych krawężników. Istotnym ograniczeniem jest niedostosowanie obiektów handlowych i usługowych oraz brak sygnalizacji świetlnej dostosowanej do potrzeb osób niewidomych.

Zgodnie z raportem o stanie Gminy Miasta Mrągowo, w 2019 r. problem niepełnosprawności dotyczył 213 rodzin i był jednym z najczęściej występujących powodów korzystania z pomocy społecznej.

3.5. Bezrobocie

Bezrobocie jest kolejnym z negatywnych zjawisk mających wpływ na funkcjonowanie społeczności lokalnej. Zgodnie z danymi GUS poziom bezrobocia w Mrągowie, jakkolwiek wyższy niż przeciętny poziom bezrobocia w Polsce, ulega stopniowemu obniżeniu. Warto zauważyć, iż w tym aspekcie miasto na tle województwa notowało lepsze wskaźniki, tj. niższy poziom bezrobocia, aż do roku 2018, natomiast w roku 2019, sytuacja uległa zmianie.

Zgodnie z raportem o stanie Gminy Miasta Mrągowo, w 2019 r. problem bezrobocia dotyczył aż 390 rodzin i jest najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej.

3.6. Rodzina

Rodzina jest społecznością powołaną do wzbudzania i rozwoju życia jednostkowego, a jednocześnie jest podstawą życia społecznego, ponieważ dostarcza społeczeństwu nowych członków i najpełniej kształtuje człowieka. Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników takich jak uzależnienia, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcjonalną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych.

Na terenie miasta Mrągowo realizowany jest „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Mrągowo na lata 2018 - 2020”, którego celem głównym jest stworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

W ramach celu głównego wyznaczono cele szczegółowe i cele operacyjne, wśród których wyróżniamy:

- budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin
- wspomaganie funkcjonowania rodziny
- wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym
- opieka nad dziećmi z rodzin niewydolnych wychowawczo.

Uszczegółowieniem celów są przewidziane do realizacji konkretne zadania. Program zakłada tworzenie coraz to lepszych warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci, co zahamuje proces umieszczania dzieci poza rodziną biologiczną.

W 2014 roku Rada Miejska w Mrągowie przyjęła program „Karta Mrągowskiej Rodziny Trzy Plus”. Program skierowany jest do członków rodzin wielodzietnych – z trójką lub więcej dzieci. Karta uprawnia do korzystania ze zniżek na usługi przedszkoli publicznych, kino „Zodiak” oraz na liczne towary i usługi oferowane przez partnerów programu. W 2019 r. wydano 550 kart, a liczba partnerów wyniosła 20.

3.7. Osoby starsze

Za podstawowe cechy starości uważa się znaczny spadek zdolności adaptacyjnych człowieka w wymiarze biologicznym, psychospołecznym, postępujące ograniczenie samodzielności życiowej, stopniowe nasilenie się zależności od otoczenia.

Najważniejszymi problemami osób starszych są samotność, choroba, inwalidztwo, życie w ubóstwie i poczucie nieprzydatności. Wszechobecny „kult młodości” prowadzi do marginalizacji osób starszych jako zbiorowości i stopniowego eliminowania ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego.

Według danych epidemiologicznych, ok. 95% Polaków starzeje się w sposób niefizjologiczny, wraz z wiekiem pojawia się niedołężność, niedowidzenie, głuchota, otępienie, niesprawność ruchowa.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) za początek starości uznaje 60 rok życia. Wyróżnia trzy zasadnicze etapy starości:

- 60 – 74 r. ż. – wczesna starość
- 75 – 89 r. ż. – pośrednia starość
- 90 r. ż. i powyżej – późna starość (tzw. długowieczność).

W 2019 r. dokładna struktura wiekowa osób starszych, zgodnie raportem o stanie Gminy Miasta Mrągowo, przedstawiała się następująco:

Tabela 4: Struktura wiekowa osób starszych

Grupa wiekowa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
60-64 lata	1801	801	1 000
65-69 lat	1366	578	788
70-74 lata	1015	445	570
75-79 lat	575	217	358
80-84 lata	457	145	312
Powyżej 85	353	98	255
Razem	5567	2284	3283

Źródło: GUS

W 2016 r. Rada Miejska w Mrągowie przyjęła program „Mrągowska Karta Seniora”. Karta przysługuje każdej osobie, po 60 roku życia i uprawnia do korzystania ze zniżek na liczne towary i usługi, oferowane przez partnerów programu. Łącznie wydano 510 takich kart, a liczba partnerów wynosi 36. Od tego samego roku działa w mieście Mrągowska Rada Seniora jako podmiot o charakterze konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym dla Burmistrza Miasta Mrągowo.

Od stycznia 2018 r. w Mrągowie realizowany jest projekt mający na celu wsparcie mrągowskich seniorów, dzięki któremu 20 osób może korzystać z usług opiekuńczych świadczonych w formie teleopieki.

Od maja 2019 r. w mieście działa Klub Seniora, którego celem jest wspieranie aktywności społecznej seniorów, niedysponujących lokalem na prowadzenie swojej działalności statutowej, partnerstwa i wzajemnej współpracy. Do jego zadań należą:

- motywowanie środowiska seniorów do wspólnego spędzania czasu wolnego i zwiększenia udziału w życiu społecznym
- zawieranie nowych znajomości i utrzymywanie więzi wśród seniorów - członków Klubu, integracja międzypokoleniowa i aktywizacja seniorów z różnych środowisk
- wypełnianie czasu wolnego osobom starszym w sposób będący swoistą profilaktyką przeciw marginalizacji i wykluczeniu społecznemu
- propagowanie kultury i sztuki
- upowszechnianie zdrowego trybu życia – ochrona i promocja zdrowia
- propagowanie różnych form działalności twórczej seniorów
- podtrzymywanie i rozpowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej
- wspieranie inicjatyw umożliwiających aktywny udział seniorów w życiu ich otoczenia
- promocja Miasta.

4. Działania profilaktyczne

Placówki, które zajmują się profilaktyką negatywnych zjawisk występujących w środowisku lokalnym Mrągowo:

- Urząd Miejski
- Gminna ds. Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Środowiskowy Dom Samopomocy
- policja
- sąd
- szkoły i placówki oświatowe
- świetlice środowiskowe
- poradnia leczenia uzależnień
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- kościoły
- Powiatowy Urząd Pracy
- stowarzyszenia i organizacje pozarządowe.

Realizacja wybranych działań profilaktycznych w mieście:

Organizacje pozarządowe, kluby sportowe i stowarzyszenia kultury fizycznej, realizują programy łączące zajęcia sportowe z profilaktyką uzależnień i z zakresu przeciwdziałania przemocy (m.in. Związek Harcerstwa Polskiego, Klub Sportowy „Baza”).

Samorządowe szkoły i placówki oświatowe prowadzą działania prewencyjne, poprzez organizowanie imprez szkolnych i środowiskowych o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym, m.in.:

- zajęcia warsztatowe
- zajęcia wychowawcze
- psychoedukacja prawna dla rodziców i uczniów prowadzona przez pracownika Komendy Powiatowej Policji w Mrągowie
- programy i projekty profilaktyczne
- konkursy plastyczne
- ogólnopolska kampania profilaktyczno-edukacyjna „Zachowaj trzeźwy umysł”
- projekcja filmu, spektakle teatralne
- zajęcia ze specjalistami: psychologami, socjoterapeutami, pedagogami, policjantami i pracownikami sanepidu
- pozalekcyjne zajęcia rozwijające (sportowe, przedmiotowe, basen), wskazywanie możliwości spędzania wolnego czasu
- zajęcia socjoterapeutyczne dla uczniów z rodzin niewydolnych wychowawczo

- pomoc materialna (obiady, stypendia, wyprawki szkolne) dla uczniów z rodzin wymagających wsparcia.

Realizowane są liczne kampanie profilaktyczne, m.in.: „Zachowaj trzeźwy umysł” i „Dni Rodziny”, „Alkohol, papierosy? Nie mam na to czasu”, „Jarmark Świętego Mikołaja”, „Letnie koncerty na deptaku”, podczas których rozpowszechniane są zakupione materiały informacyjno-edukacyjne (realizacja: Urząd Miejski w Mrągowie oraz Mrągowskie Centrum Kultury).

Zajęcia profilaktyczne prowadzi także KPP w Mrągowie. Należą do nich m.in. akcje:

„Stop przemocy, cyberprzemocy i agresji w szkole”

„Razem w sprawach nieletnich”

„Konsekwencje w sprawach nieletnich”

„Krajowa Mapa Zagrożeń i Bezpieczeństwa”

„Przemoc w rodzinie Niebieska Karta”.

Działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców, realizowane były poprzez:

- spotkania pedagogów, wychowawców z rodzicami, obejmujące: objęcie opieką psychologiczną uczniów i rodziców; rozmowy interwencyjno-doradcze; przekazywanie dla rodziców materiałów edukacyjnych
- zajęcia, warsztaty i spektakle dla rodziców
- spotkania psychoedukacyjne dla rodziców.

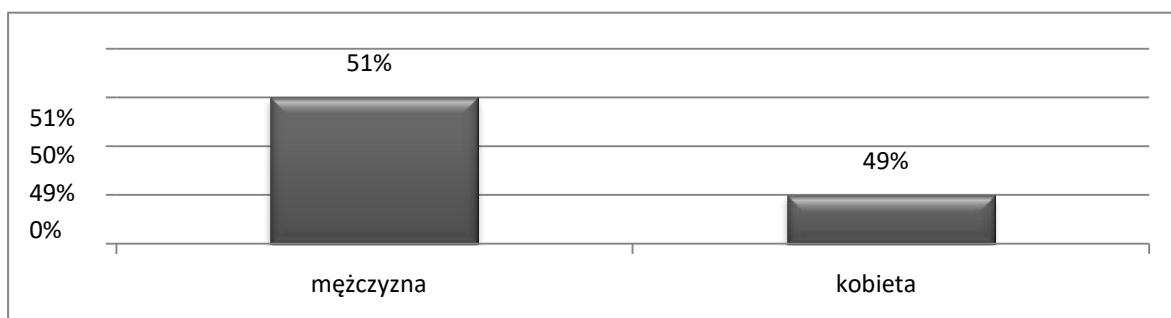
Ponadto rodzice są zachęcani do udziału w „Szkole dla dobrych rodziców”, zajęciach organizowanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. Organizowane są również imprezy integracyjne w szkolnych, w przedszkolach i w świetlicach środowiskowych z udziałem rodziców i opiekunów dzieci: Dni Rodziny, Dzień Matki, Dzień Ojca, Babci i Dziadka, Spartakiady Rodzinne, bal choinkowy, rodzinne wycieczki, pikniki rodzinne ze wspólnymi zabawami, turniejami i konkursami o tematyce prorodzinnej.

5. Badanie dorosłych mieszkańców na terenie miasta Mrągowo

5.1. Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie Gminy Miasto Mrągowo udział wzięło 100 dorosłych mieszkańców. Większość badanej społeczności stanowili mężczyźni, tj. 51 %, 49 % stanowiły kobiety.

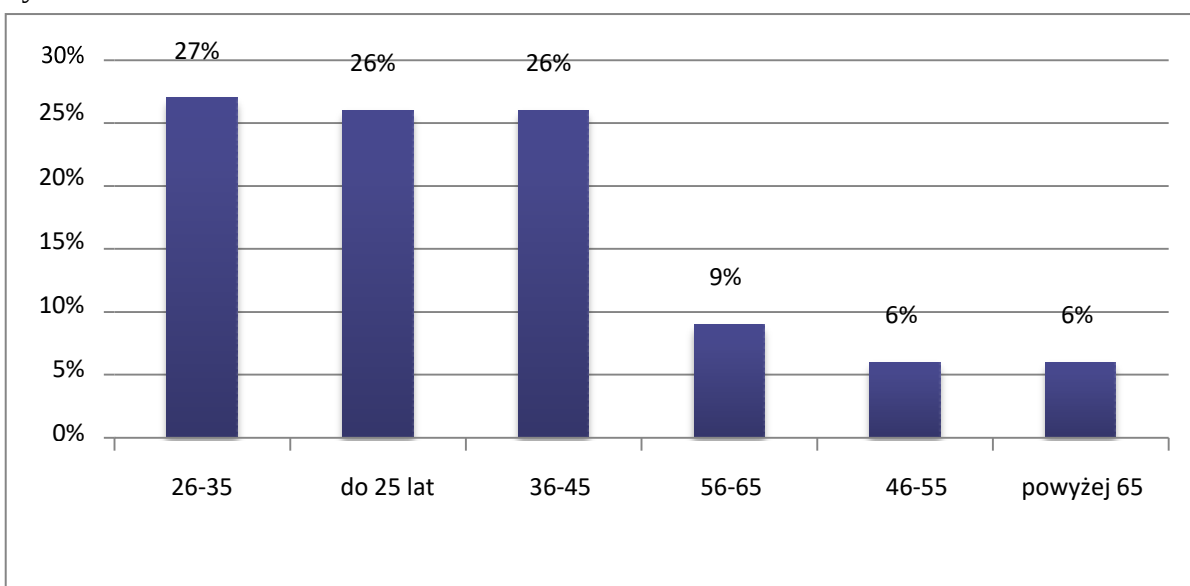
Wykres 1: Płeć

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Analizując strukturę wiekową badanej społeczności można zauważyć, iż najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 26-35 lat, tj. 27 % ankietowanych. W grupie wiekowej do 25 lat znajdowało się 26 % respondentów. Co 4 badany to osoba w wieku 36-45 lat, co stanowi 26 %. 9 % badanych było w wieku 56-65 lat, 6 % respondentów miało 46-55 lat, 6 % badanej społeczności miało więcej niż 65 lat.

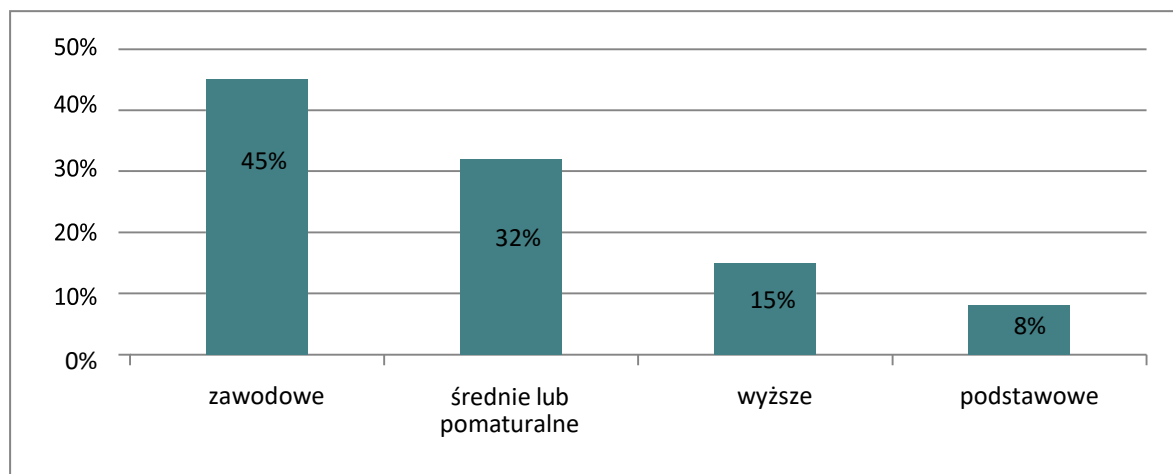
Wykres 2: Wiek

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Jak wynika z analizy struktury wykształcenia badanej społeczności, zauważyć można, iż największa część ma wykształcenie zawodowe, tj. 45 % ankietowanych. 32 % legitymuje się wykształceniem średnim lub pomaturalnym, 15 % ma wykształcenie wyższe, a 8 % badanych ma wykształcenie podstawowe.

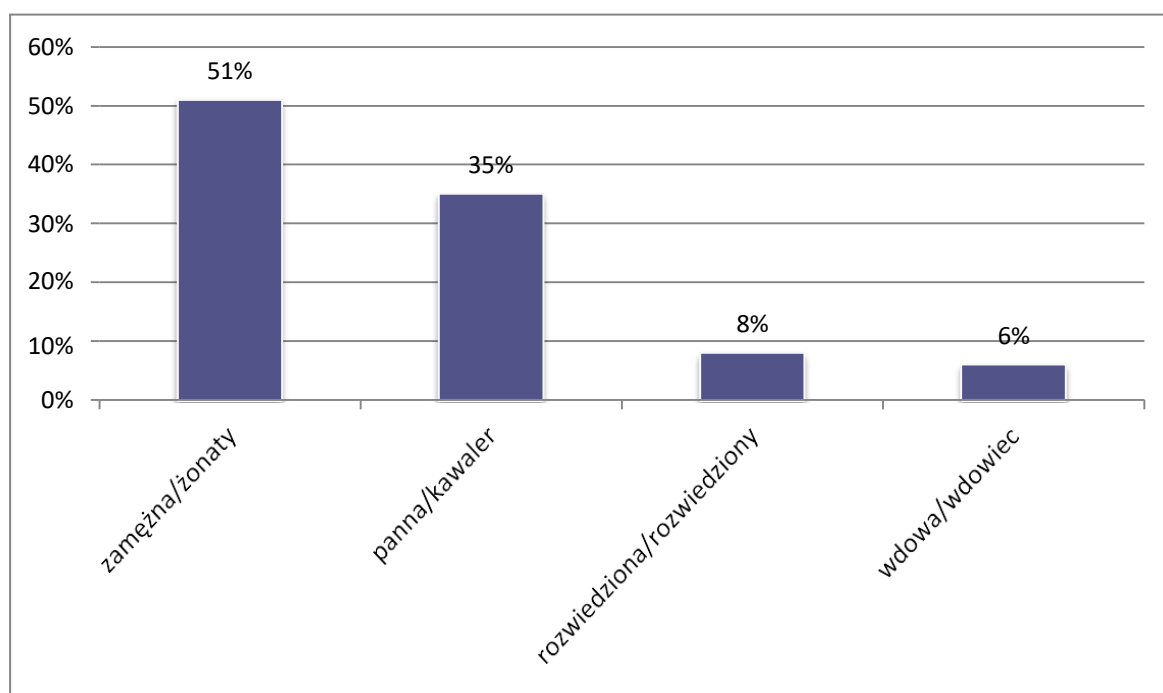
Wykres 3: Wykształcenie

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Największą część badanej próby, tj. 51 %, stanowiły osoby zamężne lub żonate. 35 % to panny lub kawalerowie. 6 % ankietowanych to wdowy i wdowcy, a 8 % rozwodnicy.

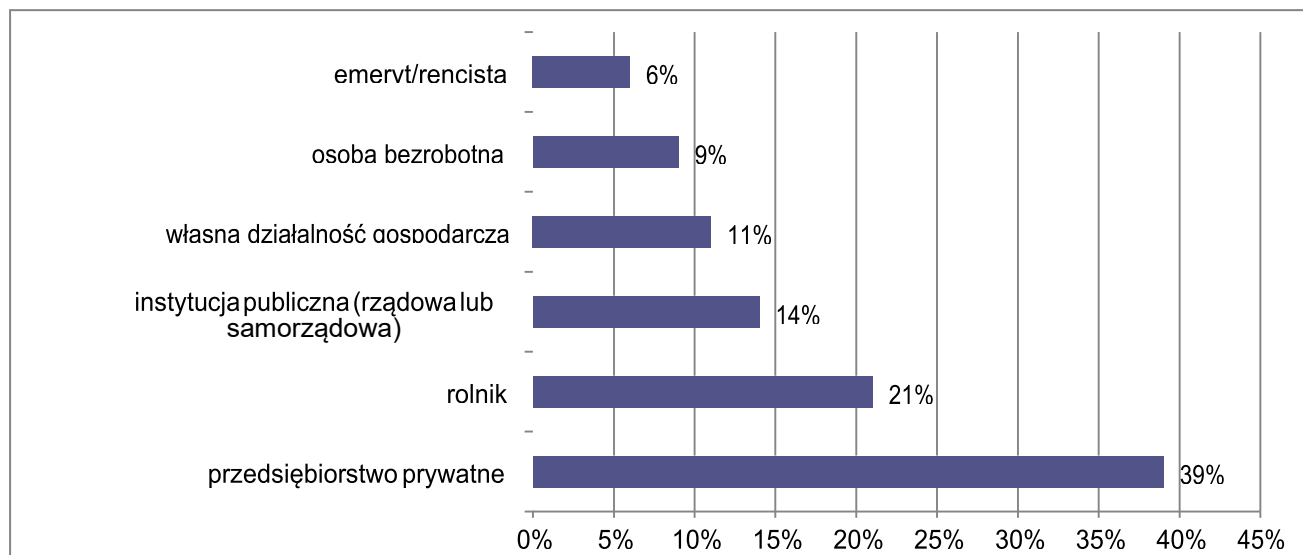
Wykres 4: Stan cywilny

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

39 % wszystkich respondentów to pracownicy przedsiębiorstw prywatnych. 21 % zajmuje się rolnictwem. 14% ankietowanych pracuje w instytucjach publicznych, a 11 % badanych prowadzi własną działalność gospodarczą. 9 % to osoby bezrobotne. 6 % to emeryci lub renciści.

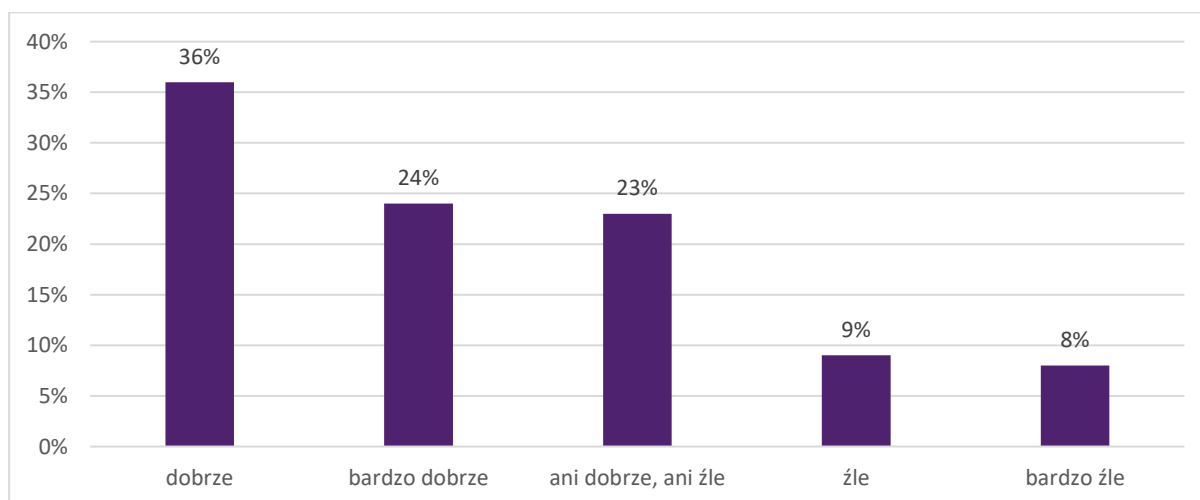
Wykres 5: Miejsce zatrudnienia

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Dobłą informacją jest fakt, iż ponad połowa respondentów oceniła pozytywnie swoją sytuację materialną. 36 % osób wskazało odpowiedź „dobrze”, a 24 % odpowiedź „bardzo dobrze”. 23 % badanych mieszkańców uważa, że ich sytuacja materialna nie jest ani dobra ani zła. Źle swoją sytuację materialną oceniło 9 %, a 8 % badanych oceniło ją jako bardzo złą.

Wykres 6: Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

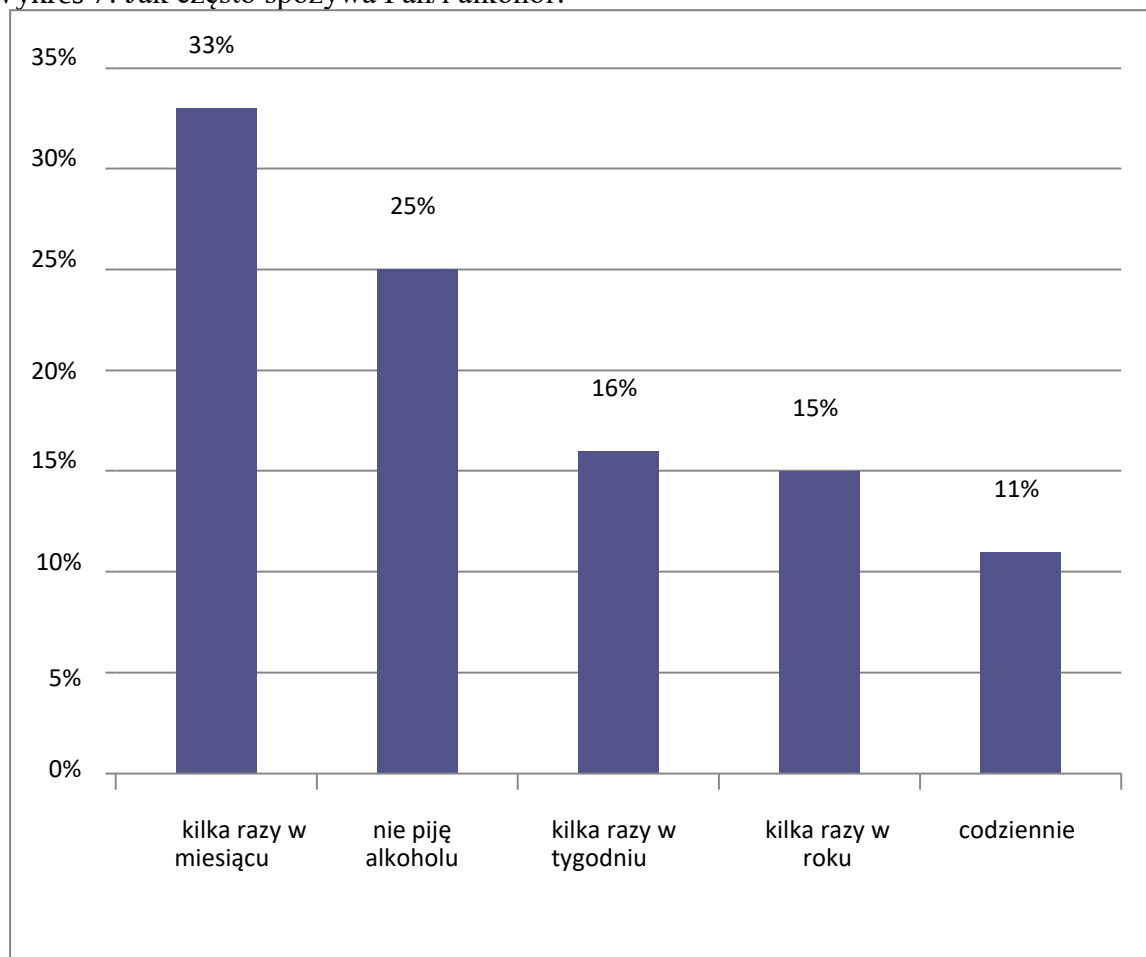

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

5.2. Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Celem pierwszego bloku pytań skierowanego do dorosłych mieszkańców Mrągowo było scharakteryzowanie problemu alkoholowego w mieście. Ankietowani mieli tutaj za zadanie odpowiedzieć na szereg pytań związanych z ich doświadczeniami oraz poglądami związanymi ze spożywaniem alkoholu. Analizę problemu alkoholowego rozpoczęto od oszacowania skali problemu uzależnień alkoholowych wśród dorosłych mieszkańców. W tym celu respondentów zapytano, czy spożywają alkohol, a jeśli tak to jak często. 25 % ankietowanych przyznało, iż nie pije w ogóle alkoholu. 15 % badanych sięga po wysokoprocentowe trunki kilka razy w roku, a 33 % kilka razy w miesiącu. Niepokojący jest fakt, że 16 % ankietowanych pije kilka razy w tygodniu. A aż 11 % badanych mieszkańców pije codziennie.

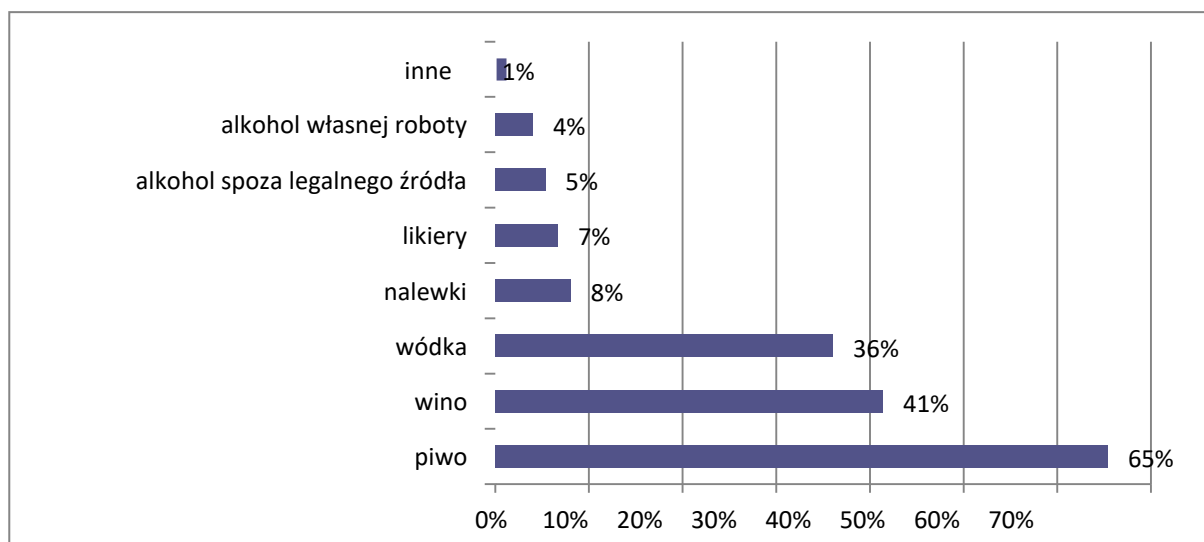
Wykres 7: Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo

Najpopularniejszym napojem alkoholowym wśród mieszkańców Mrągowo jest piwo, tak wskazało 65 % ankietowanych. Również spora część ankietowanych, tj. 41 % wskazała wino oraz 36 % wódkę. Mniejsza część próby sięga po inne rodzaje alkoholu: nalewki – 8 %, likiery – 7 %, alkohol własnej roboty – 4 %. 5 % respondentów zadeklarowało, że sięga po alkohol spoza legalnego źródła.

Wykres 8: Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

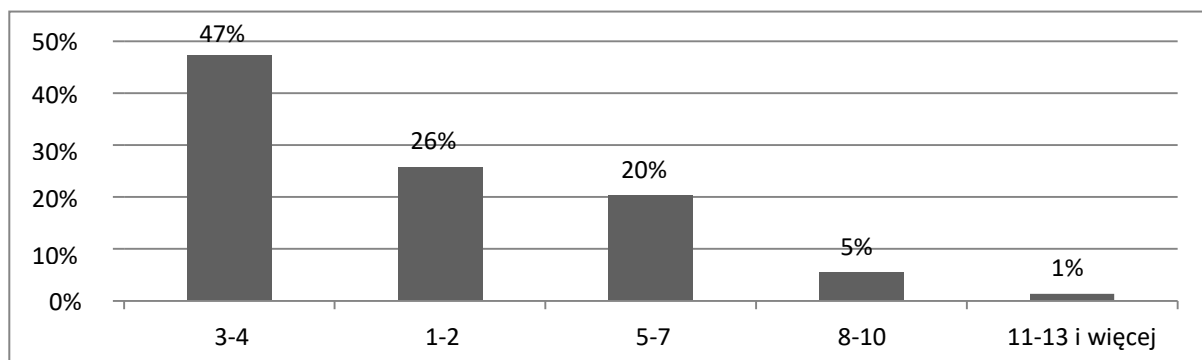
* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

W diagnozie picia ryzykownego i szkodliwego, obok częstotliwości spożywanych trunków, istotnym wskaźnikiem tego problemu są także dzienne porcje spożycia alkoholu. Spożycie alkoholu opisywać można w gramach wypitego alkoholu lub też posługując się miarą porcji standardowej. Przyjmuje się, że w Europie porcja taka zawiera zwykle 10 g czystego alkoholu. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10 g czystego, 100 % alkoholu) zawarta jest w około 250 ml piwa o mocy 5 %, w 100 ml wina o mocy 12 % oraz w 30 ml wódki o mocy 40 %.

Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego, 26 % respondentów wypija jednorazowo porcję standardową, czyli 1-2 porcje. 47 % wypija 3-4 porcje alkoholu, przekraczając tym samym porcję standardową. Aż 20 % wypija 5-7 porcji alkoholu. 5 % badanych mieszkańców miasta wypija 8-10 porcji alkoholu, 1 % pije przeważnie 11-13 i więcej porcji. Ze zgromadzonych danych wynika, że aż 74 %, pijąc, przekracza standardową porcję alkoholu.

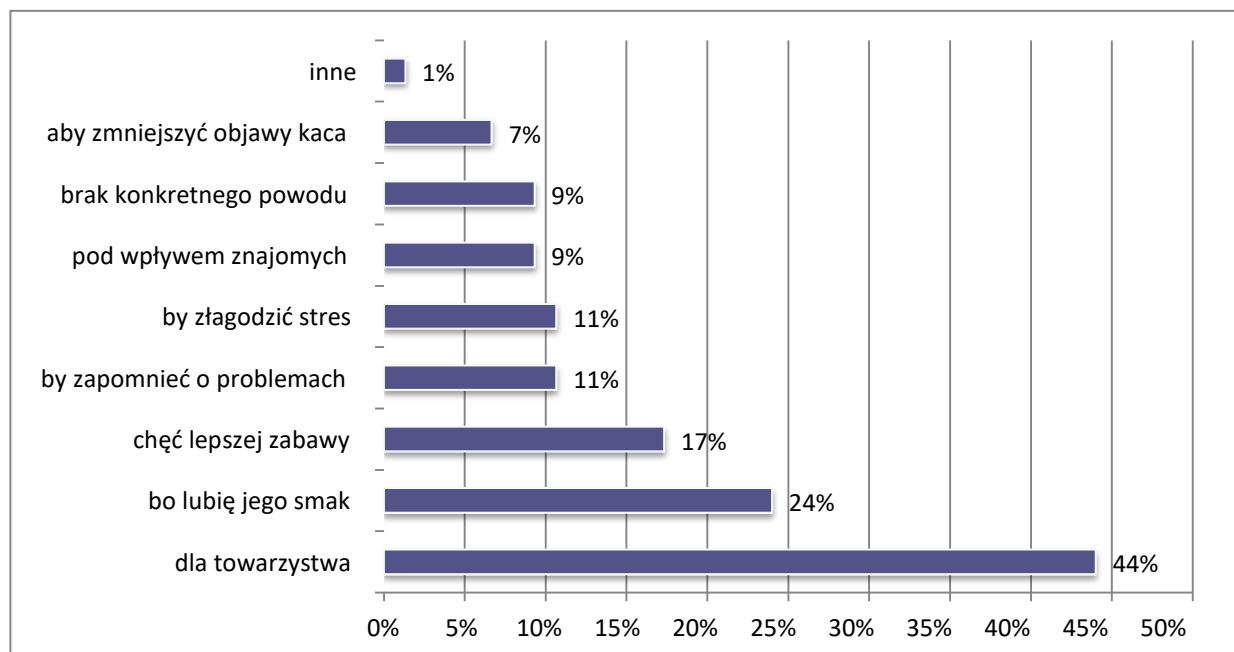
Wykres 9: Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? (porcja to 250 ml piwa 5 % lub 100 ml wina o mocy 12 % lub kieliszek wódki (30 ml) o mocy 40 %).

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Mieszkańcy zostali zapytani o powody, dla których sięgają po alkohol. Największą część badanej próby, tj. 44 % pije alkohol głównie dla towarzystwa. Niestety 24 % pije, bo lubi smak alkoholu. 17 % pije by lepiej się bawić. Niestety, co dziesiąty mieszkaniec sięga po alkohol by złagodzić stres oraz by zapomnieć o problemach. 9 % ankietowanych sięga po alkohol bez konkretnego powodu. 7 % badanych pije alkohol aby zmniejszyć objawy kaca. 1 % mieszkańców sięga po napoje alkoholowe z innych powodów – udzielono odpowiedzi „włali mi siłą”.

Wykres 10: Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol? Można wybrać kilka odpowiedzi.

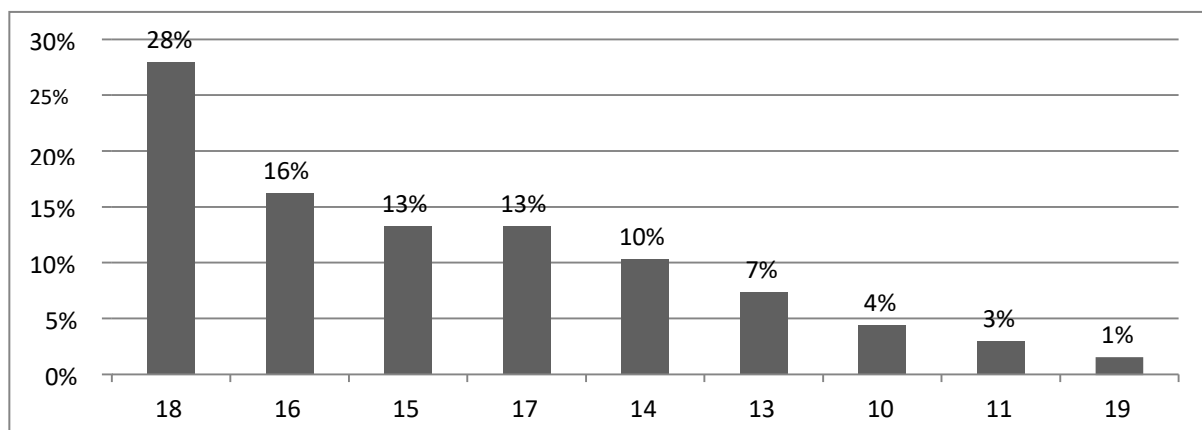

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

28 % respondentów po raz pierwszy spróbowało alkoholu w wieku 18 lat. 16 % w wieku 16 lat. 13 % badanych pierwszy raz piło alkohol mając 15 i 17 lat. Co dziesiąty mieszkaniec spróbował alkoholu mając 14 lat. 7 % ankietowanych w wieku 13 lat. Co 20 mieszkaniec już w wieku 10 lat, 3 % badanych w wieku 11 lat, 1 % mając 19 lat.

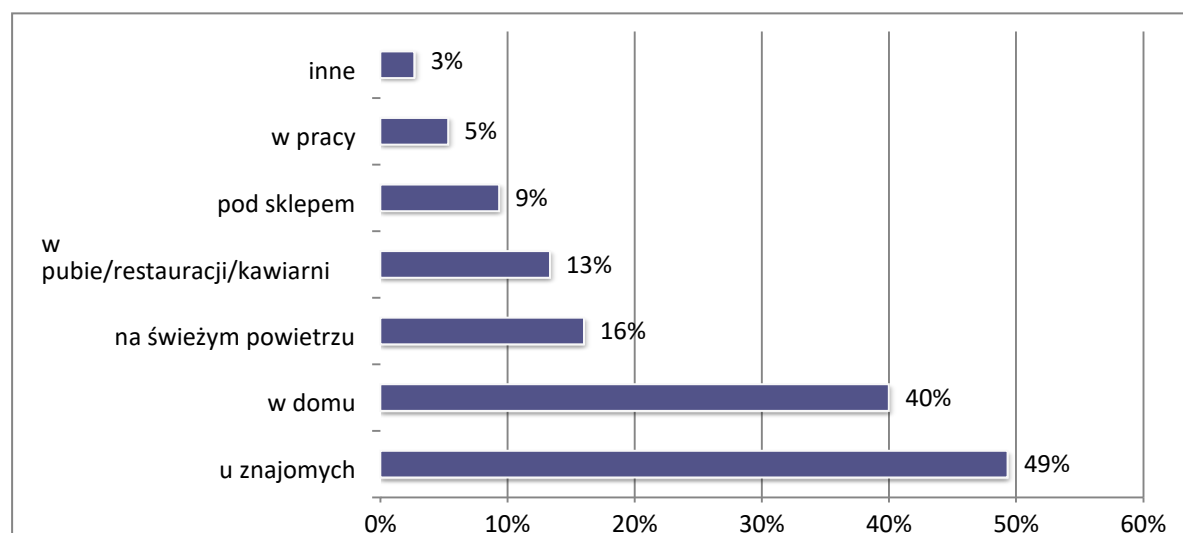
Wykres 11: W jakim wieku po raz pierwszy spróbował/a Pan/i alkoholu?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Respondenci najczęściej sięgają po alkohol u znajomych - 49 % oraz w domu - 40 %. 16 % najczęściej spożywa alkohol na świeżym powietrzu. 13% pije w lokalach, tj. pubach, restauracjach, kawiarniach. Szczególną uwagę należy zwrócić na fakt, że 9 % badanych pije pod sklepem. Niestety, co dwudziesty mieszkaniec pije w pracy. 3 % ankietowanych udzieliło odpowiedzi „inne”. Jeden z respondentów przyznał, że pije w garażu, by nie widziała tego jego żona.

Wykres 12: Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?

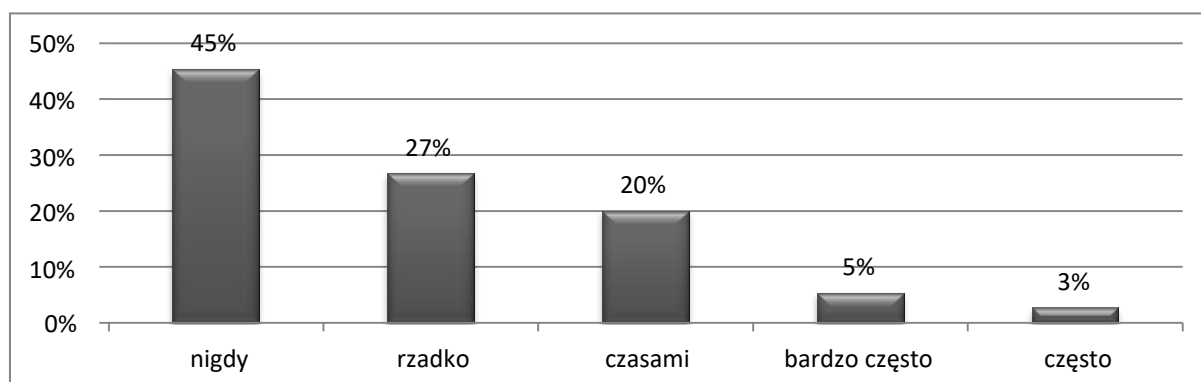

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Odpowiedzi na kolejne pytanie ukazują, że mieszkańcom zdarza się także spożywać alkohol w pracy. 27 % przyznaje, że zdarza się to, ale rzadko, 20 % badanych robi to sporadycznie. 3 % robi to często, a 5 % udzieliło odpowiedzi, że bardzo często. Należy pamiętać, iż spożywanie alkoholu podczas wykonywania obowiązków zawodowych niesie za sobą wiele negatywnych konsekwencji i może stanowić poważne zagrożenie dla całej społeczności. Jest także jednym ze wskaźników picia ryzykownego. Tylko 45 % mieszkańców nie wykonuje obowiązków w pracy pod wpływem alkoholu.

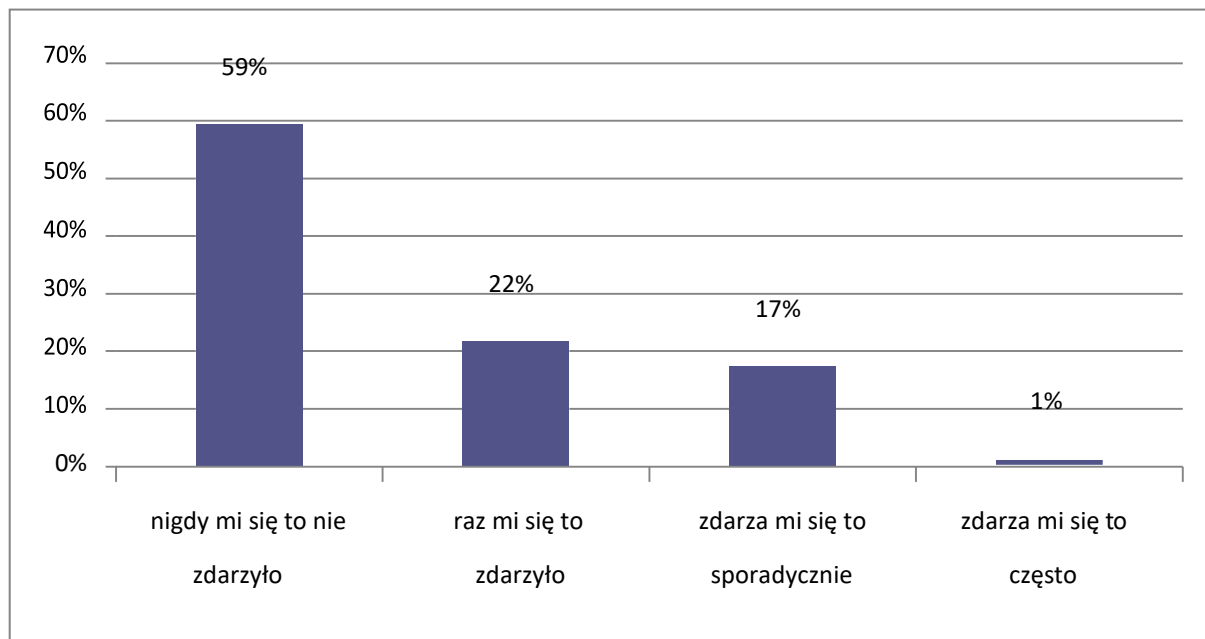
Wykres 13: Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Kolejnym, istotnym problemem związanym z sięganiem po alkohol jest prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości. Jak wynika z zebranego materiału badawczego taka sytuacja zdarzyła się raz 22 % respondentów, aż 17 % prowadzi w stanie nietrzeźwości sporadycznie, zaś 1 % często. Tylko 59 % ankietowanych nigdy nie kierowało pojazdem pod wpływem alkoholu. Warto mieć na uwadze, że alkohol jest jedną z najczęstszych przyczyn wypadków drogowych, ich skutki nierzadko są tragiczne. Co więcej, prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu jest jednym z przejawów picia ryzykownego. Problem prowadzenia pojazdów przez nietrzeźwych kierowców w Mrągowie przybiera stosunkowo duże rozmiary.

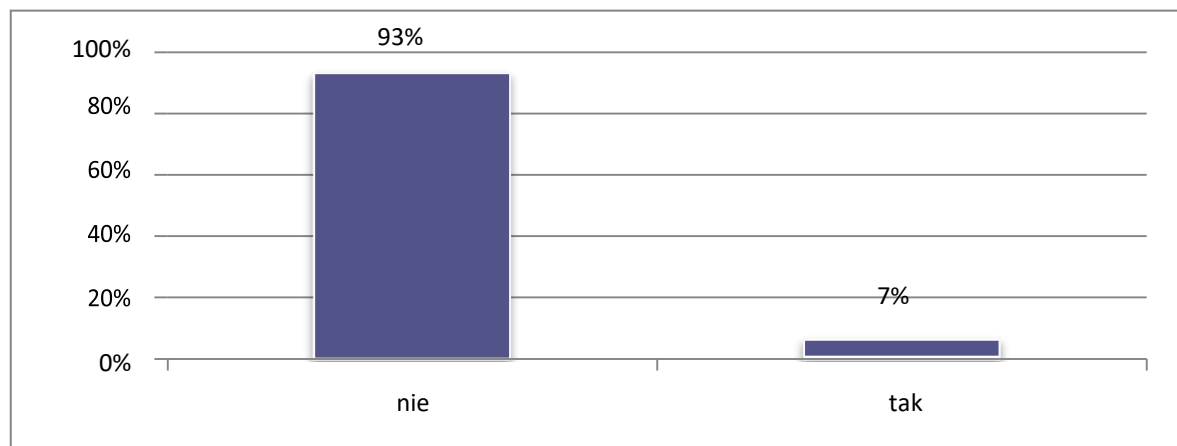
Wykres 14: Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

7% ankietowanych było zatrzymane za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości.

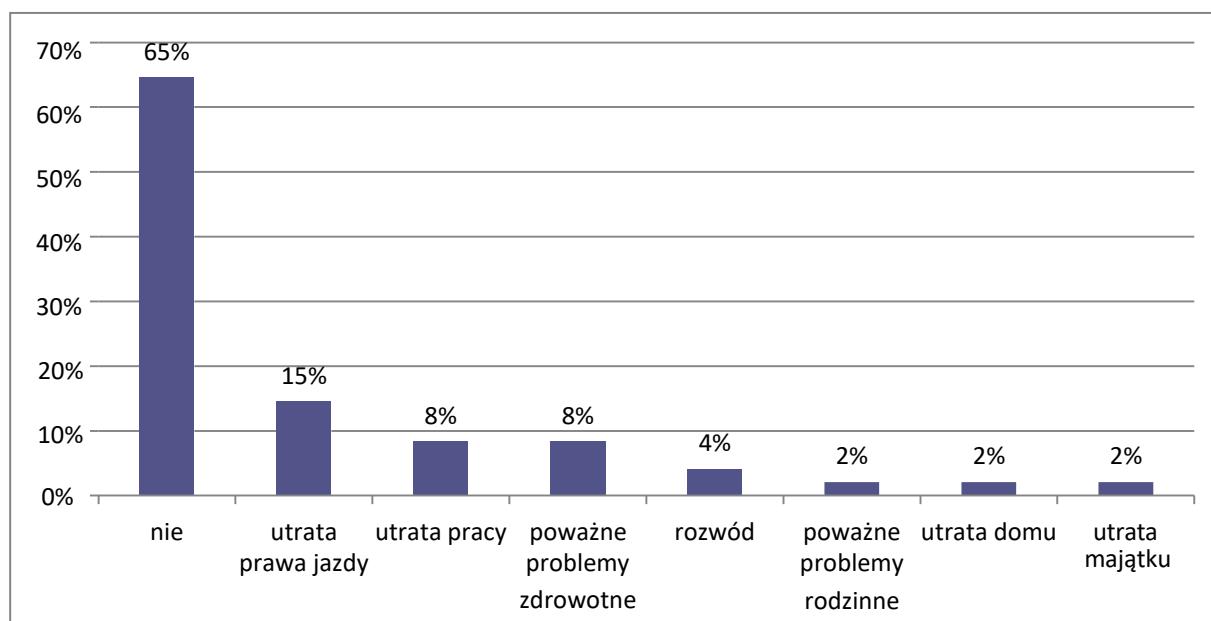
Wykres 15: Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

15 % ankietowanych z powodu alkoholu utraciło prawo jazdy, 8 % straciło pracę, tyle zaś samo miało lub ma poważne problemy zdrowotne. 4% badanych za sprawą alkoholu się rozwiodło. Po 2 % doświadczyło poważnych problemów rodzinnych, utraty domu lub utraty majątku.

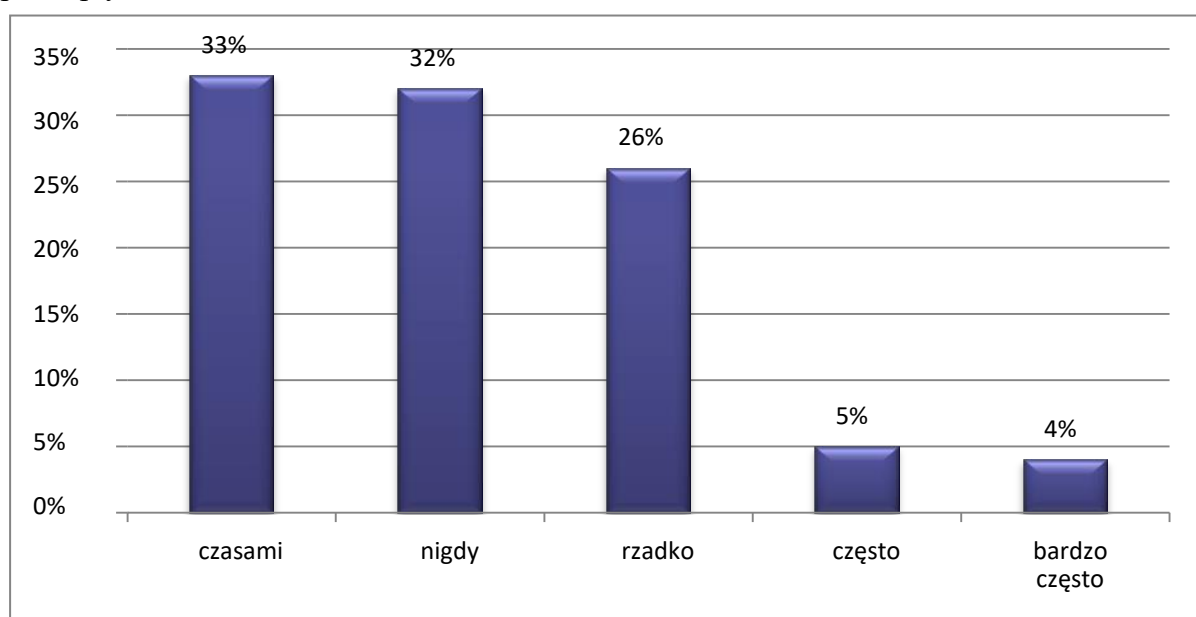
Wykres 16: Czy doświadczył/a Pan/i któregoś z następujących zjawisk za sprawą alkoholu?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

68 % respondentów było kiedykolwiek świadkami sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu. 33 % osób widuje takie sytuacje czasami, 26 % rzadko. Aż 5 % osób badanych często jest świadkiem prowadzenia pojazdu przez osoby znajdujące się pod wpływem alkoholu, a 4 % bardzo często.

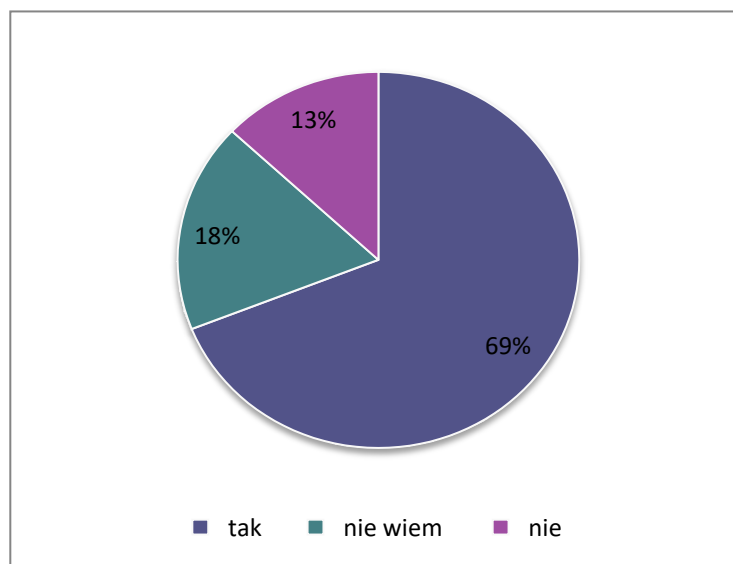
Wykres 17: Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Istotny jest fakt, iż niestety aż 13 % badanych uważa, że picie w ciąży nie jest szkodliwe dla rozwoju dziecka, natomiast 18 % mieszkańców miasta udzieliło odpowiedzi „nie wiem”.

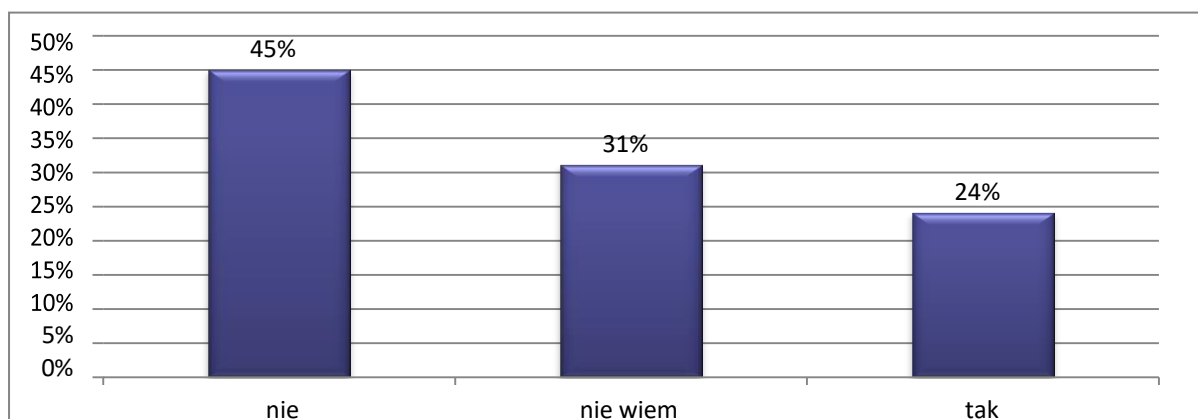
Wykres 18: Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Niepokój budzi jednak fakt, iż co 4 mieszkańiec, tj. 24 % ankietowanych, widział w okolicy kobiety w ciąży spożywające alkohol. 45 % nie widziało w Mrągowie ciężarnych pijących kobiet, zaś 31 % udzieliło odpowiedzi „nie wiem”.

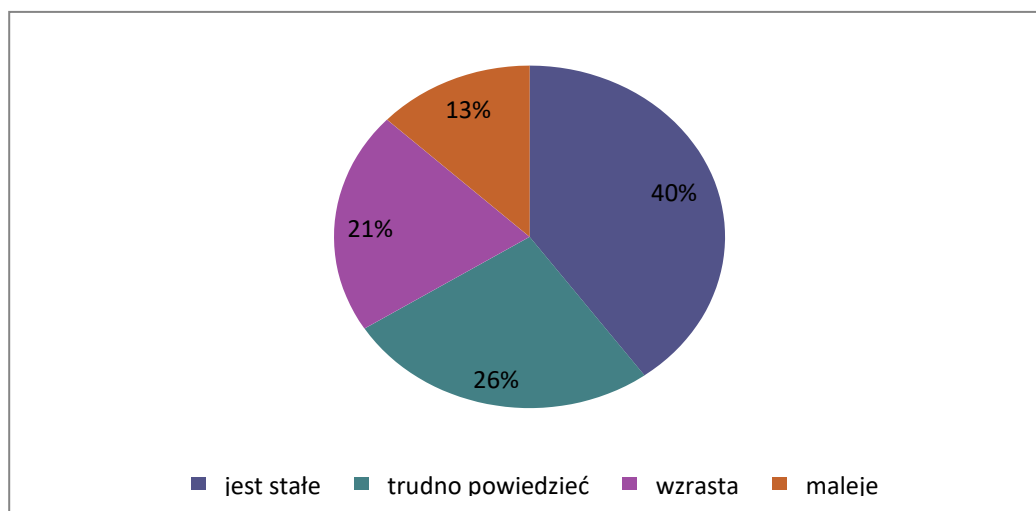
Wykres 19: Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie miejscowości?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

W opinii 40 % badanych spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat utrzymuje się na stałym poziomie. 21 % badanych uważa, że spożycie wzrasta, 13 % że maleje. 26 % badanych nie ma zdania.

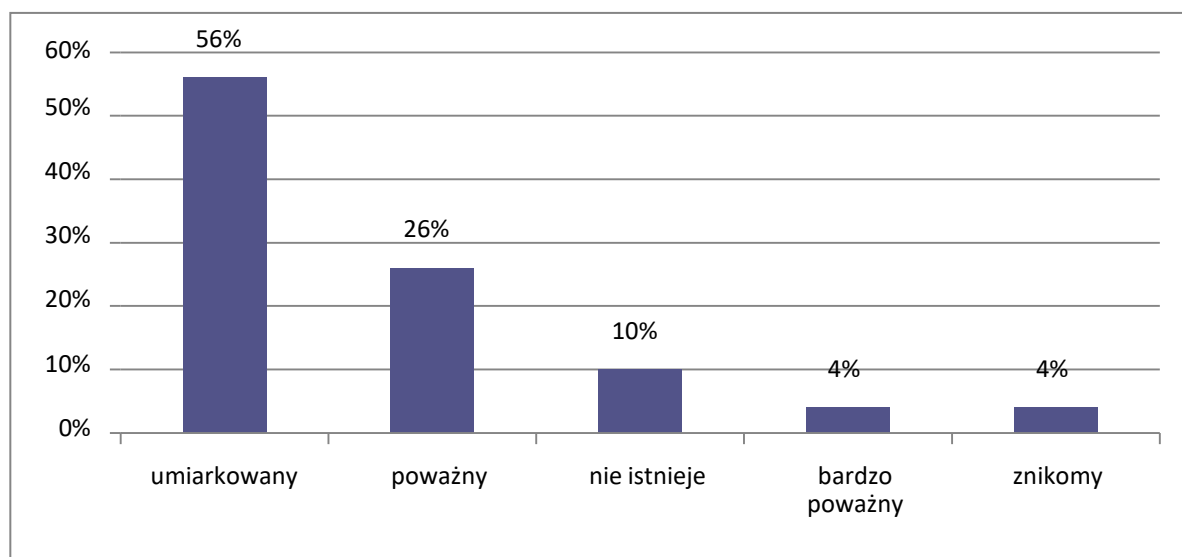
Wykres 20: Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości:

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Ponad połowa mieszkańców ocenia problem alkoholowy występujący w ich miejscowości za umiarkowany – 56 %. Aż 26 % uważa, że problem ten jest poważny, a 4 % bardzo poważny. 4 % uważa, że jest on znikomy. Jedynie co dziesiąty mieszkaniec jest zdania, że problem alkoholowy nie istnieje.

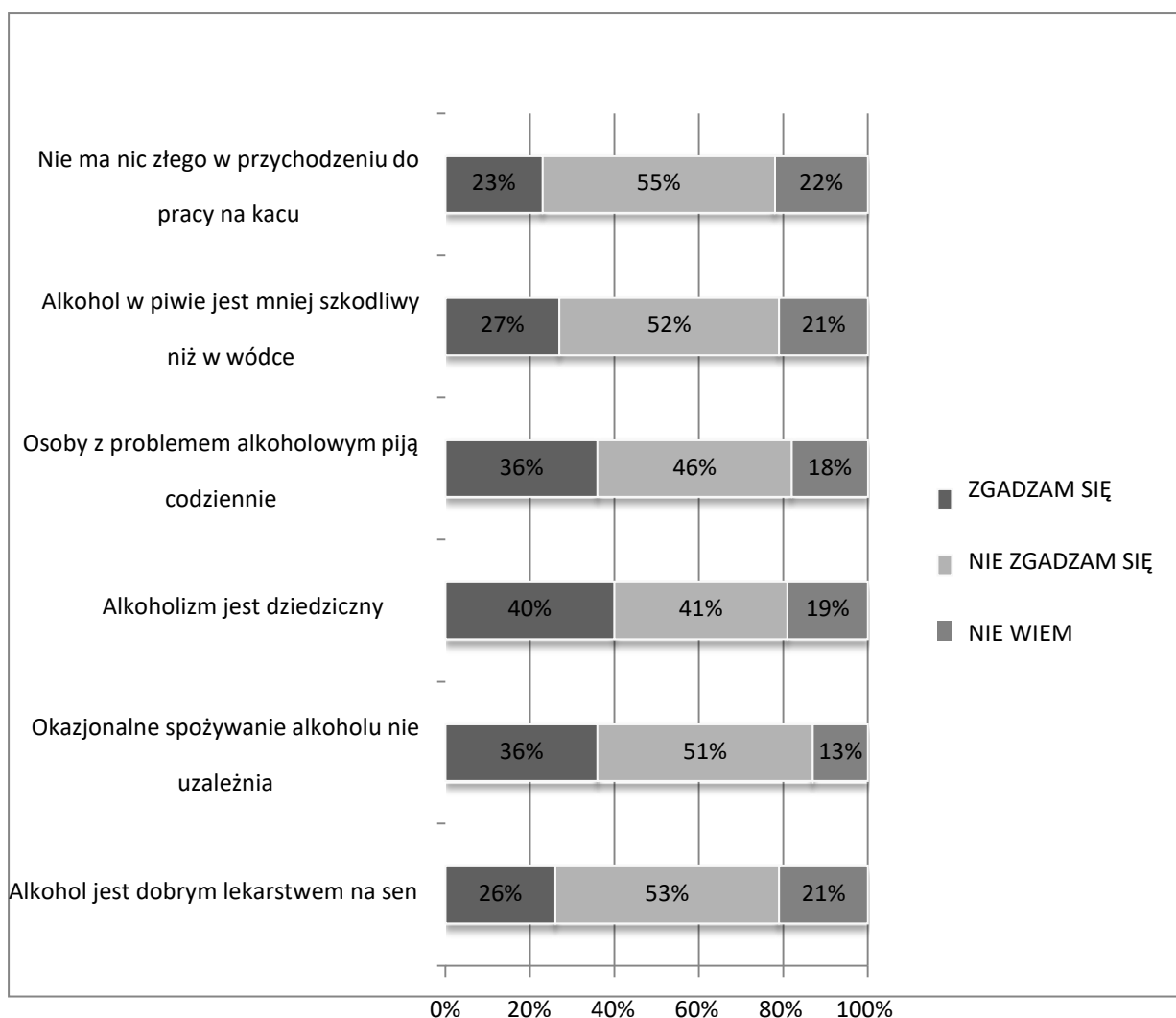
Wykres 21: Jak ocenia Pan/i problem alkoholowy występujący w Pani miejscowości:

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

W profilaktyce uzależnień pomocne może okazać się poznanie stanu wiedzy mieszkańców na temat picia alkoholu oraz osób go spożywających. Celem sprawdzenia tej wiedzy poproszono mieszkańców o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, posiadają oni ograniczoną wiedzę na temat oddziaływania alkoholu oraz błędne przekonania. Co 5 mieszkańców miasta uważa, że alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż w wódce. Aż 40 % uznało, że alkoholizm jest dziedziczny, a 26 % uważa, że alkohol jest dobrym lekarstwem na sen. Szczególnie niepokoi fakt, że 36 % uznało, iż okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia.

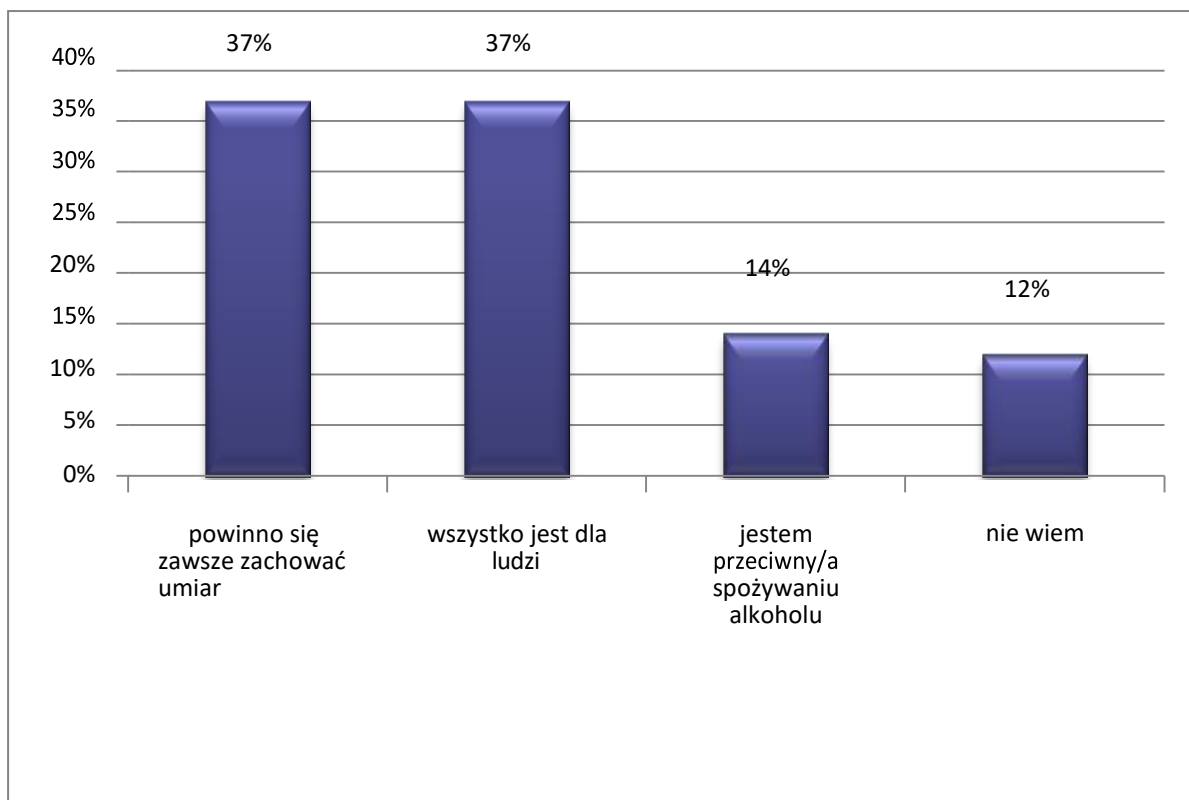
Wykres 22: Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

37 % badanych uważa, że w picciu alkoholu powinno się zawsze zachować umiar, tyle samo zaś, że wszystko jest dla ludzi. 14 % jest przeciwnych spożywaniu alkoholu, a 12 % nie ma wyrobionego podejścia do spożywania alkoholu.

Wykres 23: Jakie jest Pana/i podejście do spożywania alkoholu?

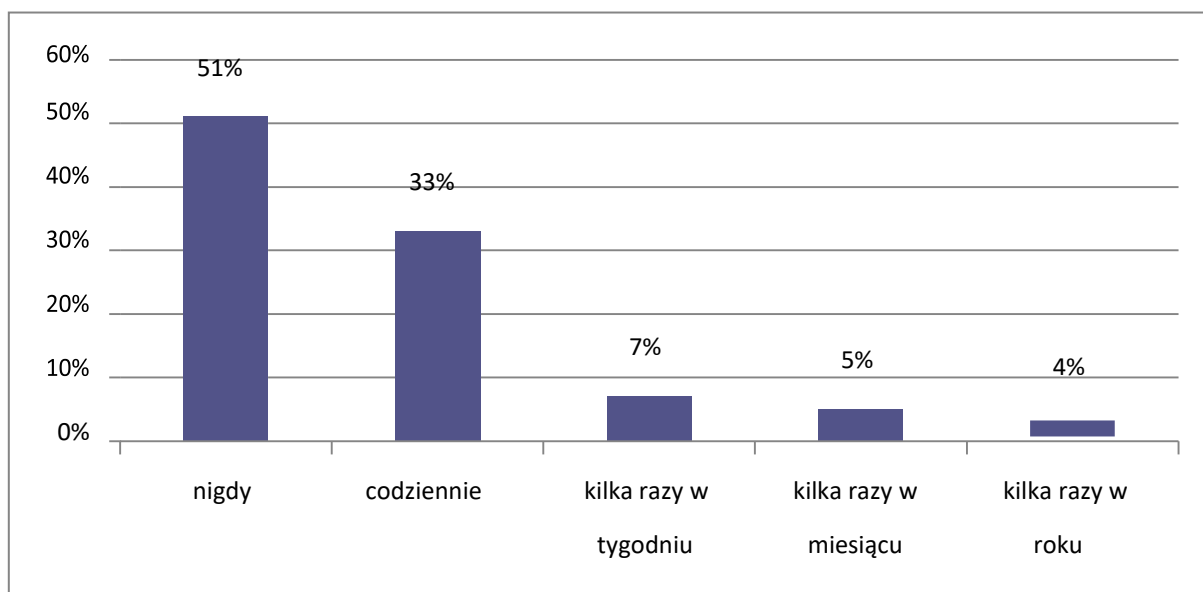
Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

5.3. Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Kolejnym analizowanym zagadnieniem w niniejszej diagnozie był problem nikotynizmu. Celem tego podrozdziału jest oszacowanie skali problemu nikotynowego wśród dorosłych mieszkańców Mrągowo.

Do palenia papierosów przyznało się aż 49% ankietowanych. Spośród nich 33 % pali codziennie, 7 % pali kilka razy w tygodniu, 5 % kilka razy w miesiącu, a 4 % kilka razy w roku. Są to mocno pesymistyczne dane.

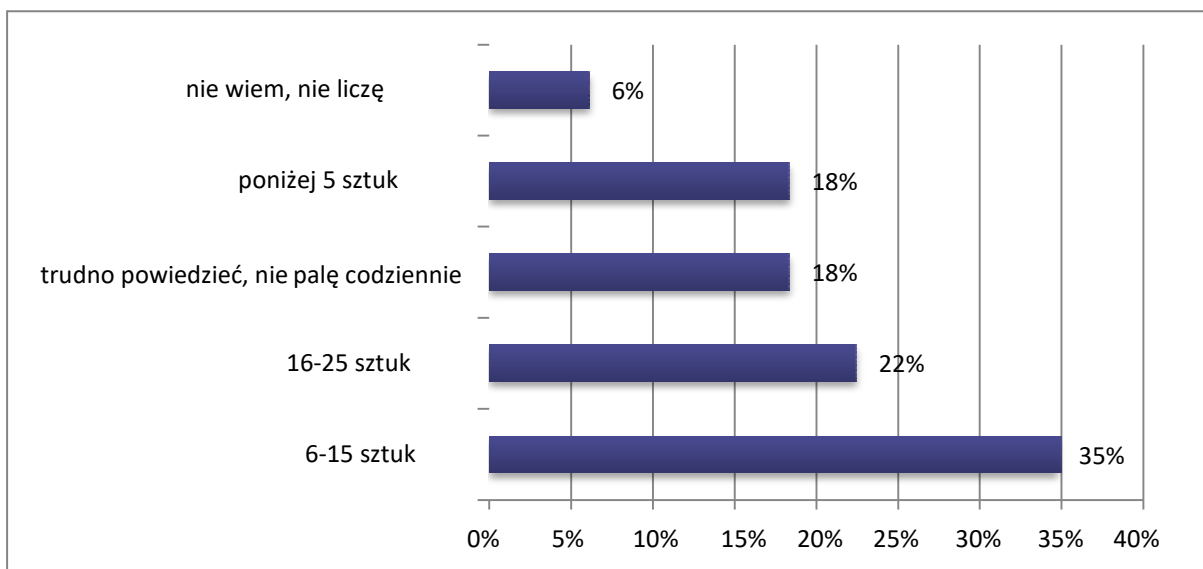
Wykres 24: Jak często pali Pan/i papierosy?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Spośród osób ankietowanych, którzy zadeklarowali się jako osoby palące 35 % wypala 6-15 sztuk dziennie. 22 % wypala 16-25 sztuk papierosów dziennie. 18 % wypala poniżej 5 sztuk, a 6 % nie liczy wypalanych papierosów. 18 % nie umie odpowiedzieć na to pytanie, ponieważ nie pali codziennie.

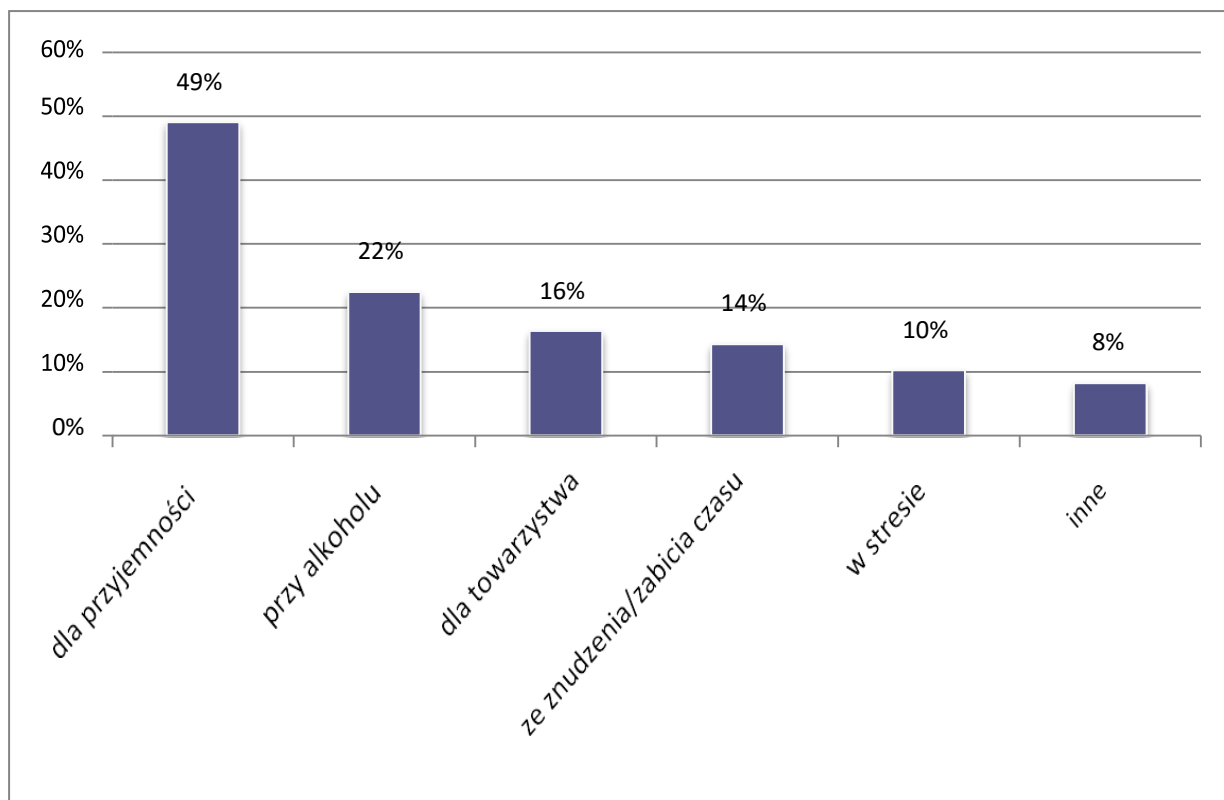
Wykres 25: Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Ankietowani sięgają po papierosy przede wszystkim dla przyjemności – takiej odpowiedzi udzieliło 49 % badanych. 22 % pali przy alkoholu, 16 % dla towarzystwa, 14 % ze znudzenia/dla zabicia czasu. Co dziesiąty mieszkaniec pali w stresie. 8 % pali z innych powodów.

Wykres 26: W jakich sytuacjach najczęściej sięga Pan/i po papierosa?

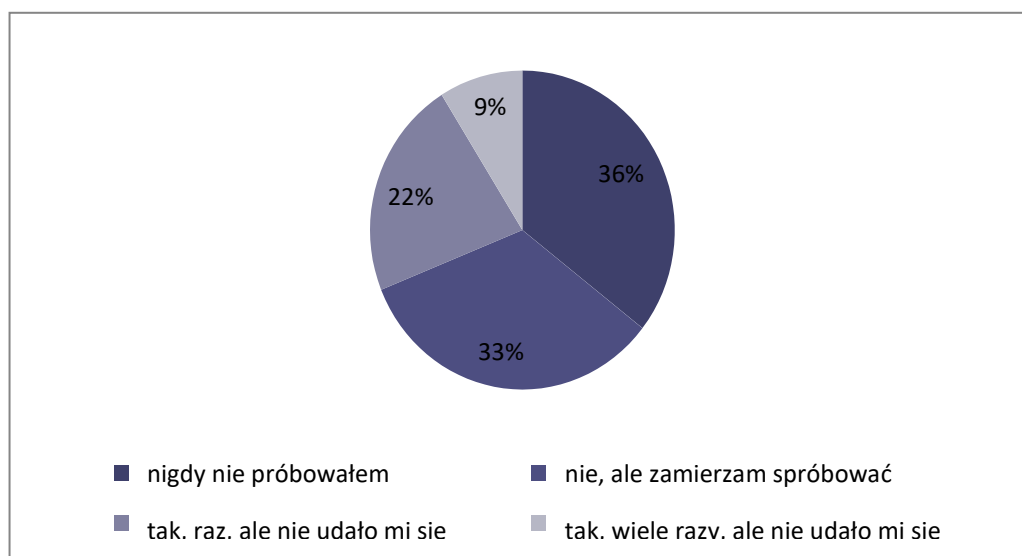

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

36 % ankietowanych nie próbowało nigdy rzucić palenia. 33 % nie próbowało rzucić palenia, ale zamierza spróbować. 22 % próbowało raz i nie udało im się, a 9 % osób próbowało bezskutecznie wiele razy. Uzależnienie od nikotyny jest jednym z najsilniejszych uzależnień od środków psychoaktywnych. Usiłowanie rozstania się z nałogiem często kończą się niepowodzeniem, co zniechęca palaczy do podejmowania kolejnych kroków.

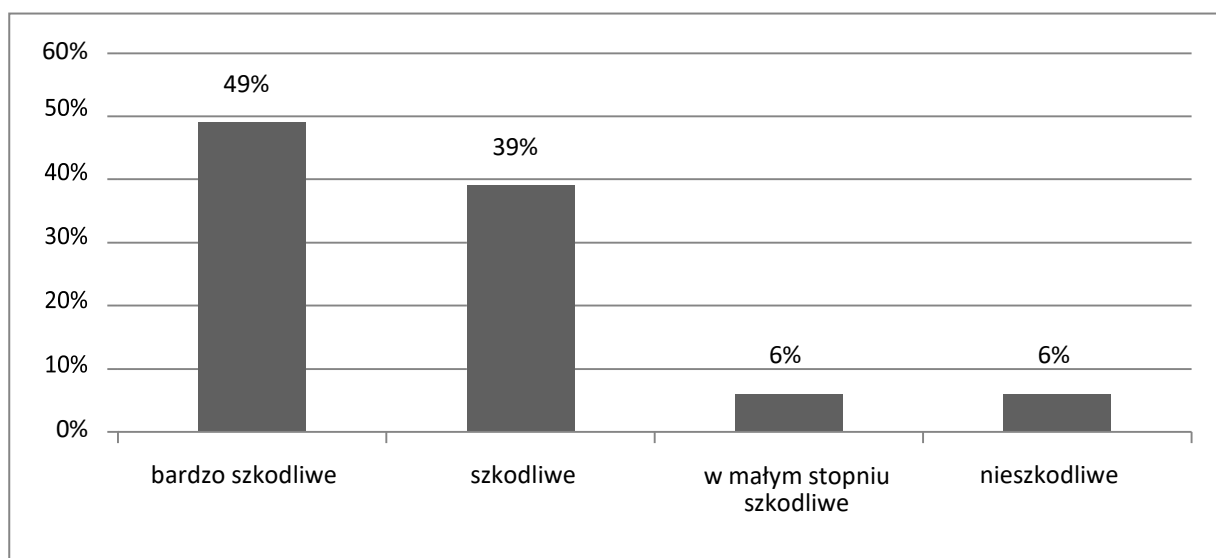
Wykres 27: Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

49 % osób uznaje papierosy za substancje bardzo szkodliwe, 39 % uważa, że są szkodliwe. 6 % respondentów uważa, że papierosy są w małym stopniu szkodliwe, a aż 6 %, że są nieszkodliwe. Okazuje się więc, że nie wszyscy mieszkańcy mają wiedzę na temat szkodliwości palenia papierosów.

Wykres 28: Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?

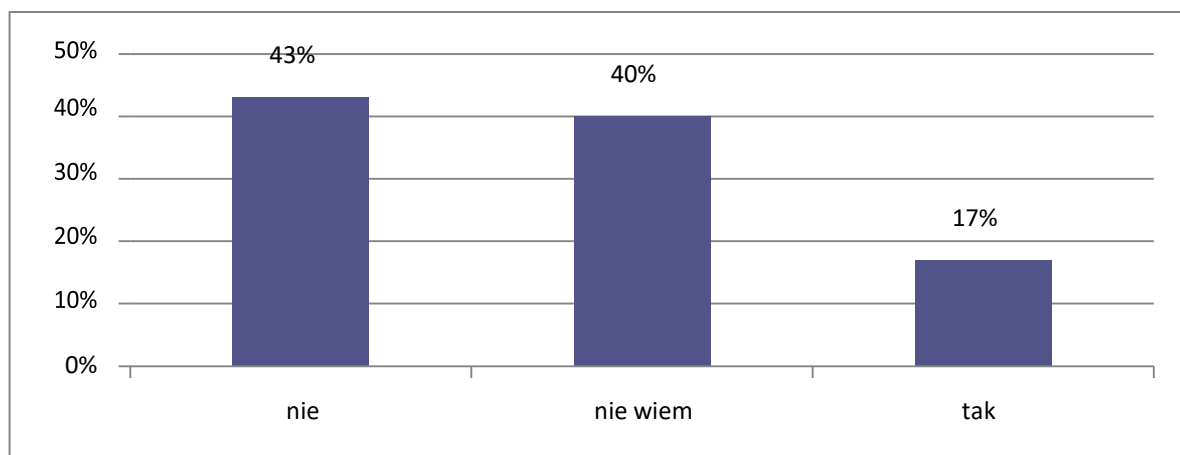
Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

5.4. Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Problem przemocy to kolejne zagadnienie poruszane w niniejszej diagnozie. Rozdział ten ma na celu nie tylko oszacowanie liczby rodzin zagrożonych przemocą domową, ale także sprawdzenie czy mieszkańcy wiedzą, czym jest przemoc i jakie zachowania klasyfikuje się jako zachowania przemocowe.

Na początek zapytano badanych, czy znają kogoś, kto w swoim życiu doświadczył przemocy. 17 % badanych mieszkańców miasta udzieliło twierdzącej odpowiedzi na to pytanie, zaś 40 % udzieliło odpowiedzi „nie wiem”.

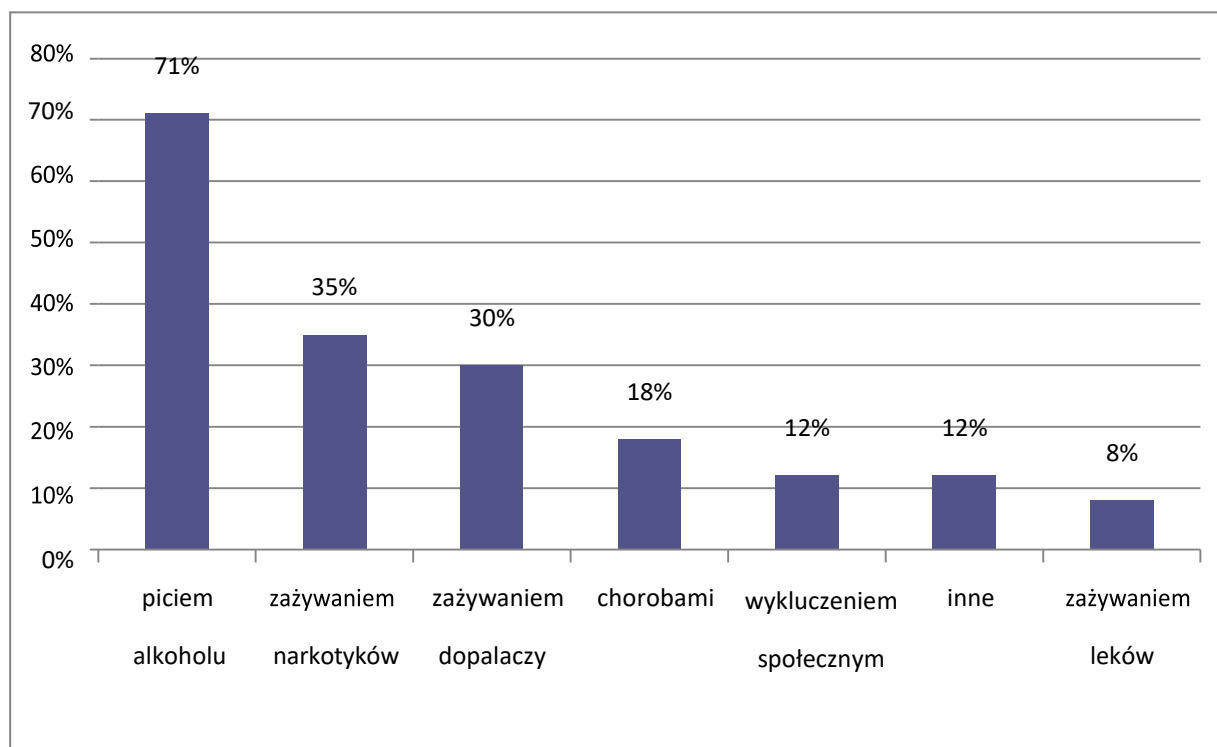
Wykres 29: Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Mieszkańców zapytano także o to, jakie są ich zdaniem przyczyny przemocy domowej. Główną przyczyną tego zjawiska jest według badanych picie alkoholu – 71 %. W mniejszym stopniu zażywanie innych używek - narkotyków – 35 % i dopalaczy – 30 %. Część badanych uznała za powiązane z przemocą domową wykluczenie społeczne – 12 %, choroby – 18 %, czy zażywanie leków – 8 %. 12 % podało odpowiedź „inne”, gdzie wymieniali problemy czy brak pieniędzy.

Wykres 30: Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z:

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

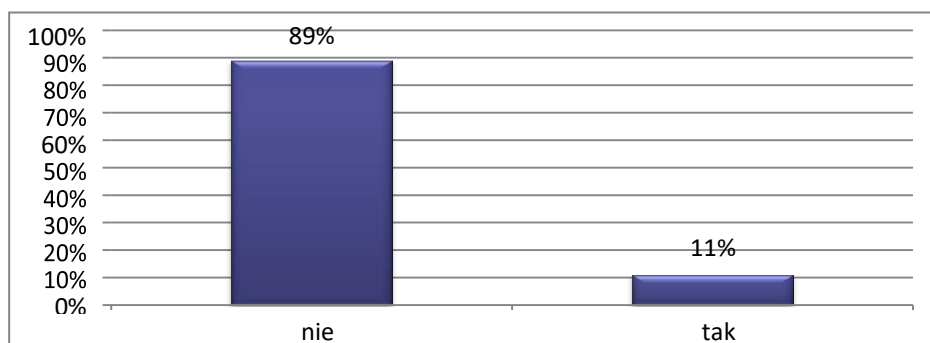
Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Długotrwałe pozostawanie w kręgu destrukcyjnego oddziaływania przemocy wiąże się z przeżywaniem bardzo silnych i trudnych emocji, które mają wpływ na sposób myślenia o sobie ofiar, świadków i sprawców oraz na ich relacje z otoczeniem. Groźne jest to, że skutki psychologiczne pozostawania w relacji opartej na przemocy obserwujemy jeszcze po wielu latach od jej zakończenia.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), na podstawie wieloletnich badań, prowadzonych w różnych krajach świata, stwierdziła że przemoc, zarówno ze strony dorosłych, jak i przemoc rówieśnicza, stanowi jedno z największych zagrożeń dla zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Jest również przyczyną urazów fizycznych i może prowadzić do śmierci.

Badani zostali zapytani, czy zdarzyło się im doświadczyć przemocy. 89 % nie ma takich doświadczeń, zaś aż 11 % badanych mieszkańców Mrągowo doświadczyło przemocy. Osoby te doświadczały wszystkich form przemocy – przede wszystkim fizycznej i psychicznej, ale także ekonomicznej, seksualnej i zaniedbania.

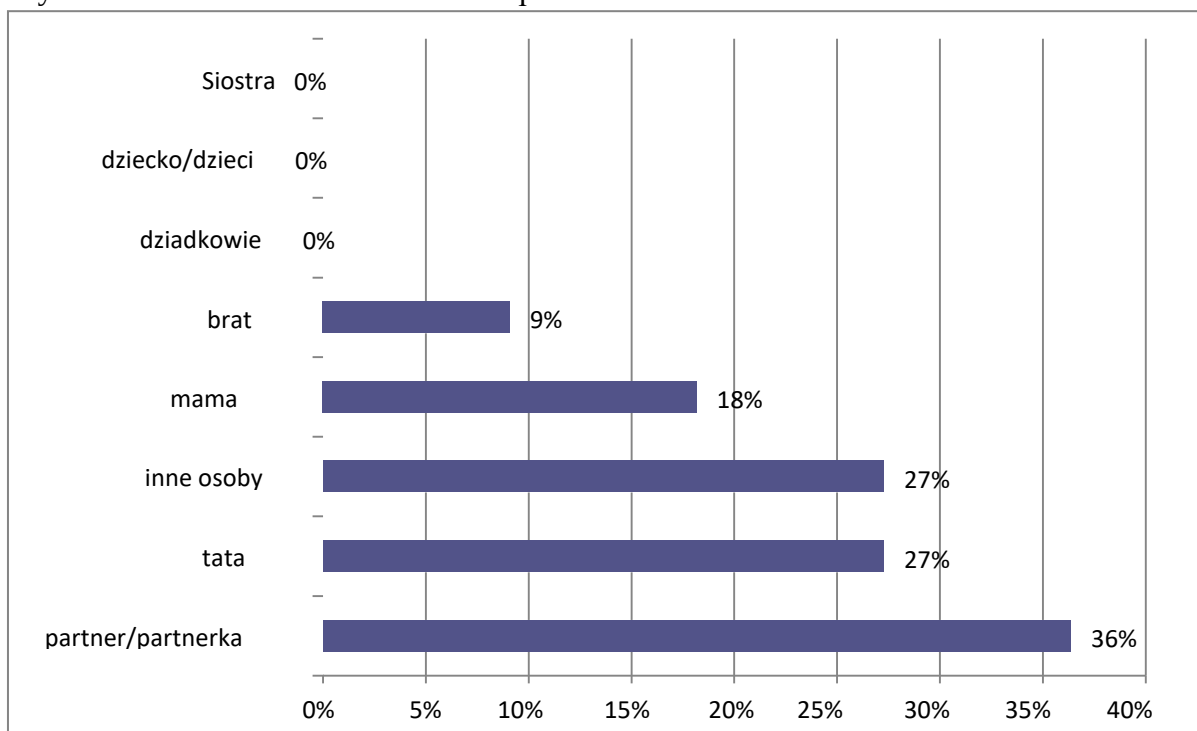
Wykres 31: Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Osoby doświadczające przemocy doznały jej przede wszystkim ze strony partnera/partnerki – 36 %. 27 % wskazało na ojca, 18 % na matkę. 9 % spośród ofiar przemocy w Mrągowie doświadczyło jej ze strony brata. 27 % podało odpowiedź ”inne”.

Wykres 32: Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

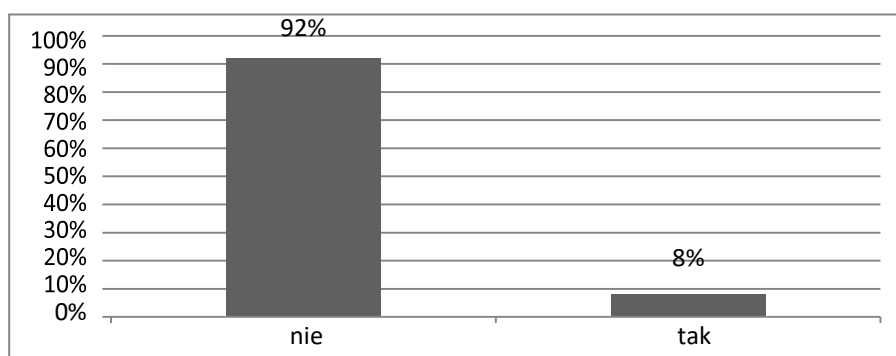

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

W kolejnym pytaniu badani zapytani zostali, czy zdarzyło im się zastosować zachowania przemocowe wobec innych osób. Jak wynika z zebranego materiału badawczego 8 % ankietowanych osób zastosowało przemoc wobec innych osób.

Zachowanie przemocowe zastosowane przez respondentów, którzy odpowiedzieli twierdząco na poprzednie pytanie, miało charakter przemocy fizycznej, psychicznej i zaniedbania. Stosowane było wobec członków rodziny (rodzeństwa, rodziców, partnera) oraz znajomych. Badani, którzy przyznali się do stosowania przemocy, w większości stosowali ją nie będąc pod wpływem środków odurzających – 57 %, 29 % przyznało jednak, że było wtedy pod wpływem alkoholu.

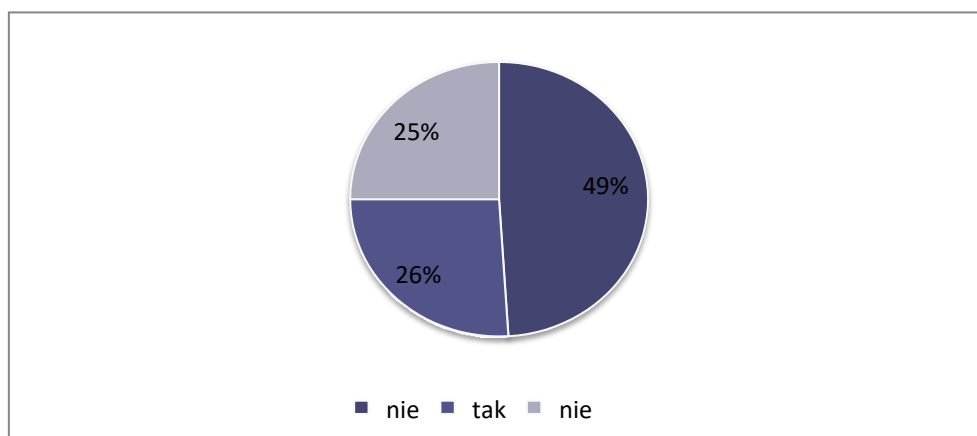
Wykres 33: Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Usprawiedliwianie przemocy stanowi przyzwolenie dla sprawców do jej stosowania i wykorzystywania nierównowagi sił. Połowa ankietowanych mieszkańców miasta uznała, że nie ma okoliczności, w których można usprawiedliwiać przemoc – 49 %. 25 % ankietowanych udzieliło odpowiedzi „nie wiem”. Niestety 26% przyznaje, że usprawiedliwiałoby przemoc. Niewykluczone, że część z tych osób ma lub będzie miało doświadczenia związane z przemocą domową.

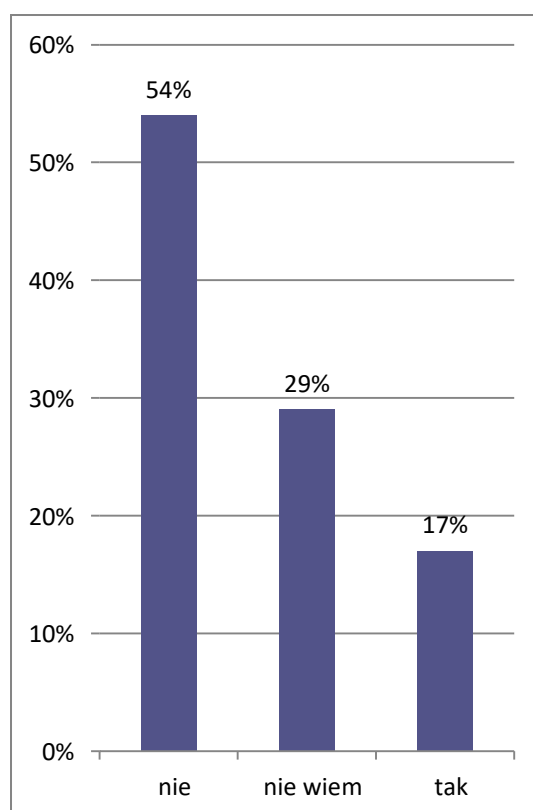
Wykres 34: Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Jak wynika z literatury naukowej, stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci nie jest dobrą metodą wychowawczą. Kary fizyczne przyczyniają się do obniżenia więzi emocjonalnej między dzieckiem a rodzicem. Szczególnie niepokojący jest fakt, że w Mrągowie 17% badanych uznaje przemoc wobec najmłodszych za dobrą metodę wychowawczą, a aż 29 % badanych udzieliło odpowiedzi „nie wiem”.

Wykres 35: Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

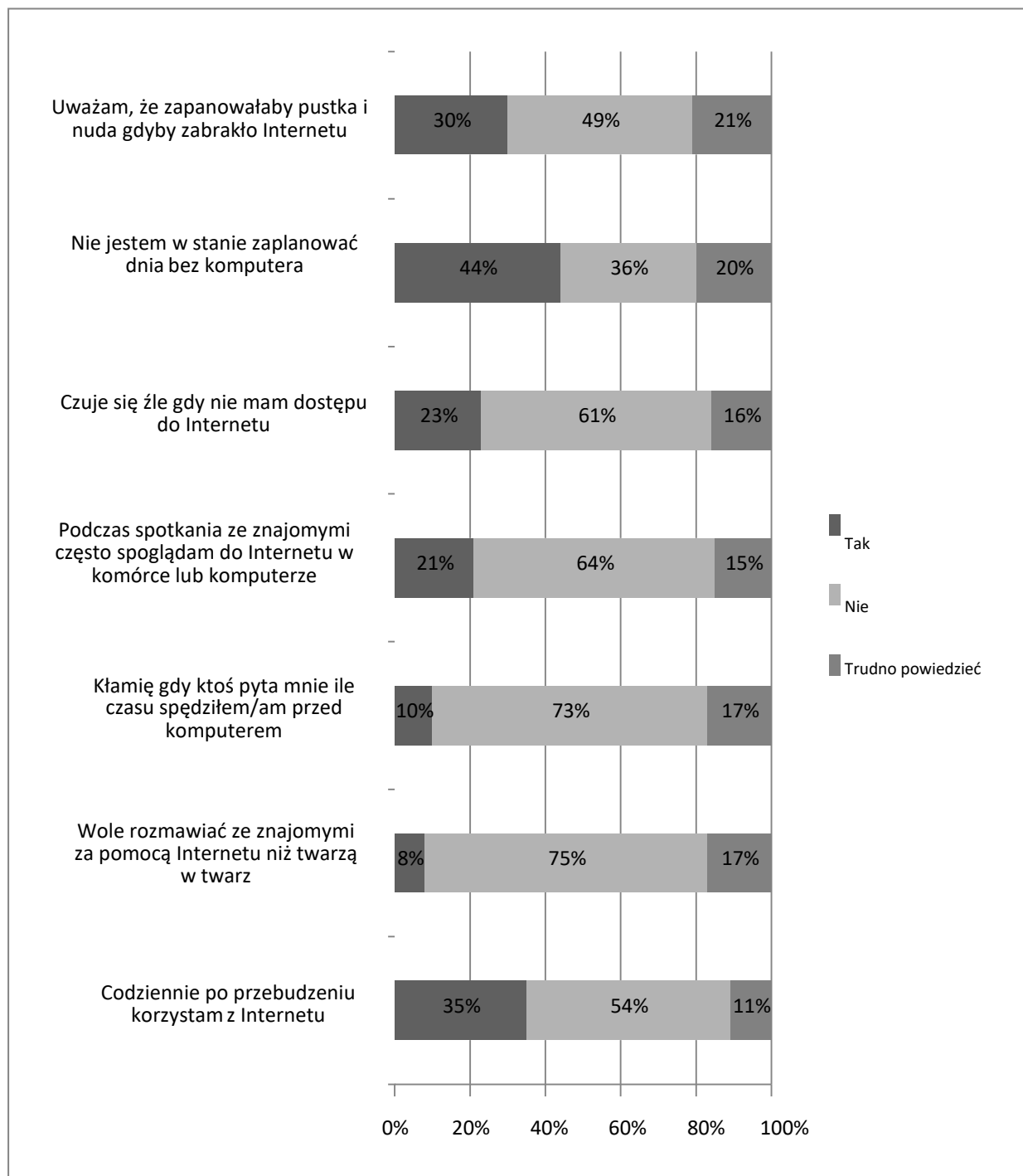

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

5.5. Uzależnienia behawioralne z perspektywy dorosłych mieszkańców

Kolejną, poruszaną kwestią jest problem uzależnień behawioralnych, a dokładniej uzależnień od komputera i Internetu. Aż 30 % respondentów uważa, że zapanowałaby pustka i nuda gdyby zabrakło Internetu. 36 % badanych nie umie zaplanować dnia bez komputera. 35 % badanych korzysta z Internetu zaraz po przebudzeniu. Co piąty mieszkaniec – 21 % podczas spotkania ze znajomymi często spogląda do Internetu w komórce lub komputerze.

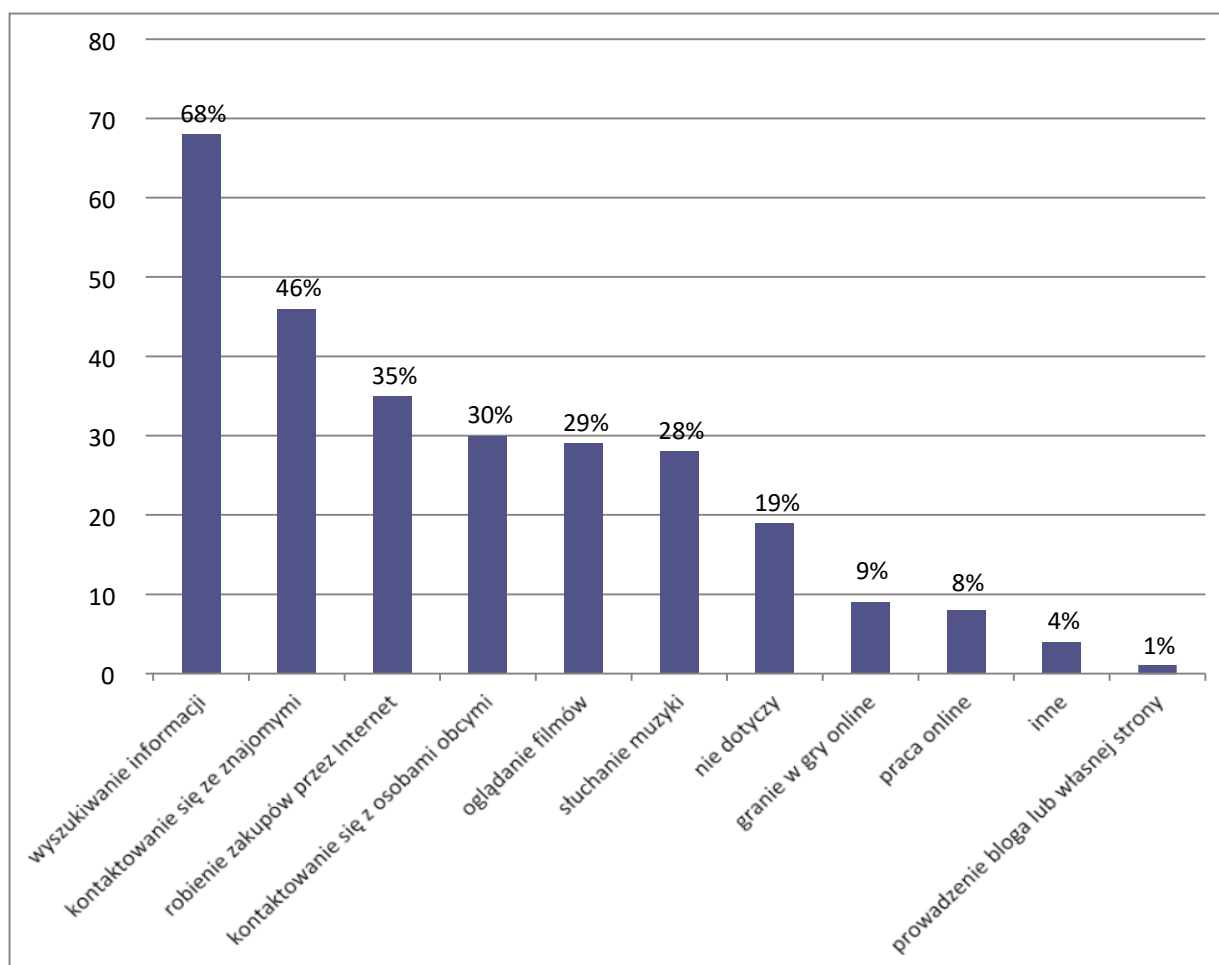
Wykres 36: Czy któreś ze stwierdzeń odnosi się do Pana/i?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Ankietowani korzystają z komputera głównie, aby wyszukiwać informacje 68 %, a także aby kontaktować się ze znajomymi 46 %. 35 % najczęściej robi przez Internet zakupy, aż 30 % używa Internetu by kontaktować się z osobami obcymi. 29 % badanych głównie ogląda filmy, 28 % słucha muzyki. 9 % gra w gry online. 1 % prowadzi bloga lub własną stronę.

Wykres 37: Z jakich powodów najczęściej korzysta Pan/i z komputera i Internetu? Można wybrać kilka odpowiedzi

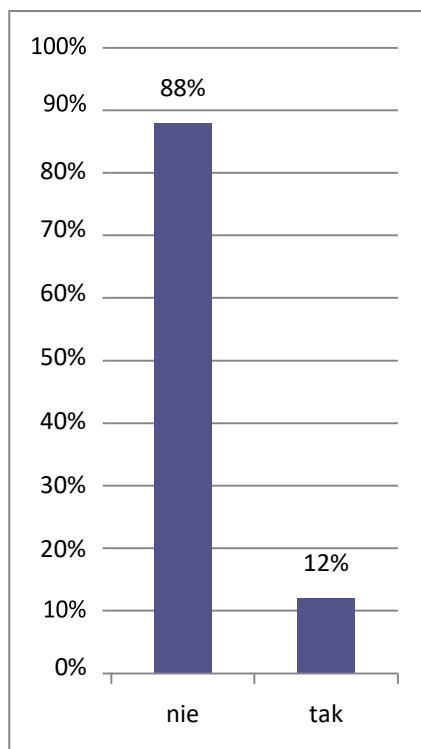

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

88 % badanych stwierdziło, że nigdy nie zdarzyło się im doświadczyć cyberprzemocy. 12 % badanych przyznało, że stało się jej ofiarą.

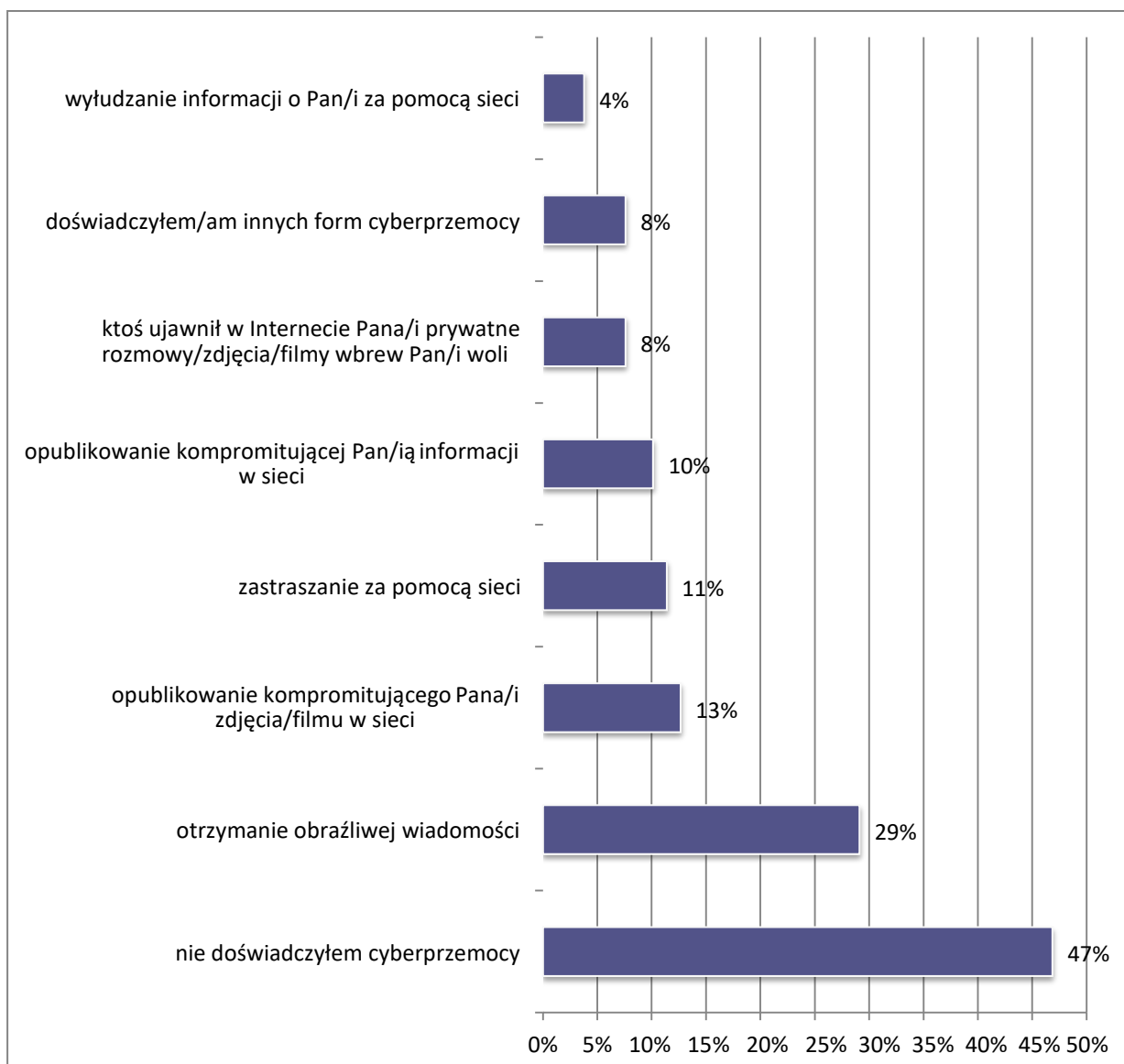
Wykres 38: Czy zdarzyło się Panu/Pani doświadczyć cyberprzemocy?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

29 % ankietowanych otrzymało obraźliwą wiadomość. 13 % doświadczyło opublikowania swojego kompromitującego zdjęcia/filmu w sieci, 11 % zastraszania, 10 % opublikowania kompromitującej informacji. Po 8 % badanych przyznało, że ktoś ujawnił w Internecie prywatne rozmowy/zdjęcia/filmy wbrew woli badanego oraz, że doświadczyło innych form cyberprzemocy. 4 % badanych stało się ofiarą wyłudzenia informacji o sobie. Zestawienie tych wyników z odpowiedziami badanych na pytanie, czy zdarzyło się im doświadczyć cyberprzemocy, pozwala też sądzić, że duża część mieszkańców Gminy Miasto Mrągowo nie wie czym jest cyberprzemoc i jakie są jej przejawy. Co więcej, 16 % badanych przyznało, że zdarzyło się im zastosować wobec innych któreś z wymienionych zjawisk.

Wykres 39: Czy doświadczył/a Pan/i któregoś z wymienionych zjawisk?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

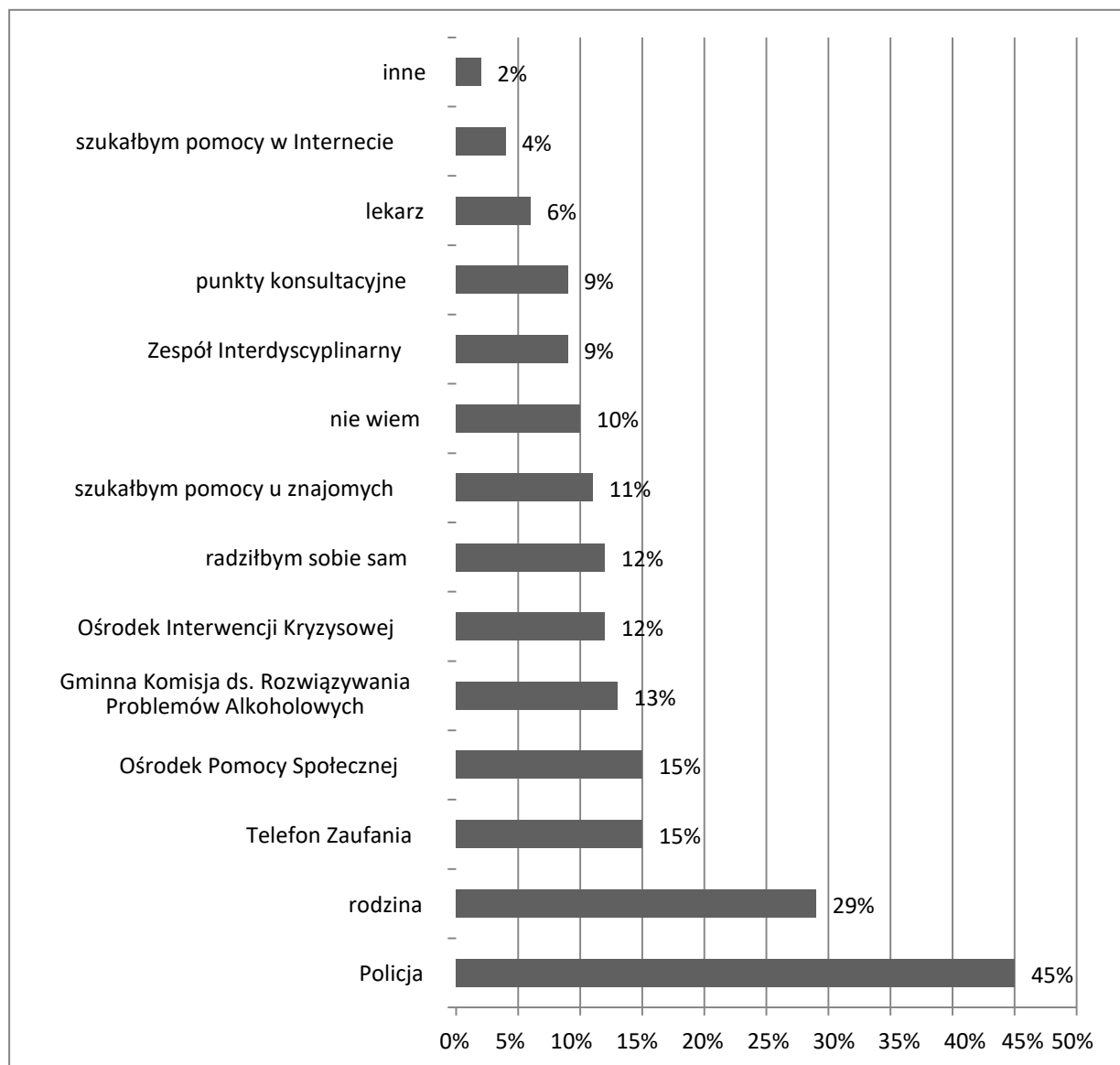
5.6. Profilaktyka uzależnień i przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Niniejszy rozdział poświęcony będzie działaniom profilaktycznym prowadzonym przez Gminę Miasto. Jego celem jest również przedstawienie wiedzy mieszkańców na temat kwestii związanych z uzależnieniami oraz przemocą.

Na początek poproszono mieszkańców o wskazanie instytucji, w której można uzyskać pomoc w razie problemu przemocy lub uzależnień w rodzinie. W opinii 45 % mieszkańców, w przypadku problemów można uzyskać pomoc na policji. 15 % pomocy szukałoby w Ośrodku Pomocy Społecznej, 15 % skorzystałoby z Telefonu Zaufania, 13 % zaś w Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Warto zauważyć, że 29 % badanych skorzystałoby z pomocy rodziny, 12 % radziłoby sobie samemu. Należy zwrócić uwagę na fakt, że 10 % ankietowanych nie wie gdzie zwrócić się po pomoc.

Wykres 40: Do kogo zwróciłby się Pan/i o pomoc w razie problemu przemocy lub uzależnień w rodzinie?

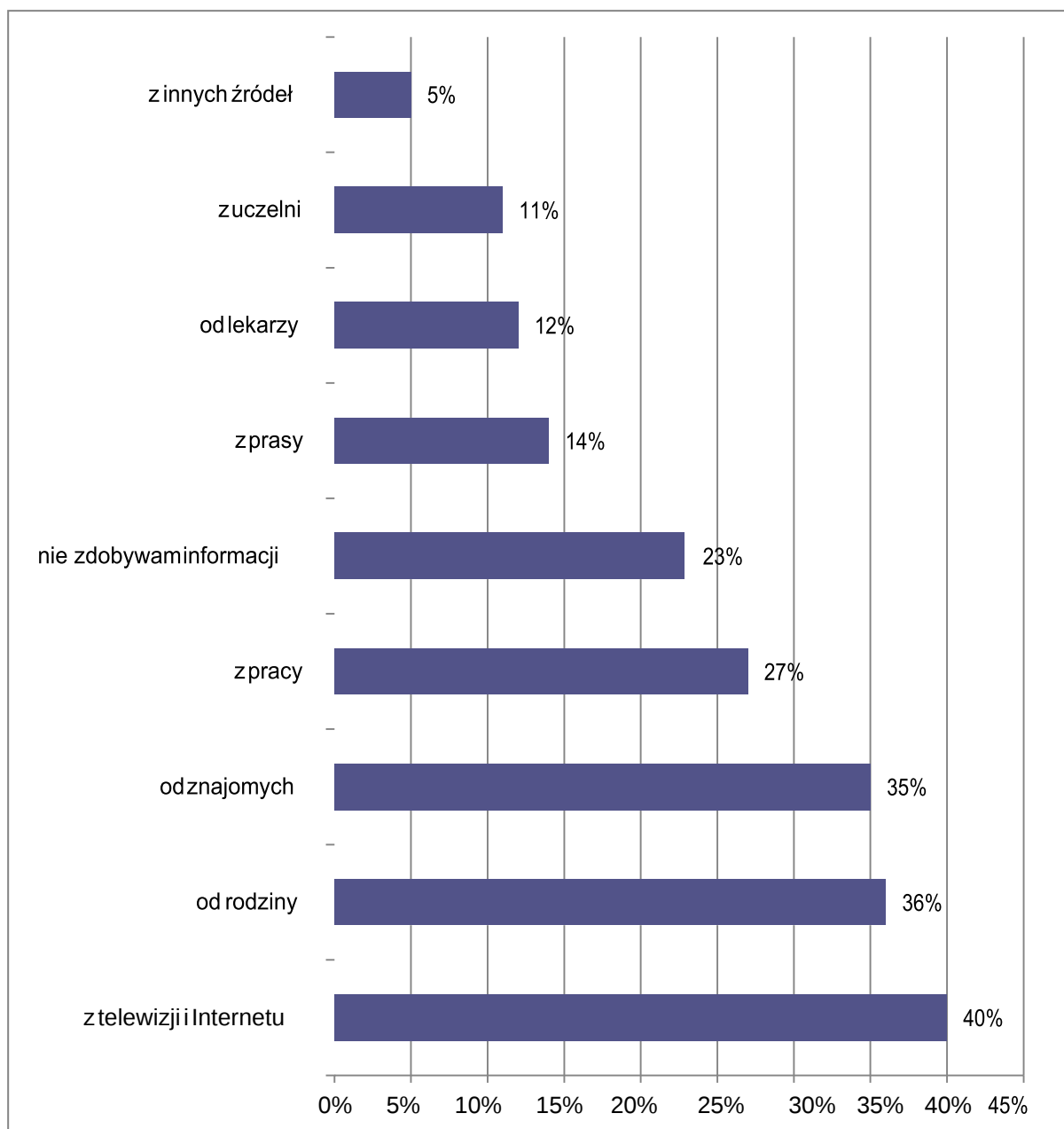

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Głównym źródłem wiedzy dotyczącej konsekwencji nadużywania substancji psychoaktywnych jest dla mieszkańców telewizja i Internet – 40 %, a w dalszej kolejności rodzina – 36 %, znajomi – 35 % oraz praca – 27 %. 14 % czerpie wiedzę z pracy, 12 % od lekarza, 11 % z uczelni. 5 % korzysta z innych źródeł. Nie może pozostać niezauważony fakt, że aż 23 % badanych mieszkańców w ogóle nie zdobywa informacji na temat konsekwencji nadużywania substancji psychoaktywnych.

Wykres 41: Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?

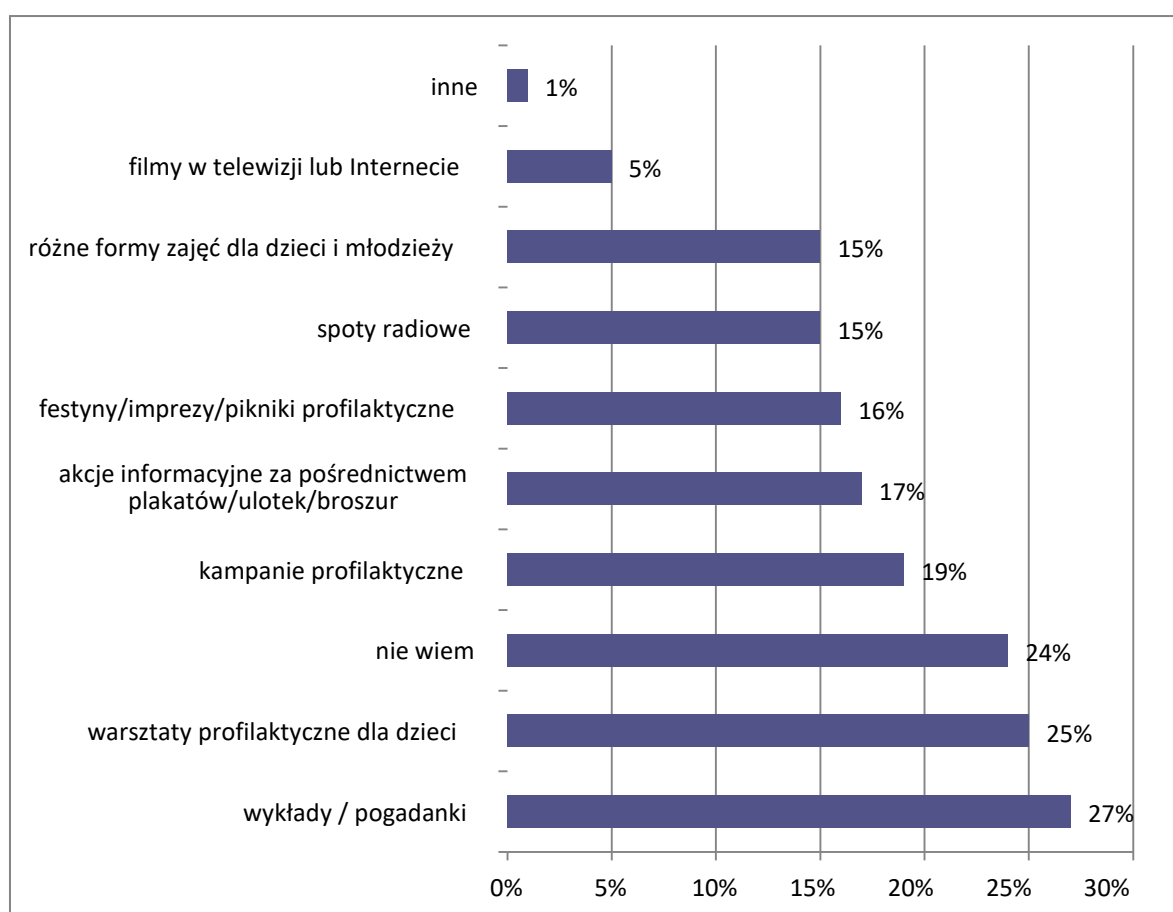

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

W dalszej kolejności pytano badanych jakie działania podejmuje miasto, żeby ograniczyć popyt na zażywanie narkotyków lub dopalaczy. 24 % badanych nie umiało odpowiedzieć na to pytanie. Głównym działaniem dostrzeganym przez ankietowanych mieszkańców były wykłady/pogadanki 27 %, warsztaty profilaktyczne dla dzieci 25 %. 19 % badanych podało, że kampanie profilaktyczne, 17 % wskazało na akcje informacyjne za pośrednictwem plakatów/ulotek/broszur. Co ciekawe 5% mieszkańców zauważa działalność instytucji w mediach – telewizji i Internecie.

Wykres 42: Jakie działania według Pana/i podejmuje Gmina Miasto, aby ograniczyć popyt na zażywanie narkotyków lub dopalaczy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

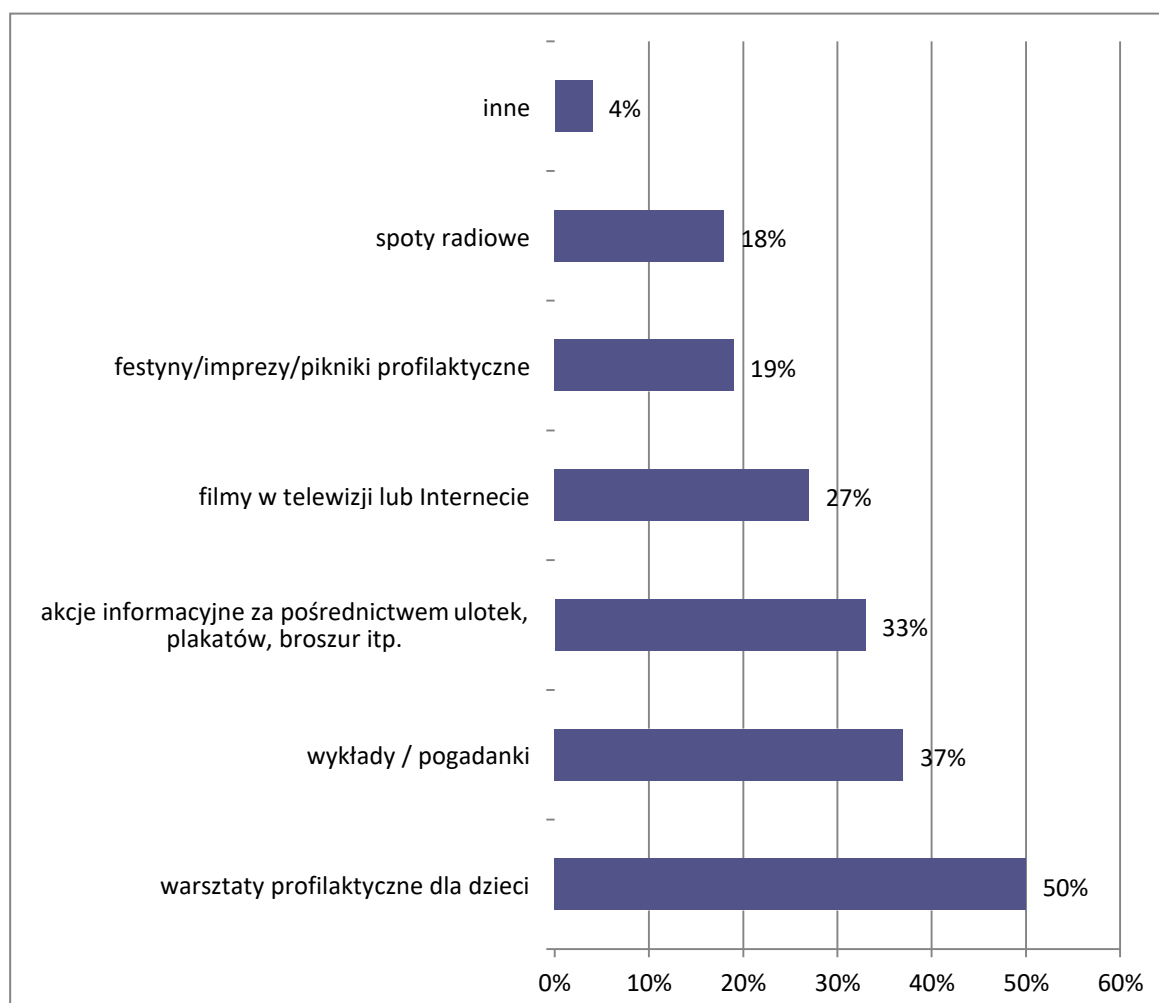
Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Niepokojący jest fakt, że aż 20 % ankietowanych nie zna danych kontaktowych do instytucji pomocowych, ani nie wie gdzie szukać pomocy w razie problemów. 35 % ankietowanych zna te dane dobrze, 20 % bardzo dobrze. 25 % badanych osób nie jest pewna czy zna dane kontaktowe instytucji pomocowych, ale wie jak znaleźć informacje w razie problemów.

Według zdecydowanej większości ankietowanych najlepsze efekty w oddziaływaniach profilaktycznych przyniosą warsztaty profilaktyczne dla dzieci 50 %, wykłady lub pogadanki 37 %, akcje informacyjne za pośrednictwem ulotek/plakatów/broszur 33 %. 27 % badanych osób uważa, że najbardziej efektywne są filmy w telewizji/internecie, 19 %, że festyny/imprezy/pikniki profilaktyczne. Najmniej skuteczne są zdaniem badanych spoty radiowe 18 %.

Spora część osób uznała, że efektywne mogą okazać się festyny/ imprezy profilaktyczne 19 %. Przekonanie to nie jest jednak zgodne ze stanowiskiem PARPA z 2018, wg której ten rodzaj profilaktyki nie może odnieść zamierzonego skutku i nie rekomenduje się prowadzenia tego działania. Wykorzystywane są w takich akcjach metody o niepotwierdzonej skuteczności.

Wykres 43: Poniżej wymieniono różne formy działań, które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty w oddziaływaniach profilaktycznych?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

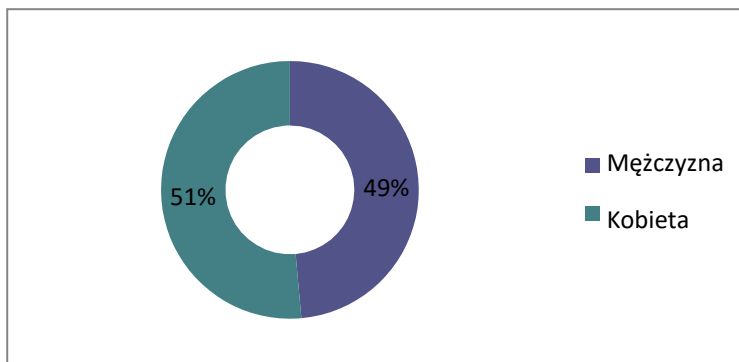
Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

6. Badanie uczniów ESPAD

6.1. Charakterystyka próby

W badaniu, które zostało przeprowadzone w 2018, na terenie miasta Mrągowo, wzięło udział 317 uczniów. Spośród nich 51 % stanowiły dziewczynki a 49 % chłopcy.

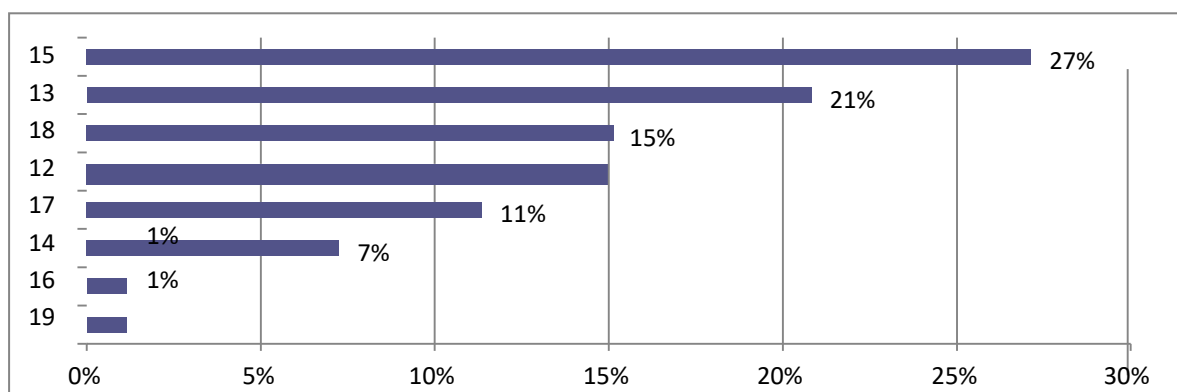
Wykres 44: Jakiej jesteś płci?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Badani byli uczniowie szkoły podstawowej, gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej. Wiek badanych mieścił się w przedziale 12-19 lat. Najliczniejszą grupą byli 15 – latkowie, tj. 27 % i 13 – latkowie – 21 %. Najmniejsza część respondentów była w wieku 16 i 19 lat.

Wykres 45: Ile masz lat?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

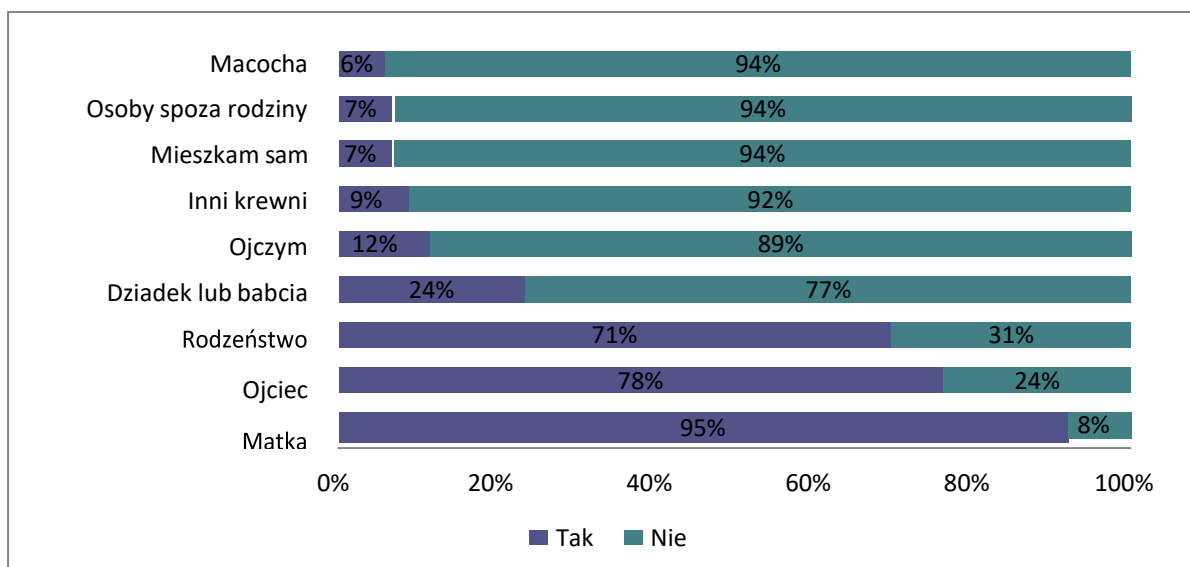
6.2. Sytuacja rodzinna

Prezentację wyników badania rozpoczniemy od próby scharakteryzowania sytuacji rodzinnej uczniów oraz sposobów spędzania przez nich wolnego czasu. Niniejsza część raportu stanowi próbę wyjaśnienia przyczyn występujących problemów związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież. Wśród różnych instytucji odpowiedzialnych za wychowanie młodego pokolenia najważniejsza rola zdaje się przypadać rodzinie. Także w kwestii używania substancji rodzina, a szczególnie rodzice, mogą mieć decydujący wpływ. Przyzwolenie ze strony rodziców lub brak zainteresowania stosunkiem dzieci do alkoholu i innych substancji może sprzyjać ich używaniu przez młodych ludzi a odpowiednio realizowana strategia wychowawcza może zapobiec podejmowaniu i ponawianiu doświadczeń z substancjami.

Przed analizą więzi rodzinnych oraz kontaktów uczniów z rodzicami, sprawdzono jak wygląda struktura oraz status ekonomiczny rodzin uczniów. Zapytano uczniów również o sposób spędzania czasu wolnego. Wszystkie te informacje pomogą w wyjaśnieniu przyczyn sięgania uczniów po substancje psychoaktywne oraz pomogą scharakteryzować grupę uczniów najbardziej zagrożonych problemem uzależnień.

Największa część uczniów mieszka z matką 95 %, a 78 % mieszka z ojcem. Oznacza to, że 22 % badanych wychowuje się bez ojca. 71 % ankietowanych uczniów zamieszkuje z rodzeństwem, a 24 % także z dziadkiem i babcią. Warto zauważyć, że 12 % badanych mieszka z ojczymem, a aż 7 % z osobami spoza rodziny. 7 % uczniów zadeklarowało, że mieszka w pojedynkę, a 6 % z macochą. Można szacować, że ok. 27 % uczniów jest z rodzin rozbitych lub dotkniętych problemem tzw. eurosieroctwa.

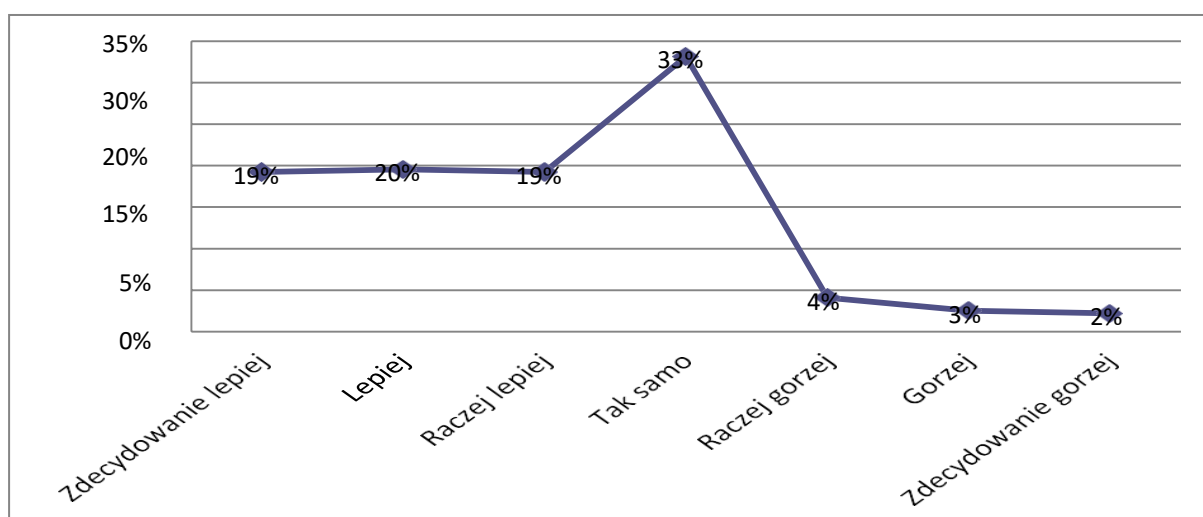
Wykres 46: Z kim mieszkasz?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Status ekonomiczny także może mieć wpływ na sięganie przez młodzież po substancje psychoaktywne. Największa część uczniów odpowiedziała, że w ich rodzinie powodzi się tak samo jak innym rodzinom 33 %. Co ciekawe, 19 % uczniów uznało, że powodzi im się „raczej lepiej”, a 19 % uczniów przyznało, że zdecydowanie lepiej niż innym rodzinom w Polsce. 20 % udzieliło odpowiedzi „lepiej”. Istnieje pewien odsetek badanych, którym powodzi się raczej gorzej 4 %, gorzej 3 % a nawet zdecydowanie gorzej niż innym rodzinom w Polsce 2 %.

Wykres 47: Jak powodzi się Twojej rodzinie w porównaniu z innymi rodzinami w Polsce?

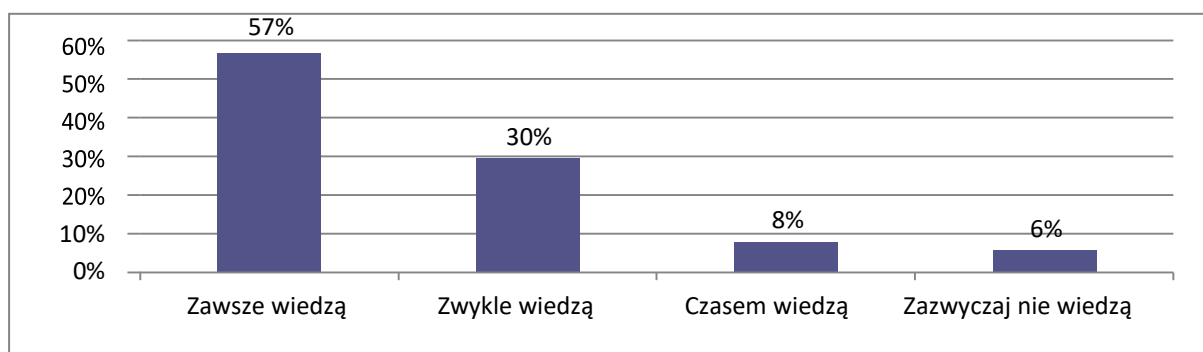

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

6.3. Relacje z bliskimi

Pozytywną informacją jest fakt, że 55 % uczniów przyznaje, że ich rodzice zawsze wiedzą, gdzie młodzi spędzają wieczory. 30 % ankietowanych przyznało, że ich rodzice zazwyczaj wiedzą o miejscu przebywania dziecka. 8% udzieliło odpowiedzi „czasem wiedzą”. Warty uwagi jest fakt, że 6 % uczniów w mieście deklaruje, że ich rodzice nie wiedzą gdzie dzieci spędzają wieczory.

Wykres 48: Czy Twoi rodzice wiedzą, gdzie spędzasz sobotnie wieczory?

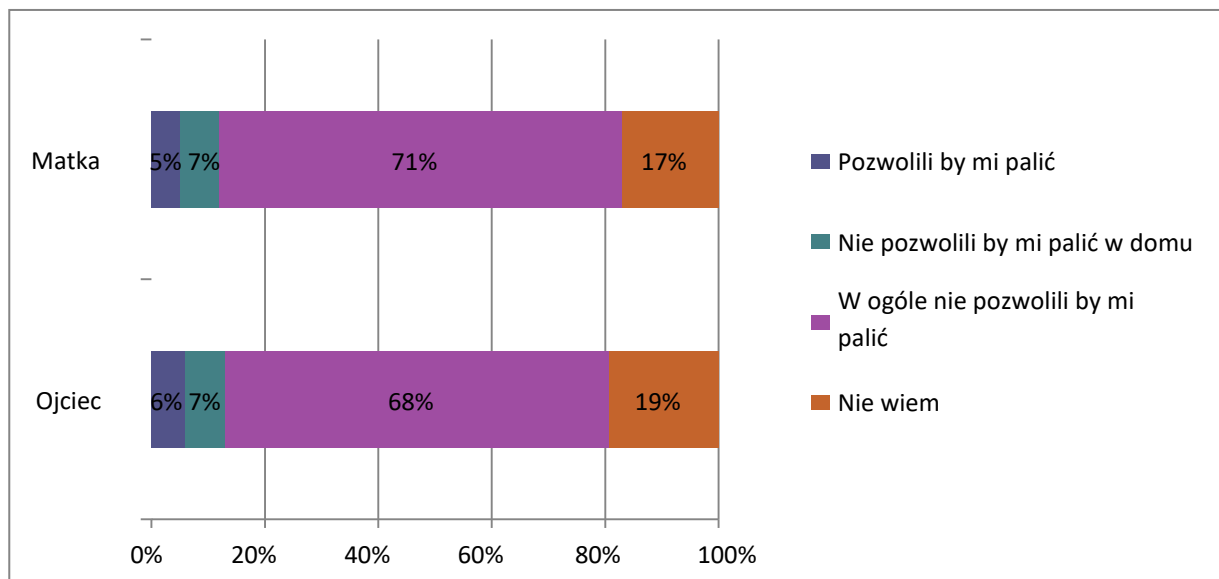

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Przyzwolenie ze strony rodziców lub brak zainteresowania stosunkiem dzieci do substancji psychoaktywnych może sprzyjać ich używaniu przez młodych ludzi.

Większość badanych uczniów w Gminie Miasto Mrągowo deklaruje brak zgody rodziców na palenie papierosów (74 % matka, 71 % ojciec). Dość niepokojący jest fakt, że 6 % matek i 9 % ojców nie wydałoby kategorycznego zakazu palenia, lecz tylko nie pozwoliliby dziecku palić w domu. 5 % matek i 2 % ojców dałoby dziecku, w opinii badanych, pełne przyzwolenie na palenie papierosów. Z odpowiedzi respondentów wynika, że to matki wydają bardziej kategoryczne zakazy sięgania po substancje psychoaktywne.

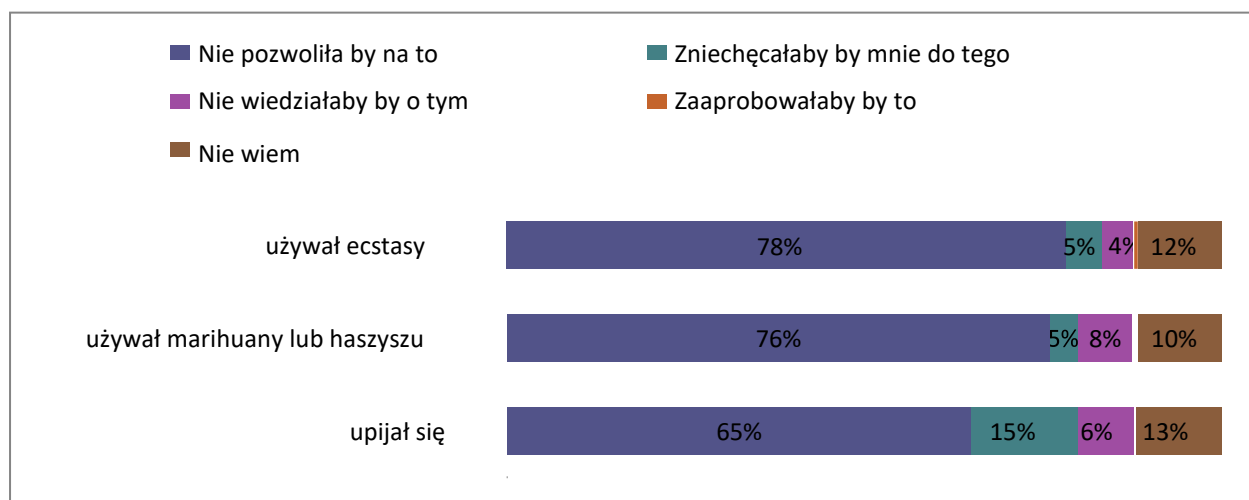
Wykres 49: Gdybyś chciał(a) palić papierosy (lub jeśli już palisz), jak sądzisz czy Twój ojciec i Twoja matka pozwolili by Ci na to?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Zdaniem większości uczniów ich matki nie pozwoliłyby im na picie alkoholu 65 %, używanie marihuany lub haszyszu 76 % oraz używanie ecstasy 78 %. 15 % uczniów uważa, że ich matki zniechęcałyby ich do upijania się, co ciekawe 6% osób uważa, że ich matki nie wiedziałyby o piciu przez nich alkoholu, a żaden z uczniów nie sądzi, że matki zaaprobowałyby upijanie się. 13 % nie potrafiło ocenić reakcji. Natomiast jeśli chodzi o zażywanie marihuany to 5 % respondentów uważa, że matki zniechęcałyby ich do tego, 8 % sądzi, iż nie wiedziałyby o tym fakcie. W przypadku zażywania ecstasy 5 % uczniów uznało, że matka zniechęcałaby do tego, 4 % uznało, że matka nie wiedziałaby o sytuacji.

Wykres 50: Jak sądzisz, jaka byłaby reakcja twojej matki, gdybyś Ty robił następujące rzeczy:

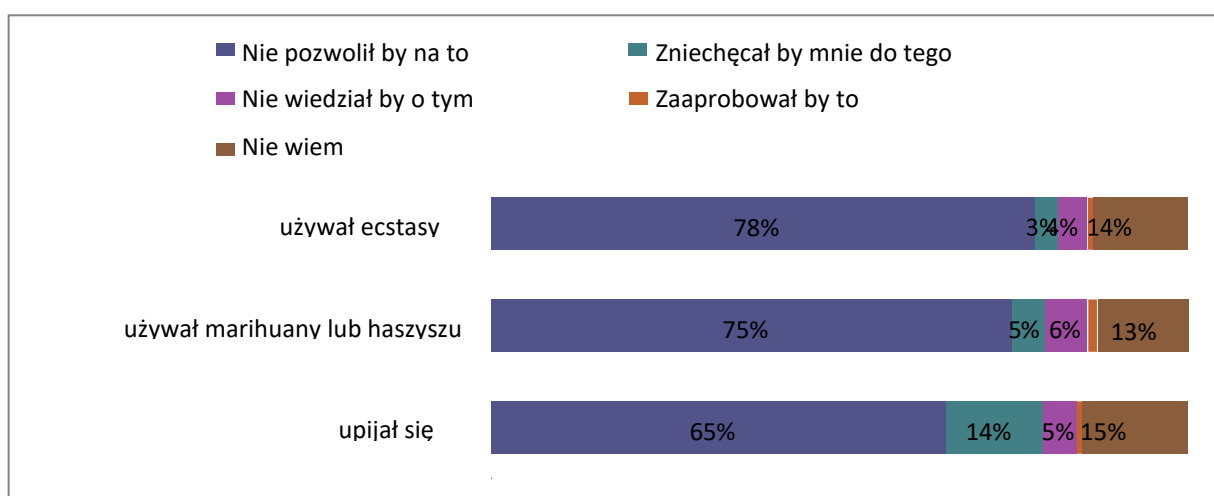

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Zdaniem uczniów, ich ojcowie nieco łagodniej zareagowaliby na ich kontakt z substancjami uzależniającymi. 65 % respondentów uważa, że ojcowie nie pozwoliliby im na upijanie się. 14 % sądzi, że zniechęcaliby ich do picia, a 5 % uznało, że nie wiedzieliby o tym.

Jeśli chodzi o używanie marihuany lub haszyszu to 79 % uczniów jest zdania, że ich ojcowie nie pozwoliliby na takie zachowania, 5 % uważa, że byliby zniechęceni przez ojców, 6 % uważa, że nie wiedzieliby o tym fakcie, a 1 % uczniów twierdzi, że ich ojcowie zaaprobowaliby takie zachowanie. Na używanie ecstasy nie pozwoliliby 78 % ojców, 3 % zniechęcałoby do tego, 4 % nie wiedziałoby o takim zachowaniu.

Wykres 51: Jak sądzisz, jaka byłaby reakcja twojego ojca, gdybyś Ty robił następujące rzeczy:

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

6.4. Czas wolny

Czas wolny to niezwykle istotna kategoria z perspektywy diagnozy problemów uzależnień wśród dzieci i młodzieży. Forma spędzania czasu wolnego ma ogromny wpływ na kontakt z środkami psychoaktywnymi. Celem sprawdzenia w jaki sposób uczniowie spędzają swój czas wolny, poproszono ich o wskazanie czynności jakie wykonują w czasie wolnym. Najczęściej praktykowanymi przez badanych formami spędzania wolnego czasu jest korzystanie z Internetu dla przyjemności oraz alternatywne formy spędzania czasu – słuchanie muzyki, oglądanie filmu, gra na instrumencie. Pozytywną informacją jest fakt, że 42 % każdego dnia uprawia jakiś sport. 32 % uczniów każdego dnia gra w gry komputerowe. Niepokoi jednak fakt, że 21 % uczniów nie ma hobby, 31 % nigdy nie czyta książek, a 18 % nigdy nie spędza wieczorów z rówieśnikami.

Tabela 5: Jak często (jeśli w ogóle) uprawiasz każde z niżej wymienionych zajęć?

	<i>Nigdy</i>	<i>Kilka razy w roku</i>	<i>Raz lub dwa razy na miesiąc</i>	<i>Co najmniej raz na tydzień</i>	<i>Prawie codziennie</i>
Używasz Internetu	1%	0%	0%	3%	96%
Inne alternatywne formy spędzania czasu, np. słuchanie muzyki, oglądanie filmu, gra na instrumencie	2%	1%	6%	21%	70%
Aktywnie uprawiasz jakiś sport, lekkoatletykę, lub gimnastykę	5%	6%	12%	36%	42%
Masz jakieś inne hobby (grasz na instrumencie, śpiewasz, rysujesz, pisesz, itp.)	21%	13%	10%	21%	35%
Grasz w gry komputerowe	12%	18%	16%	22%	32%
Wychodzisz z przyjaciółmi wieczorem (do dyskoteki, kawiarni, na prywatkę)	18%	14%	21%	33%	13%
Czytasz książki dla przyjemności (nie chodzi tu o lektury szkolne)	31%	28%	19%	11%	11%
Jeździsz sobie na motorowerze lub motocyklu dla przyjemności	64%	16%	6%	8%	6%
Grasz na automatach do gry (takich, na których można wygrać pieniądze)	84%	11%	3%	0%	2%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

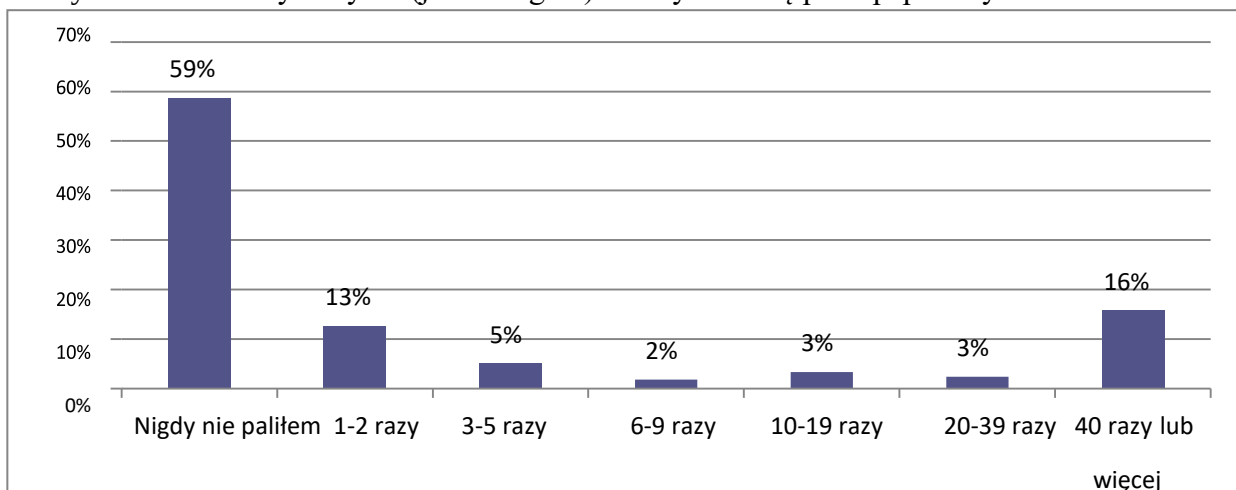
6.5. Problem nikotynowy

Pierwszy blok pytań w badaniu dzieci i młodzieży szkolnej dotyczył wyrobów nikotynowych. Celem tego rozdziału było oszacowanie skali sięgania po papierosy przez osoby nieletnie oraz sprawdzenie jakie czynniki mają wpływ na kontakt młodzieży z papierosami.

Rozpowszechnienie palenia tytoniu zostało zbadane w dwóch wymiarach czasowych – całego życia respondenta oraz ostatnich 30 dni przed badaniem. Pierwszy z nich pozwala na ustalenie zasięgu zjawiska eksperymentowania z tą substancją, tzn. podejmowania prób palenia tytoniu. Drugi przydatny jest do uchwycenia rozmiarów grupy aktualnie palących, a także palących okazjonalnie lub regularnie.

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 59 % respondentów nigdy nie paliło papierosów. Oznacza to, że aż 41 % ankietowanych miało kontakt z nikotyną w swoim życiu. W przekroju całego swojego życia 13 % uczniów paliło 1-2 razy, 5 % paliło 3-5 razy, 2 % paliło 6-9 razy, 3 % 10-19. razy. Należy zwrócić uwagę na fakt, że 16 % ankietowanych uczniów paliło wielokrotnie – więcej niż 40 razy. Jest to zaskakująco duży odsetek badanych, nasuwający na myśl fakt, że część gimnazjalistów już może być uzależniona od wyrobów tytoniowych.

Wykres 52: Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić papierosy?

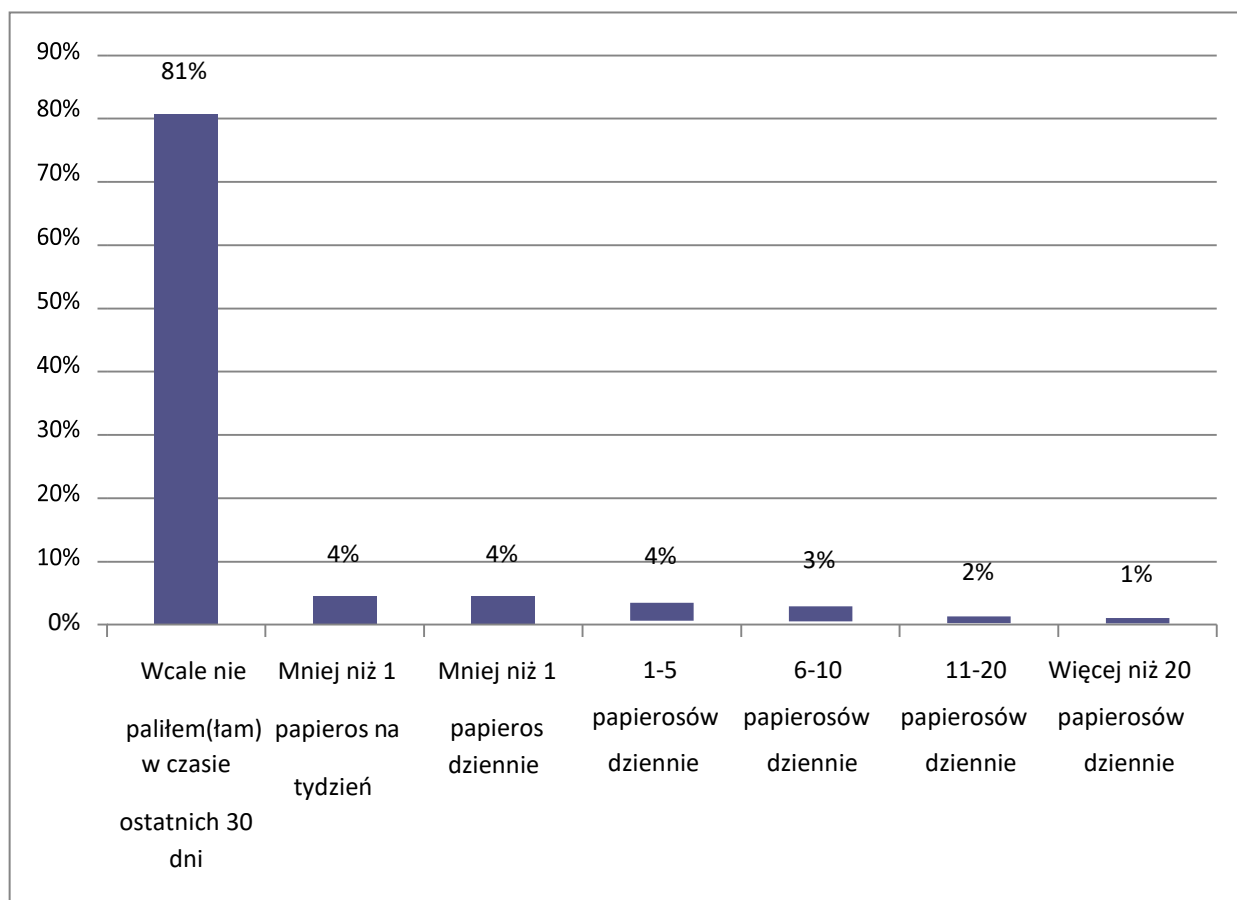
Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Celem oszacowania grupy osób palących regularnie, poproszono uczniów o wskazanie jak często palili papierosy w ciągu ostatnich 30 dni. Większość uczniów, tj. 81 % przyznała, że w przeciągu ostatniego miesiąca nie miała kontaktu z papierosami.

Oznacza to, że 19 % ankietowanych w ostatnim miesiącu paliło wyroby nikotynowe, z czego 4 % wypala od 1 do 5 papierosów dziennie.

4 % zadeklarowało palenie rzadziej niż 1 papieros na tydzień, 4 % rzadziej niż raz dziennie. 3 % pali 6-10 papierosów dziennie, 2 % 11-20 papierosów dziennie, 1 % więcej niż 20 papierosów dziennie. Okazuje się więc, że w Gminie Miasto Mrągowo problem sięgania przez młodzież po nikotynę jest stosunkowo poważny. Pali duża część uczniów i robi to w dużej ilości.

Wykres 53: Jak często palił(a)ś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

6.6. Problem alkoholowy

Drugi blok pytań skierowanych do uczniów dotyczył problemu alkoholowego. Celem niniejszego podrozdziału jest oszacowanie skali problemu wśród uczniów szkół znajdujących się na terenie miasta. W pierwszym pytaniu poproszono uczniów o wskazanie częstotliwości sięgania przez nich po napoje alkoholowe. Udzielając odpowiedzi mieli się oni odnieść do dwóch okresów: całego życia oraz ostatniego miesiąca.

39 % badanych – niepełnoletnich uczniów – nie piło nigdy alkoholu. Oznacza to, że 61 % badanych miało w swoim życiu kontakt z wysokoprocentowymi trunkami. W przypadku 17 % uczniów były to jednorazowe sytuacje. Spora część badanych piła już nieco więcej – 12 % uczniów piło 3-5 razy w życiu, 4 % piło 6-9 razy w życiu. Ważną informacją jest fakt, że 14 % badanych uczniów piło 40 lub więcej razy w swoim życiu.

Spożywanie alkoholu w przeciągu ostatniego miesiąca pokazuje skalę aktualnego spożywania przez uczniów alkoholu. W ostatnim miesiącu picie alkoholu zadeklarowało 35 % ankietowanych, z czego 18 % piło 1-2 razy, 6 % piło 3-5 razy. Szczególnie wart podkreślenia jest fakt, że 8 % uczniów w ostatnim miesiącu piło alkohol 10-19 razy. 1% piło 20-39 razy, a 2 % 40 lub więcej razy.

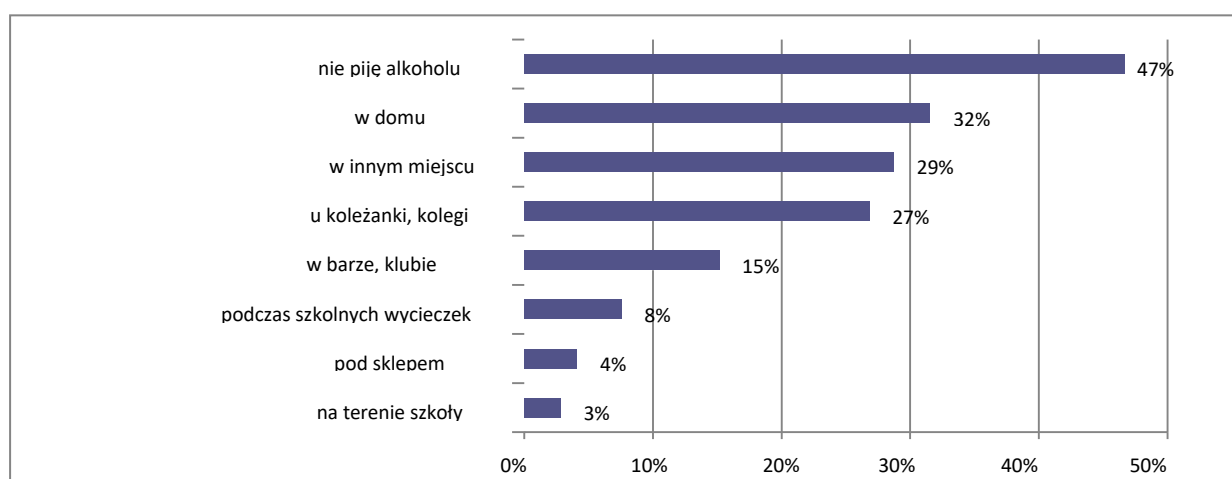
Tabela 6: Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić jakiś napój alkoholowy, tzn. piwo, wino, wódkę lub inny napój spirytusowy?

	<i>Nie piłem</i>	<i>1-2 razy</i>	<i>3-5 razy</i>	<i>6-9 razy</i>	<i>10-19 razy</i>	<i>20-39 razy</i>	<i>40 razy lub więcej</i>
W życiu	39%	17%	12%	4%	8%	6%	14%
W ciągu ostatnich 30 dni	65%	18%	6%	4%	5%	1%	2%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

W dalszej kolejności uczniów zapytano o miejsca, w których zdarza im się pić alkohol. Największa ilość uczniów ostatnim razem piła alkohol w domu 32 %. Nieco mniej osób piło ostatni raz alkohol u koleżanki/kolegi 27 %, 15 % ostatnim razem piło w barze, a 8 % podczas szkolnych wycieczek. Niestety 4% piło alkohol pod sklepem, a 3 % na terenie szkoły.

Wykres 54: Przypomnij sobie sytuację, w której ostatnio piłeś(aś) alkohol. Gdzie byłeś(aś) podczas picia?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Uczniów zapytano także o to, czy zdarzyło im się upić napojem alkoholowym. Kiedykolwiek w życiu piwem, winem lub wódką, upiło się 36 % badanych. Dodatkowo bardzo niepokoi fakt, że spora część uczniów upiła się więcej niż jeden raz, a 3 % zdarzyło się to 40 razy lub więcej.

W ostatnim miesiącu upiło się 16 % badanych, z czego 10 % zdarzyło się to 1-2 razy, 3 % zdarzyło się to 3-5 razy, a 2 % upiło się w ostatnim miesiącu 6-9 razy.

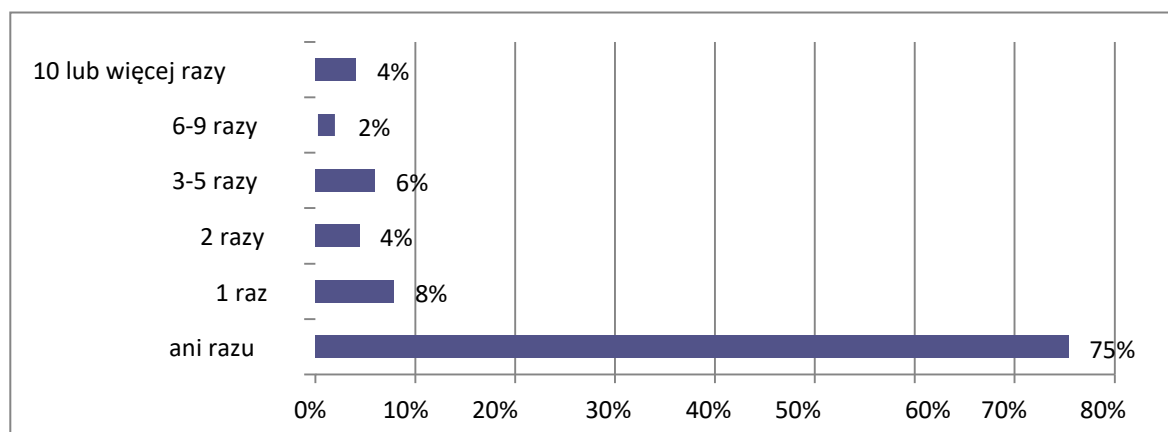
Tabela 7: Ile razy zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym, tzn. piwem, winem lub wódką?

	<i>Nie piłem</i>	1-2 razy	3-5 razy	6-9 razy	10-19 razy	20-39 razy	40 razy lub więcej
w życiu	64%	16%	7%	4%	4%	1%	3%
w ciągu ostatnich 30 dni	84%	10%	3%	2%	0%	0%	0%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Niezależnie od samooceny badanych w kwestii upicia się, w badaniu przyjęto także obiektywną miarę nadmiernego spożycia przy jednej okazji. Taką miarą było 5 drinków lub więcej. Z deklaracji uczniów wynika, że 25 % spośród nich w ostatnich 30 dniach wypilo więcej niż 5 drinków z rzędu. Można więc sądzić, że w ostatnim miesiącu upiło się 25 % uczniów.

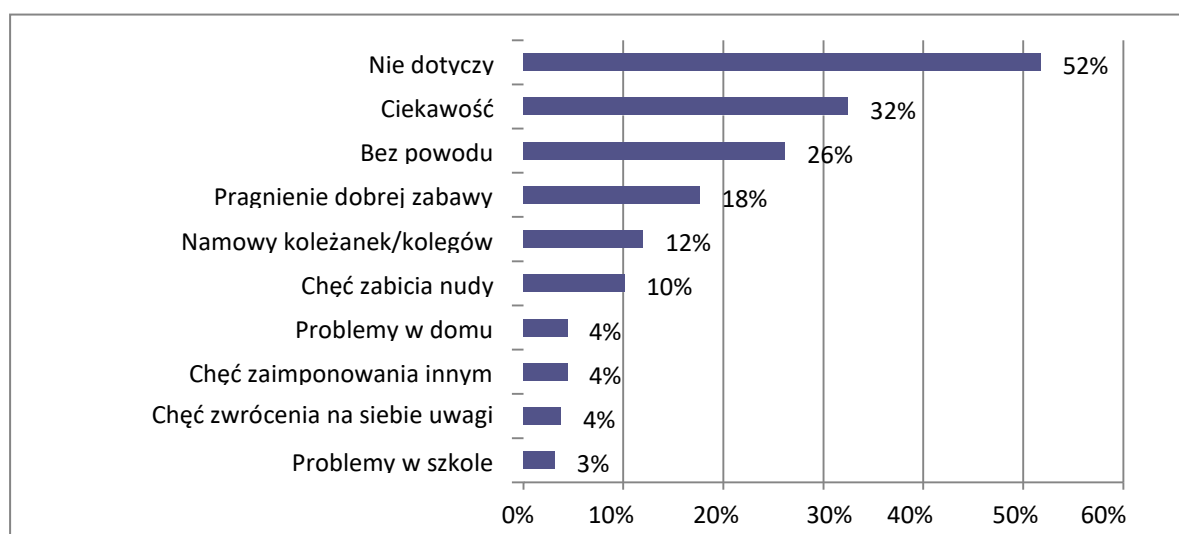
Wykres 55: "Pomyśl o OSTATNICH 30 DNIACH. Ile razy (jeśli w ogóle) wypieś(aś) pięć lub więcej ""drinków"" z rzędu? (""Drink"" oznacza tu kieliszek wina, butelkę piwa, mały kieliszek wódki lub innego napoju spirytusowego, albo szklankę niskoprocentowego koktajlu)."

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Ważną, z punktu widzenia profilaktyki informacją jest to, z jakiego powodu dzieci i młodzież decydują się sięgnąć po alkohol. Największa część uczniów wypila alkohol z ciekawości 32 %, w dalszej kolejności uczniowie wskazywali chęć lepszej zabawy 18 %. Niepokojący jest fakt, że konformizm jest kolejną przyczyną dla której młodzież sięgnęła po alkohol – 12 % wskazało na namowy koleżanek i kolegów. Co 10 uczeń pił alkohol z nudów. Rzadziej spotykanymi przyczynami sięgania po alkohol przez młodych mieszkańców Mrągowo są problemy w domu 4 %, chęć zaimponowania innym 4 %, chęć zwrócenia uwagi 4 % oraz problemy w szkole 3 %. Warto zauważyć, że 26 % badanych piło alkohol bez powodu.

Wykres 56: Z jakiego powodu zdarzyło Ci się pić alkohol?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

6.7. Następstwa sięgania po alkohol

Sięganie po napoje alkoholowe oraz rozmiary picia zależne są, przynajmniej w pewnym stopniu, od postaw i oczekiwań wobec alkoholu. W jednym z pytań ankiety badani zostali poproszeni o określenie na pięciopunktowej skali szacunkowej, na ile prawdopodobne jest ich zdaniem, że doświadczą po alkoholu wymienionych w pytaniu konsekwencji.

Wśród poddanych ocenie respondentów następstw picia znalazły się te negatywne i pozytywne. Dla uproszczenia obrazu przedstawione zostaną rankingi spodziewanych konsekwencji negatywnych i pozytywnych opierając się na odsetkach odpowiedzi „bardzo prawdopodobne”.

W zakresie następstw negatywnych za najbardziej prawdopodobne uczniowie uznają, że alkohol zaszkodzi ich zdrowiu 32 % odpowiedzi „bardzo prawdopodobne”, będą mieli kaca 22 % odpowiedzi „bardzo prawdopodobne”, również 22 % spodziewa się mdłości 21 % przyznało, że bardzo prawdopodobne jest, że zrobią coś, czego będą żałować lub będą mieli kłopoty z policją. Bardzo niepokoi fakt, że aż 11 % uczniów obawia się, że nie będzie w stanie przestać pić.

Wśród implikacji pozytywnych najwięcej uczniów wymienia prawdopodobieństwo lepszej zabawy – 20 %, zapomnienia o problemach – 14 %. 17 % uczniów oczekuje, że będą bardziej towarzyscy i przyjaźni, odprężenie wskazuje 15 %. 14 % wskazuje na zapomnienie o problemach, a 13 % na poczucie szczęścia.

Co ciekawe analizując częstości wyborów konsekwencji pozytywnych i negatywnych zważamy, że większa ilość uczniów w większym stopniu spodziewa się negatywnych następstw związanych z piciem alkoholu.

Wydawałoby się, że jest to tendencja dobra. Bardzo zastanawiający jest jednak fakt, że mimo oczekiwania negatywnych konsekwencji uczniowie decydują się na picie alkoholu stosunkowo często i w dużych ilościach. Ten problem warto rozważyć przygotowując działania profilaktyczne.

Tabela 8: Na ile jest prawdopodobne, że każda z poniższych możliwości mogłaby się zdarzyć Tobie osobiście, jeśli napijesz się alkoholu?

	<i>Bardzo prawdopodobne</i>	<i>Prawdopodobne</i>	<i>Nie wiadomo</i>	<i>Mało prawdopodobne</i>	<i>Zupełnie nieprawdopodobne</i>
Zaszkodzi to mojemu zdrowiu	32%	25%	22%	10%	11%
Będę miał(a) kaca	22%	20%	28%	15%	14%
Zrobi mi się niedobrze (będę miał(a) mdłości)	22%	21%	33%	13%	10%
Będę miał(a) kłopoty z policją	21%	14%	23%	17%	25%
Zrobię coś, czego będę żałował(a)	21%	23%	28%	16%	12%

Będę się świetnie bawić	20%	26%	30%	10%	14%
Będę bardziej przyjazny(a) i towarzyski(a)	17%	17%	31%	16%	19%
Poczuję się odprężony(a)	15%	22%	34%	14%	15%
Zapomnę o swoich problemach	14%	21%	29%	17%	19%
Poczuję się szczęśliwy(a)	13%	20%	31%	14%	22%
Nie będę w stanie przestać pić	11%	11%	22%	21%	34%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo

Picie napojów alkoholowych często sprzyja powstawaniu różnych problemów. Problemy te występować mogą także bez związku z używaniem substancji, jednak picie zwiększa prawdopodobieństwo ich pojawienia się. W jednym z pytań ankiety respondenci otrzymali listę takich problemów z prośbą, aby określili, czy w czasie ostatnich 12 miesięcy stały się ich udziałem w związku z piciem alkoholu. Najbardziej rozpowszechnią konsekwencją picia alkoholu jest kłótnia lub sprzeczka, która przydarzyła się 9 % respondentów. Kolejnymi problemami pod względem rozpowszechnienia są problemy z rodzicami 8 % oraz zniszczenie rzeczy lub ubrania 6 %. Nieco mniej powszechnymi problemami pod wpływem alkoholu są: wypadek lub uszkodzenie ciała 4 %, utrata pieniędzy lub cennych przedmiotów 4 % oraz problemy z przyjaciółmi 4 %. Warto zauważyć, że 3 % ankietowanych brało udział w przepychance lub bójce pod wpływem alkoholu. Zdecydowanie najmniejsza część ankietowanych wskazała na problemy z nauczycielami 2%, seks bez zabezpieczenia 2 %, gorsze wyniki w nauce lub pracy 2 %, kłopoty z policją 2%, interwencja pogotowia 2 %, niechciane doświadczenia seksualne 1 % oraz stanie się ofiarą rabunku bądź kradzieży 1 %.

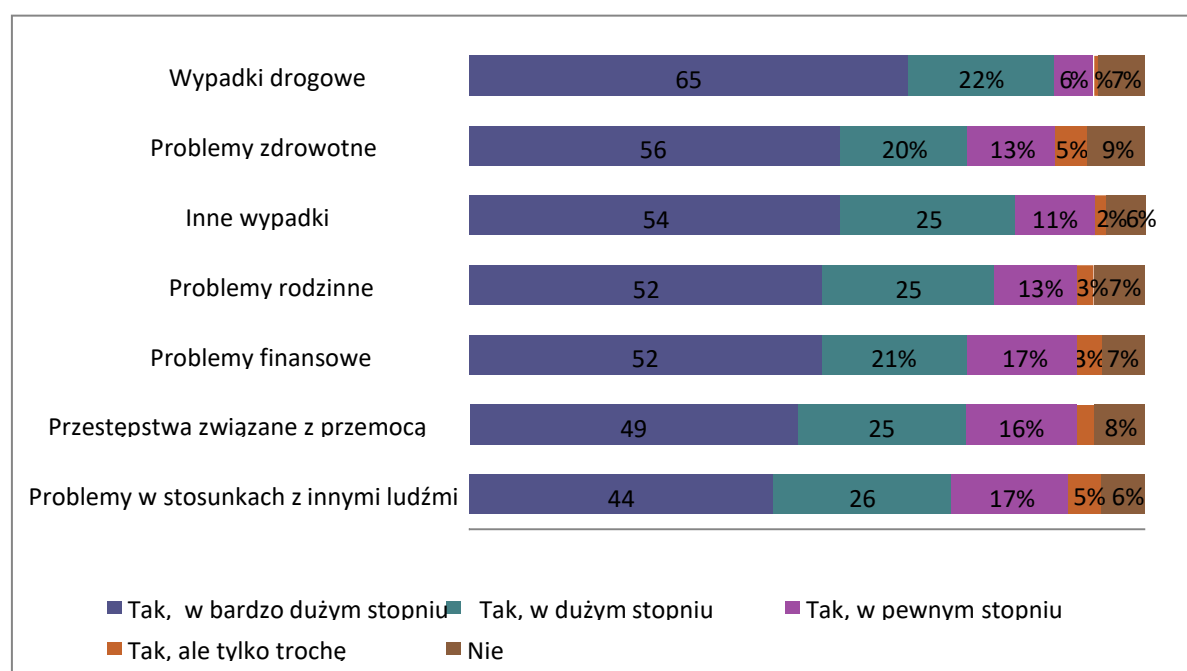
Tabela 9: Czy kiedykolwiek miałeś któryś z niżej wymienionych problemów?

	<i>Nigdy</i>	<i>Tak, z powodu alkoholu</i>	<i>Tak, z powodu narkotyków</i>	<i>Tak, z innych powodów</i>
Kłótnia lub sprzeczka	79%	9%	0%	12%
Problemy z rodzicami	85%	8%	1%	6%
Zniszczenie rzeczy lub ubrania	89%	6%	1%	4%
Wypadek lub uszkodzenie ciała	89%	4%	0%	7%
Utrata pieniędzy lub cennych przedmiotów	92%	4%	0%	4%
Problemy z przyjaciółmi	88%	4%	1%	7%
Przepychanka lub bójka	90%	3%	0%	7%
Problemy z nauczycielami	94%	2%	0%	4%
Seks bez zabezpieczenia (bez antykoncepcji)	94%	2%	0%	4%
Gorsze wyniki w nauce lub w pracy	91%	2%	1%	7%
Kłopoty z policją	94%	2%	1%	3%
Interwencja pogotowia ratunkowego	95%	2%	0%	3%
Niechciane przez Ciebie doświadczenia seksualne	95%	1%	0%	3%
Stałeś(aś) się ofiarą rabunku lub kradzieży	97%	1%	0%	2%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Uczniów zapytano także, czy nadmierne picie alkoholu przyczynia się do występowania następujących problemów. Celem uproszczenia analizy, w opisie rozkładu odpowiedzi będą brane pod uwagę tylko odpowiedzi „tak, w bardzo dużym stopniu”. Największa ilość uczniów za najbardziej prawdopodobną konsekwencję nadmiernego spożycia alkoholu uznała wypadki drogowe 65 %, problemy zdrowotne 56 %, inne wypadki 54 %, problemy rodzinne 52 %, problemy finansowe 52 %. Mniejsza część ankietowanych wskazała na przestępstwa związane z przemocą 49 % oraz problemy w stosunkach między innymi ludźmi 44 %.

Wykres 57: Jak myślisz, czy nadmierne picie alkoholu wpływa na następujące problemy?

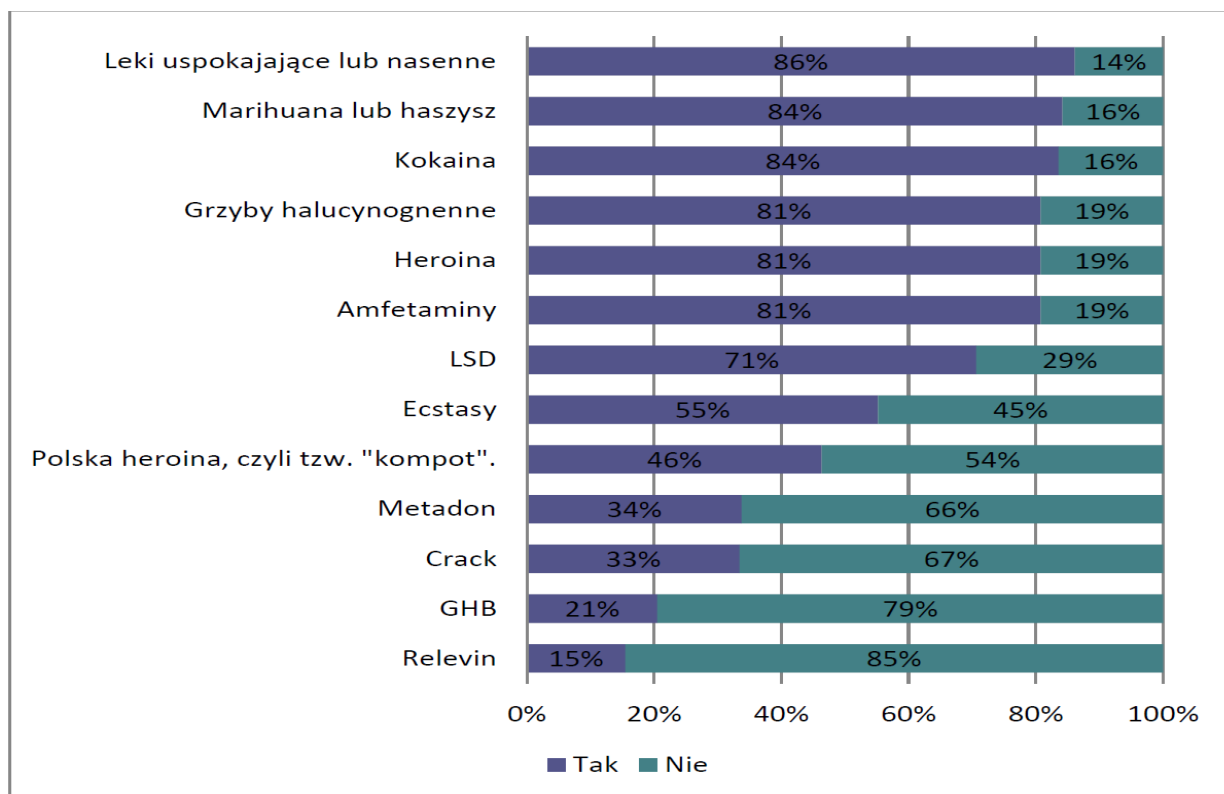
Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

6.8. Używanie innych substancji psychoaktywnych

Do szerokiej grupy innych niż alkohol i tytoń substancji psychoaktywnych należą takie substancje legalne jak leki przeciwbólowe i nasenne czy substancje wziewne oraz szeroka gama substancji nielegalnych. Pod pojęciem substancji nielegalnych rozumiemy tu substancje, których produkcja i obrót nimi są czynami zabronionymi przez prawo.

Z deklaracji respondentów wynika, że najbardziej rozpowszechnioną/ znaną substancją psychoaktywną jest wśród młodzieży marihuana lub haszysz 84 %, leki uspokajające lub nasenne 86 %, kokaina 84 %, amfetamina 81 %, heroina 81 % i grzyby halucynogenne (81 %). Do mniej znanych substancji należą: Metadon 34 %, Crack 33 %, GHB 21 %.

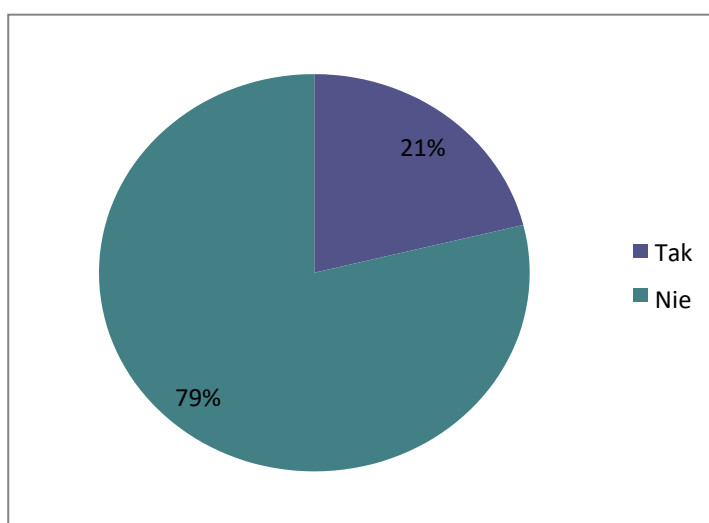
Wykres 58: Czy kiedykolwiek słyszałe(a)ś o którymś z następujących środków odurzających?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Ważną informacją jest fakt, że 21 % ankietowanych chciało kiedykolwiek spróbować przynajmniej jednego ze środków wymienionych w poprzednim pytaniu.

Wykres 59: Czy kiedykolwiek chciałeś(aś) spróbować któregoś ze środków wymienionych w poprzednim pytaniu?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

W dalszej kolejności zapytano uczniów o zażywanie substancji psychoaktywnych. Największa część badanych zażyła lek uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza – 11 %, z czego 6 % zrobiło to kiedykolwiek w życiu, 3 % w czasie ostatnich miesięcy, 2 % w czasie ostatnich 30 dni. Marihuanę i haszysz zażywało 5 % uczniów kiedykolwiek w życiu, 3 % w czasie ostatniego roku, 8 % w czasie ostatnich 30 dni. 11 % badanych łączyło alkohol z marihuaną – 3 % w życiu, 3 % w ostatnim roku, 8 % ostatnim miesiącu. Z deklaracji uczniów wynika, że 3 % zażywało kokainę (2% kiedykolwiek w życiu i 1 % w ostatnim miesiącu). 3 % przyznało, że zdarzyło im się zażywać ecstasy (1 % w czasie ostatnich 30 dni, 1 % w czasie ostatnich 12 miesięcy, 1 % kiedykolwiek w życiu). Pozostałe substancje były zażywane przez pojedyncze odsetki badanych uczniów.

Tabela 10: Czy zdarzyło Ci się używać kiedykolwiek, któregoś z podanych niżej środków?

	<i>Nie, nigdy</i>	<i>Tak, w czasie ostatnich 30 dni</i>	<i>Tak, w czasie ostatnich 12 miesięcy</i>	<i>Tak, kiedykolwiek w życiu</i>
Leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza	89%	2%	3%	6%
Marihuana lub haszysz	84%	8%	3%	5%
Alkohol razem z marihuaną	89%	4%	4%	3%
Kokaina	97%	1%	0%	2%
Ecstasy	97%	1%	1%	1%
Polska heroina, tzw. „kompot”	98%	0%	0%	1%
Heroina	98%	0%	0%	1%
Alkohol razem z tabletkami	97%	1%	1%	1%
LSD lub inne halucynogeny	99%	1%	0%	1%
Crack	99%	0%	0%	1%
Grzyby halucynogenne	99%	0%	0%	1%
Sterydy anaboliczne	99%	0%	0%	1%
Relevin	100%	0%	0%	0%
GHB	99%	0%	0%	0%
Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki	99%	0%	0%	0%
Amfetamina	97%	1%	2%	1%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Interesujące są także źródła pozyskiwania nielegalnych substancji psychoaktywnych. 6 % uczniów zażyło substancję wspólnie, w grupie przyjaciół. 2 % ankietowanych dostało środek od starszego kolegi/koleżanki, a 2 % od młodszego kolegi/koleżanki. 2 % wzięło substancję z domu, bez pozwolenia rodziców. 1 % zakupiło środek od kolegi, dostała od rodzica lub starszego brata lub siostry. Żadna osoba nie dostała narkotyku od obcej osoby, ani nie kupiła substancji od kogoś znanego tylko ze słyszenia.

Tabela 11: Skąd wziąłeś te substancje?

Nigdy nie używałem(am) żadnej z substancji wymienionych w pytaniu 18	81%
Braliśmy to wspólnie, w grupie przyjaciół	6%
Żadne z powyższych (proszę krótko napisać, skąd miałeś(aś) tę substancję).	3%
Dostałem(am) od starszego kolegi/koleżanki	2%
Dostałem(am) od kolegi/koleżanki w moim wieku lub młodszych ode mnie	2%
Wziąłem z domu, bez pozwolenia rodziców	2%
Kupiłem od kolegi	1%
Dostałem od jednego z rodziców	1%
Dostałem(am) od starszego brata lub siostry	1%
Dostałem(am) od kogoś, kogo znałem(am) ze słyszenia, ale nie osobiście	0%
Dostałem(am) od obcej osoby	0%
Kupiłem od obcej osoby	0%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Głównym powodem, dla którego młodzi decydują się na zażycie substancji psychoaktywnej jest ciekawość, wskazana przez 12 % ankietowanych. 2 % nie pamięta powodu, 3 % chciało poczuć się „na haju”. Niestety 1 % zażyło narkotyk, by nie odstawać od grupy, 3 % zrobiło to by zapomnieć o problemach, 4 % wskazało na inne powody - w gronie tych osób jeden z respondentów powiedział, że miał taką okazję więc zażył środek, pozostałe osoby nie doprecyzowały innych przyczyn.

Tabela 12: Z jakiego powodu spróbowałeś tego środka?

Nigdy nie używałem(am) żadnej z substancji wymienionych	80%
Byłem(am) ciekawy	12%
Inny powód, proszę podać jaki?	4%
Chciałem(am) się czuć na „haju”	3%
Chciałem(am) zapomnieć o swoich problemach	3%
Nie pamiętam powodu	2%
Nie chciałem(am) odstawać od grupy	1%
Nie miałem(am) nic do roboty	0%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

6.9. Dostępność substancji

Uczniów zapytano także o dostępność substancji psychoaktywnych. Za najłatwiejsze do zdobycia badani uznali papierosy – 44 % uważa, że są one najłatwiejsze do zdobycia. W dalszej kolejności ankietowani wskazywali piwo 34 %, ale także wino 28 %. 27 % uznało, że bardzo łatwo byłoby im kupić wódkę. 20 % za bardzo łatwe do zdobycia uznało substancje wziewne (klej itp.).

Znacznie mniej dostępne są leki uspokajające i nasenne (15 % odpowiedzi „bardzo łatwe”), oraz marihuana/haszysz (10 % odpowiedzi „bardzo łatwe”). Pozostałe narkotyki otrzymały jeszcze niższą ilość wskazań odpowiedzi „bardzo łatwe”.

Tabela 13: Jak sądzisz, gdybyś chciał(a) zdobyć każdą z następujących substancji, jak trudne byłoby to dla Ciebie?

	<i>Nie możliwe</i>	<i>Bardzo trudne</i>	<i>Dosyć trudne</i>	<i>Dosyć łatwe</i>	<i>Bardzo łatwe</i>	<i>Nie wiem</i>
Papierosy	15%	6%	6%	18%	44%	13%
Piwo	15%	6%	12%	20%	34%	14%
Wino	18%	10%	12%	18%	28%	14%
Wódka	21%	10%	11%	15%	27%	15%
Substancje wziewne (klej, itp.)	31%	12%	6%	5%	20%	27%
Leki uspokajające lub nasenne	28%	11%	9%	11%	15%	26%
Marihuana lub haszysz	32%	13%	12%	10%	10%	22%
Grzyby halucynogenne	36%	15%	10%	5%	5%	29%
Sterydy anaboliczne	36%	14%	8%	7%	5%	31%
Polska heroina, tzw. „kompot”	38%	13%	9%	3%	4%	32%
LSD lub inny środek halucynogeny	37%	16%	11%	6%	4%	27%
Amfetamina	36%	15%	11%	7%	4%	26%
Ecstasy	38%	14%	11%	4%	4%	28%
Kokaina	38%	17%	11%	4%	3%	28%
Heroina	38%	16%	9%	4%	3%	29%
GHB	40%	16%	7%	3%	3%	31%
Crack	40%	15%	9%	3%	3%	31%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Odpowiedzi na pytanie o to, ile osób spośród przyjaciół respondenta używa substancji psychoaktywnych, dostarczają uzupełniającego wskaźnika rozpowszechnienia używania tych środków przez młodzież. Wprawdzie z odpowiedzi respondentów nie można w prosty sposób wyliczyć liczby osób używających poszczególnych środków, ale mogą one w pewnym stopniu pełnić rolę kontrolną wobec oszacowań uzyskanych na podstawie informacji dotyczących używania tych substancji przez respondentów. Wskaźnik rozpowszechnienia używania substancji w najbliższym otoczeniu badanych można też z pewnymi zastrzeżeniami interpretować jako wskaźnik ryzyka sięgania po te substancje. Znaczne rozpowszechnienie substancji wśród przyjaciół respondenta może zwiększać szanse na to, że będzie on ich używał.

Najbardziej rozpowszechnioną substancją wśród przyjaciół respondentów są napoje alkoholowe. Tylko 27 % ankietowanych uznało, że żaden z kolegów tego nie robi, a 26 % uznało, że piją wszyscy jego przyjaciele. W dalszej kolejności znalazły się papierosy. 19 % respondentów deklaruje, że żaden ze znajomych nie pali. Oznacza to, że 81 % uznało, że ich przyjaciele palą papierosy. Co więcej 22 % uczniów deklaruje, że wszyscy jego znajomi sięgają po wyroby nikotynowe. 52 % badanych uznało, że żaden z przyjaciół nie upija się co najmniej raz w tygodniu. 21 % zna 1-3 takie osoby. Niestety 7 % uczniów uznało, że wszyscy ich przyjaciele upijają się co najmniej raz w tygodniu.

Nieco mniej rozpowszechnione jest wśród przyjaciół respondenta palenie marihuany lub haszyszu – 60 % nie ma wśród przyjaciół nikogo, kto sięgałby po te substancje. 77 % nie ma wśród przyjaciół nikogo, kto bierze narkotyki inne niż marihuana. Substancje takie są jednak obecne w życiu badanych, gdyż 14 % zadeklarowało, że 1-3 osoby spośród przyjaciół badanych zażywa takie substancje. 85 % respondentów nie ma wśród przyjaciół nikogo, kto bierze środki nasenne, a 75 % nie przyjaźni się z nikim, kto używa alkoholu razem z marihuaną.

Tabela 14: Według Twojej oceny, ilu Twoich przyjaciół:

	<i>Żaden</i>	<i>1-3 osoby</i>	<i>4-6 osób</i>	<i>7 i więcej</i>	<i>Większość/wszyscy</i>
pije napoje alkoholowe (piwo, wino, wódkę, itp.)	27%	22%	9%	15%	26%
pali papierosy	19%	27%	16%	15%	22%
upija się co najmniej raz w tygodniu	52%	21%	10%	9%	7%
pali marihuanę lub haszysz	60%	22%	6%	8%	3%
bierze narkotyki inne niż marihuana	77%	14%	5%	2%	2%
używa alkoholu razem z marihuaną jednocześnie	75%	12%	6%	4%	2%
używa środków wziewnych (kleju itp.)	85%	9%	2%	2%	2%
bierze środki nasenne	85%	11%	2%	2%	1%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

6.10. Sprzedaż alkoholu osobom nieletnim

Celem zweryfikowania dostępności napojów alkoholowych zapytano nieletnich ile razy w ostatnim roku zdarzyło im się próbować kupić alkohol i ile razy doszło do jego sprzedaży. Największa część uczniów próbowała kupić piwo – próby zakupu dokonało kiedykolwiek w życiu 26 %. Z 26 % uczniów próbujących kupić piwo, 15 % dokonało tego zakupu. 10 % uczniów deklaruje, że 1-3 razy zdarzyło się, że próba zakupu zakończyła się sprzedażą alkoholu. Istotną informacją jest fakt, iż 1 % deklaruje, że piwo zostało sprzedane im aż 10-17 razy.

Próby zakupu wódki dokonało 20 % uczniów, a do sprzedaży tego rodzaju alkoholu doszło w 5 % przypadków, z czego 3 % zdarzyło się to 1-3 razy. Z 20 % młodych próbujących kupić wódkę, udało się to 5 % badanych.

Wino kiedykolwiek w życiu próbowało zakupić 18 % badanych a do jego sprzedaży doszło w 8 % przypadków, z czego 5 % ankietowanych zdarzyło się to 1-3 razy. Biorąc pod uwagę ilość prób zakupu alkoholu oraz liczbę sytuacji, w której doszło do sprzedaży, zauważamy, że alkohol jest sprzedawany nieletnim mieszkańcom Mrągowo, jednak nie dochodzi do takich sytuacji za każdym razem lecz na ogół w pojedynczych przypadkach. Z analizy rozkładu odpowiedzi badanych można wnioskować, że piwo jest dla młodzieży najłatwiej dostępnym trunkiem.

Tabela 15: Ile razy w czasie ostatnich 12 miesięcy kupiłeś jakiś napój alkoholowy, tzn. piwo, wino, wódkę lub inny napój spirytusowy? Ile razy sprzedawcy odmówili Ci ze względu na twój młody wiek?

PIWO		WINO		WÓDKA	
Próbowano kupić	% odpowiedzi	Próbowano kupić	% odpowiedzi	Próbowano kupić	% odpowiedzi
0	74%	0	82%	0	80%
1-3	11%	1-3	7%	1-3	10%
4-6	5%	4-6	3%	4-6	4%
7-9	2%	7-9	3%	7-9	2%
10-17	3%	10-17	2%	10-17	1%
18-25	1%	18-25	2%	18-25	2%
26-40	1%	26-40	1%	26-40	0%
41 i więcej	1%	41 i więcej	0%	41 i więcej	1%
PIWO		WINO		WÓDKA	
Sprzedano alkohol	% odpowiedzi	Sprzedano alkohol	% odpowiedzi	Sprzedano alkohol	% odpowiedzi
0	85%	0	92%	0	95%
1-3	10%	1-3	5%	1-3	3%
4-6	2%	4-6	2%	4-6	1%
7-9	2%	7-9	1%	7-9	1%
10-17	1%	10-17	0%	10-17	0%
18-25	0%	18-25	0%	18-25	0%
26-40	0%	26-40	0%	26-40	0%
41 i więcej	0%	41 i więcej	0%	41 i więcej	0%

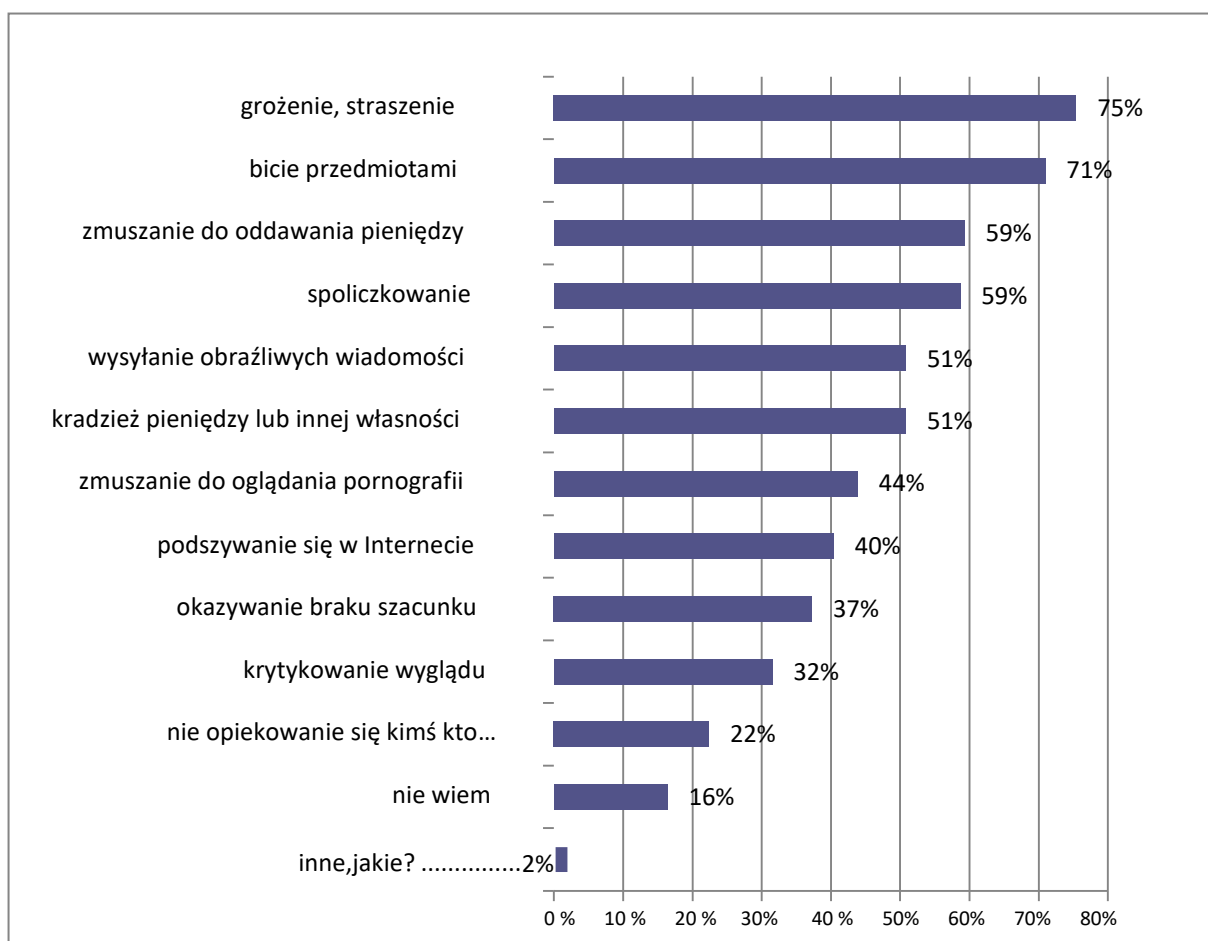
Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

6.11. Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży

Kolejnym problemem poruszonym w badaniu dzieci i młodzieży był problem przemocy. Celem sprawdzenia wiedzy uczniów na temat tego zjawiska, poproszono ich o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem można nazwać aktem przemocy. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, uczniowie często wskazują na zachowania związane z przemocą fizyczną: grożenie i straszenie 75 %, bicie 71 % zmuszane do oddawania pieniędzy 59 %.

Najmniejszą ilość wskazań uzyskały odpowiedzi: podszywanie się w Internecie - 40 %, okazywanie braku szacunku – 37 % oraz nieopiekowanie się kimś, kto wymaga opieki – 22 %. Badani uczniowie w większości poprawnie klasyfikują zachowania związane z przemocą, jednak niektóre z jej form nie są przez nich uznawane za przemoc, co może wynikać ze stereotypowego myślenia o tym zjawisku.

Wykres 60: Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy?

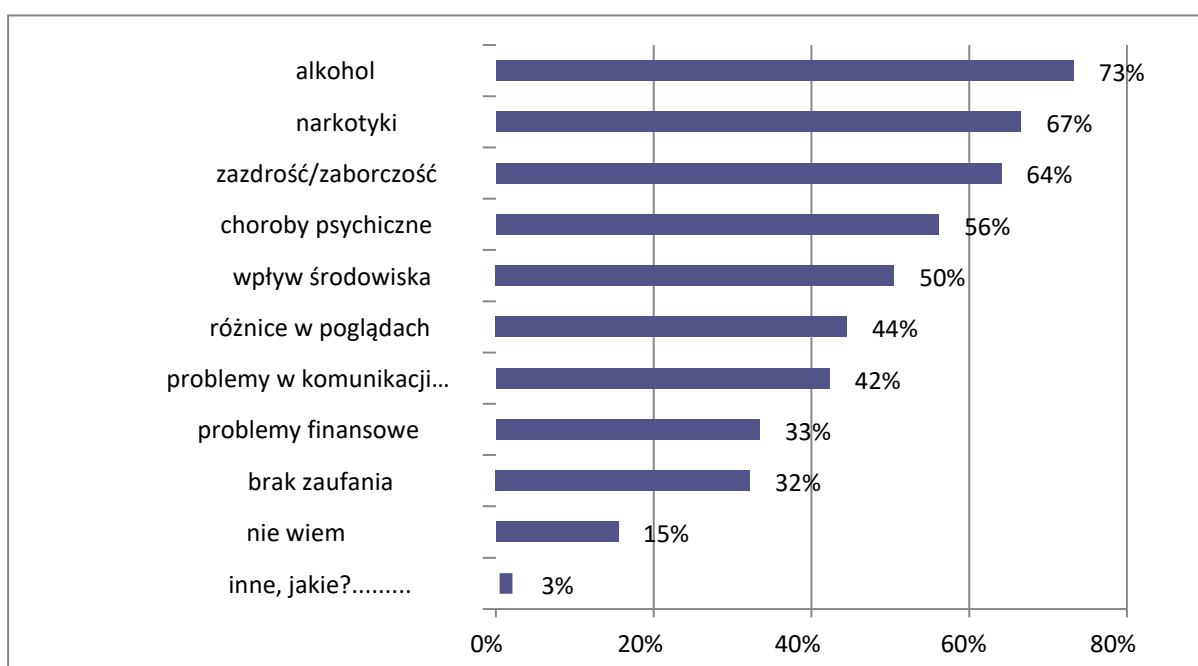

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Uczniów poproszono również o wskazanie przyczyn, które ich zdaniem najczęściej powodują przemoc. Źródeł agresji uczniowie upatrują najczęściej w używkach: alkoholu 73 % i narkotykach 67 %. Istotnym źródłem są także zazdrość/zaborczość 64% oraz choroby psychiczne 56 %. Badani wskazywali również na wpływ środowiska 50%, różnice w poglądach 44 %, oraz problemy finansowe 33%. Najmniejsza część badanych wskazała brak zaufania 32 %. 3 % widziało źródła agresji w innych sytuacjach, niż te proponowane w kafeterii odpowiedzi.

Wykres 61: Które z wymienionych poniżej sytuacji Twoim zdaniem prowokują agresję/przemoc wśród młodzieży?

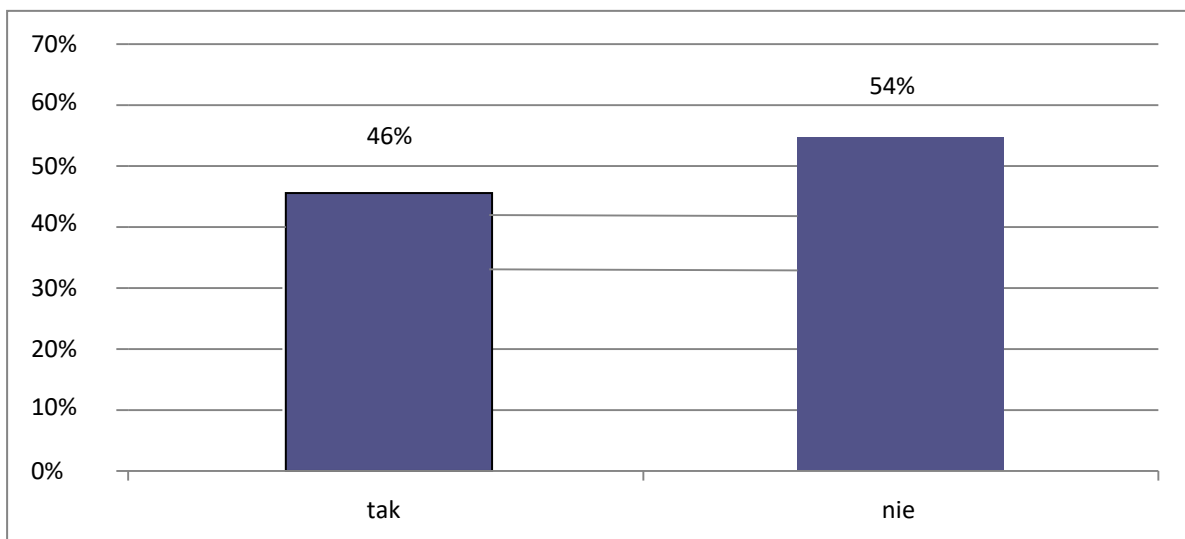

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Głęboko niepokoi fakt, że spośród młodych mieszkańców Mrągowo 46 % doświadczyło przemocy – to aż prawie połowa ankietowanych. 54 % zadeklarowało, że nie padło nigdy jej ofiarą. Silnie zaleca się intensyfikację działań antyprzemocowych. Jak pokaże kolejny paragraf, szczególnie ważna jest poprawa bezpieczeństwa młodych uczniów w szkołach.

Wykres 62: Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Spośród osób, które doświadczyły przemocy, 46 % doświadczyło jej ze strony kolegów ze szkoły, a 33 % ze strony znajomych. Wskaźnik przemocy domowej jest niższy niż w przypadku przemocy rówieśniczej - 24% doznało przemocy ze strony rodzeństwa a 14 % ze strony rodziców.

Tabela 16: Kto stosował wobec Ciebie przemoc?

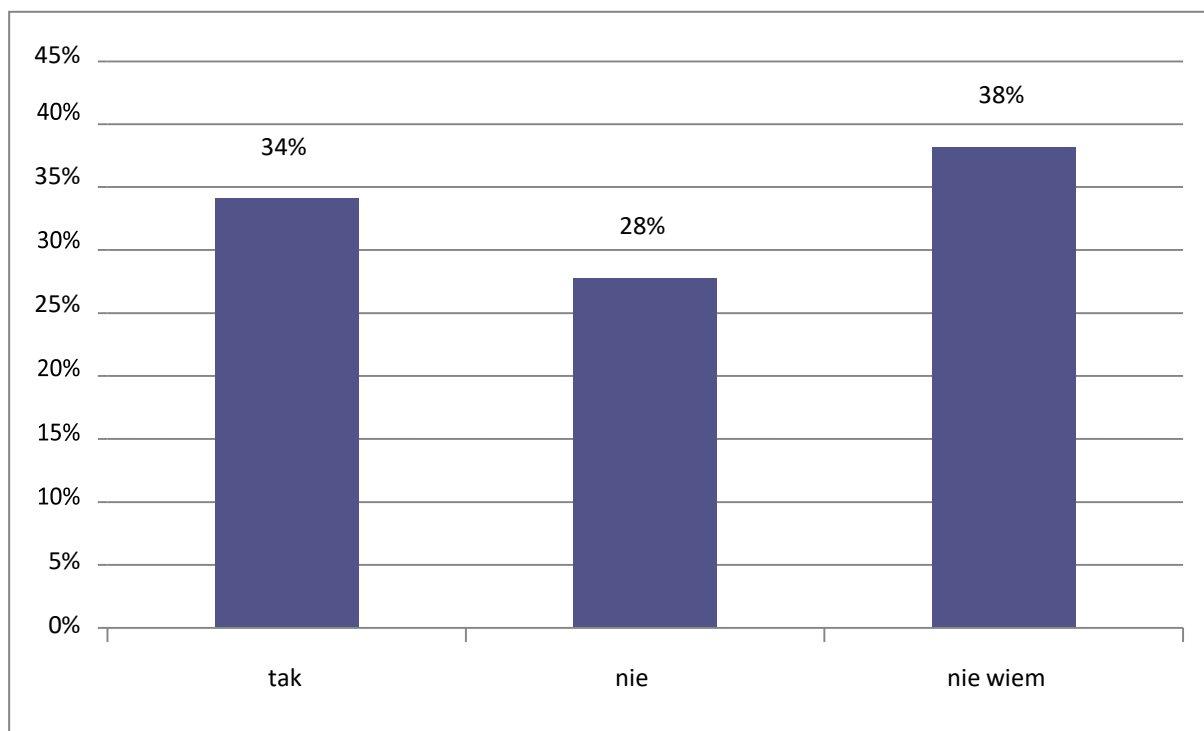
<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
koledzy ze szkoły	46%	67
znajomi	33%	48
rodzeństwo	24%	35
inne osoby, jakie?	18%	27
rodzice	14%	20

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

34 % uczniów uważa, że w ich szkole istnieje problem przemocy między uczniami, 28 % nie zauważa takiego problemu. 38 % uczniów nie wie, czy taki problem istnieje. Dane te wskazują na konieczność zintensyfikowania działań antyprzemocowych na terenie szkoły.

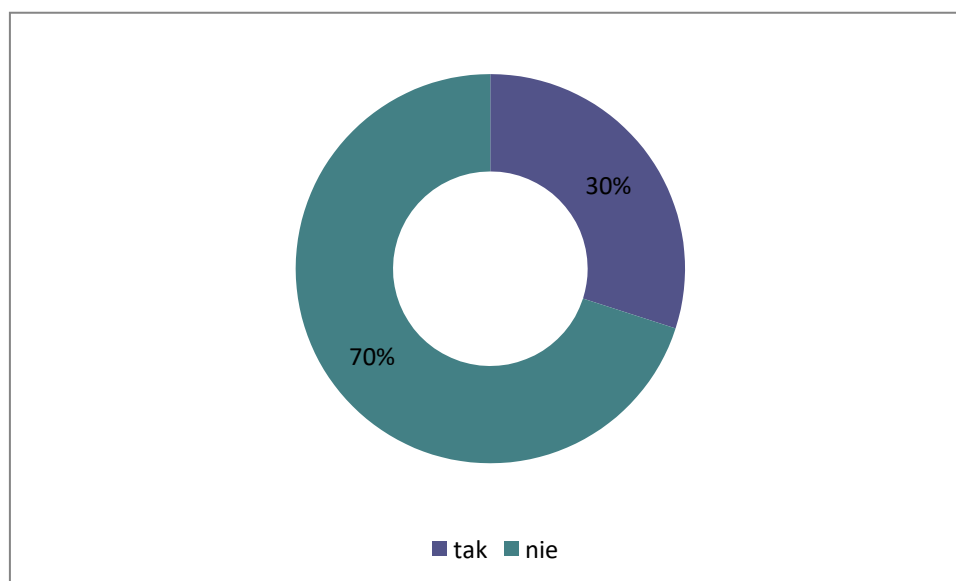
Wykres 631: Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

70 % badanych osób nigdy nie stosowało przemocy. 30 % przyznało, że zdarzyło im się stosować przemoc, a z ich deklaracji wynika, że była to przemoc rówieśnicza.

Wykres 64: Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Największa część zastosowała przemoc wobec rówieśników (81 %), 36 % wobec rodzeństwa, a 12 % wobec innych osób. 3 % uczniów zastosowało przemoc wobec któregoś z rodziców.

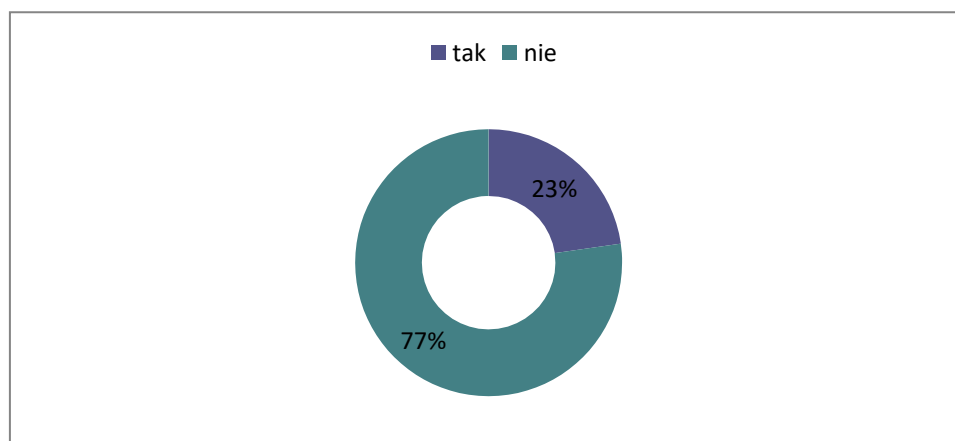
Tabela 17: Wobec kogo stosowałeś przemoc?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
wobec rodziców	3%	3
innych osób, jakich?	13%	12
wobec rodzeństwa	36%	34
wobec rówieśników	81%	77

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Na pytanie czy ankietowany zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu 23 % ankietowanych odpowiedziało twierdząco. 77 % badanych nie zna takich osób.

Wykres 65: Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?

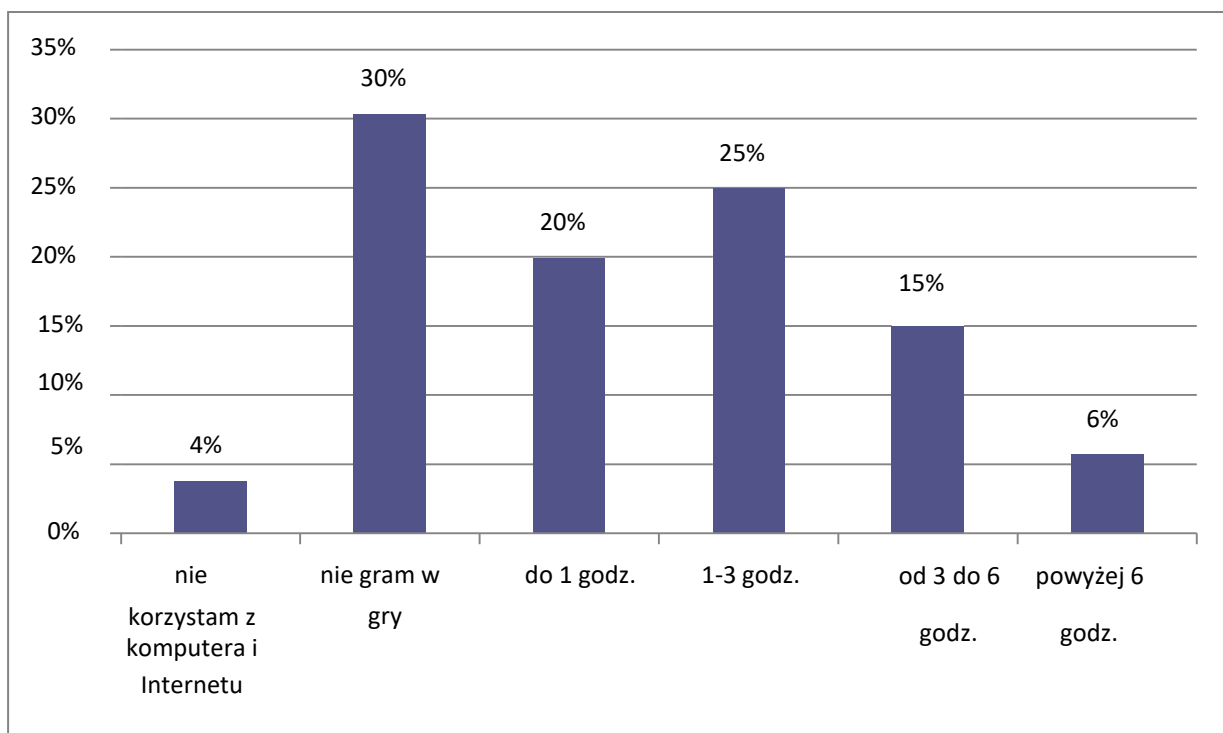

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

6.12. Uzależnienia behawioralne z perspektywy dzieci i młodzieży

We współczesnym świecie zdominowanym przez nowoczesne technologie, dużym zagrożeniem okazują się być uzależnienia behawioralne, m.in. uzależnienie od Internetu oraz gier online. Młodzi mieszkańcy miasta także korzystają z Internetu. Największa część uczniów poświęca dziennie na gry komputerowe od 1 do 3 godzin (25 %), zaś co piąty uczeń gra do godziny dziennie. Niepokoi fakt, że 15 % respondentów gra od 3 do 6 godzin, 6 % powyżej sześciu godzin dziennie. 30 % badanych uczniów nie gra w gry komputerowe. Co ciekawe 4 % nie korzysta z komputera i Internetu.

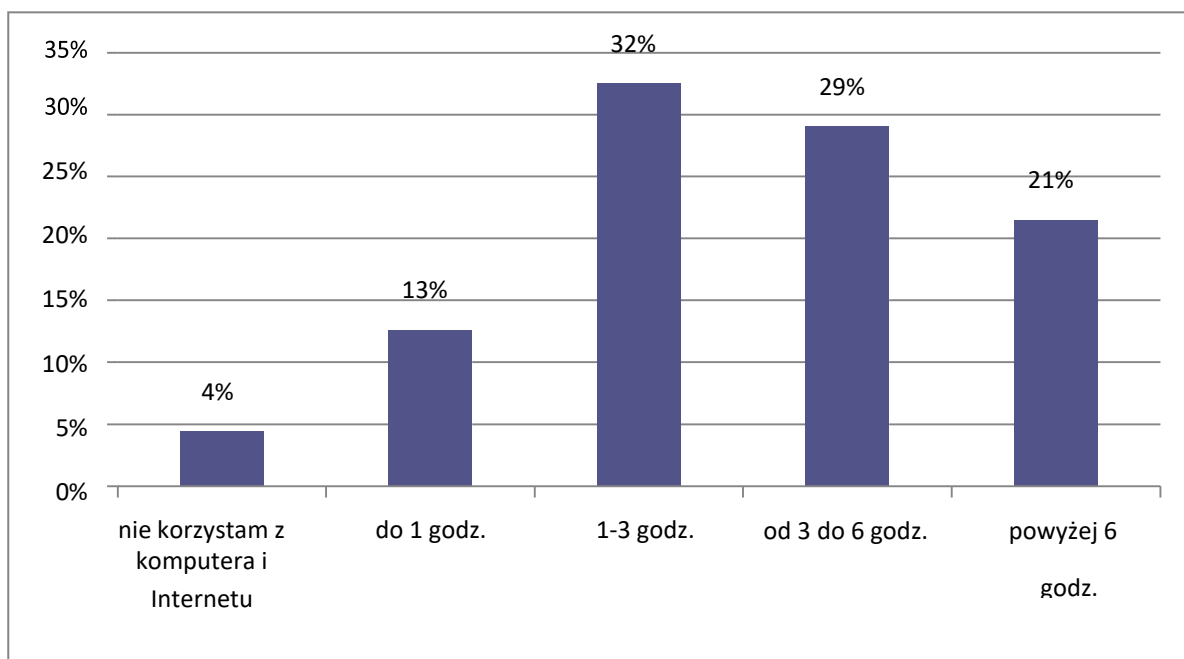
Wykres 66: Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na granie w gry komputerowe?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Największa część młodych korzysta z komputera i Internetu 1-3 godziny dziennie 32 % inni od 3 do 6 godzin 29 %, 21% młodzieży spędza w sieci powyżej 6 godzin dziennie. 4 % młodych nie korzysta z Internetu.

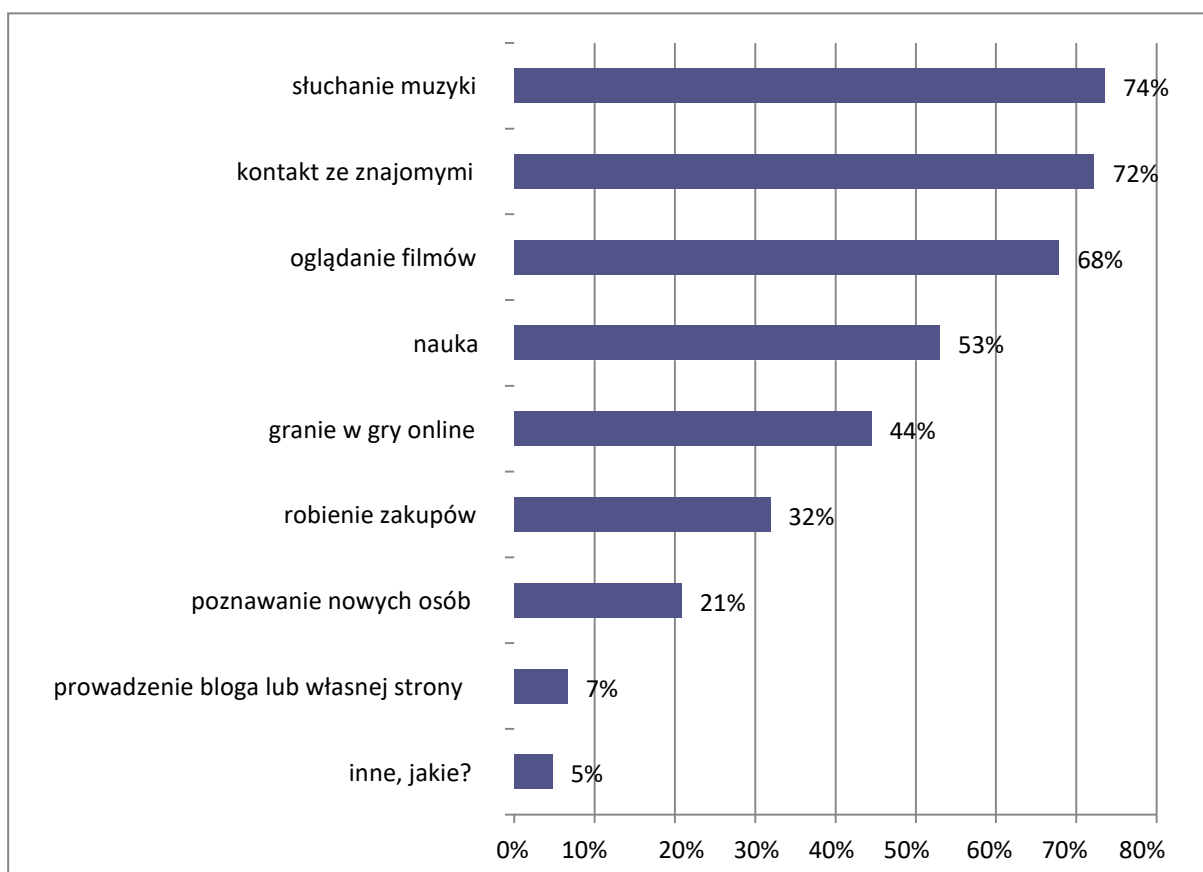
Wykres 67: Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z komputera i Internetu?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Jak wynika z początkowych analiz, korzystanie z Internetu jest popularną formą spędzania czasu wolnego przez młodych mieszkańców miasta. Najczęściej logują się do sieci by słuchać muzyki 74 %, kontaktować się ze znajomymi 72 %, oglądać filmy 68 %, grać w gry online 44 %. Warto zwrócić uwagę, że 53 % badanych korzysta z komputera w celach naukowych. Ciekawą informacją jest fakt, że 21 % badanych w sieci poznaje nowe osoby.

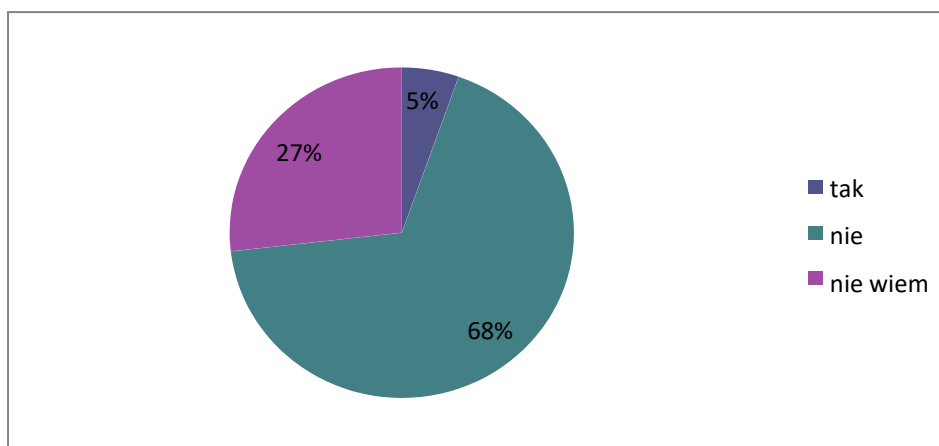
Wykres 68: Z jakich powodów najczęściej korzystasz z komputera i Internetu? Wybierz z listy wszystkie odpowiedzi zgodne z prawdą.

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

„Blokada rodzicielska” nie jest popularną formą ochrony młodych, przed wchodzeniem na strony dla osób pełnoletnich. 68 % uczniów deklaruje, że na ich komputerach taka blokada nie jest zainstalowana, 27 % nie wie, czy posiada blokadę. Tylko 5 % uczniów ma na swoich urządzeniach „blokadę rodzicielską”.

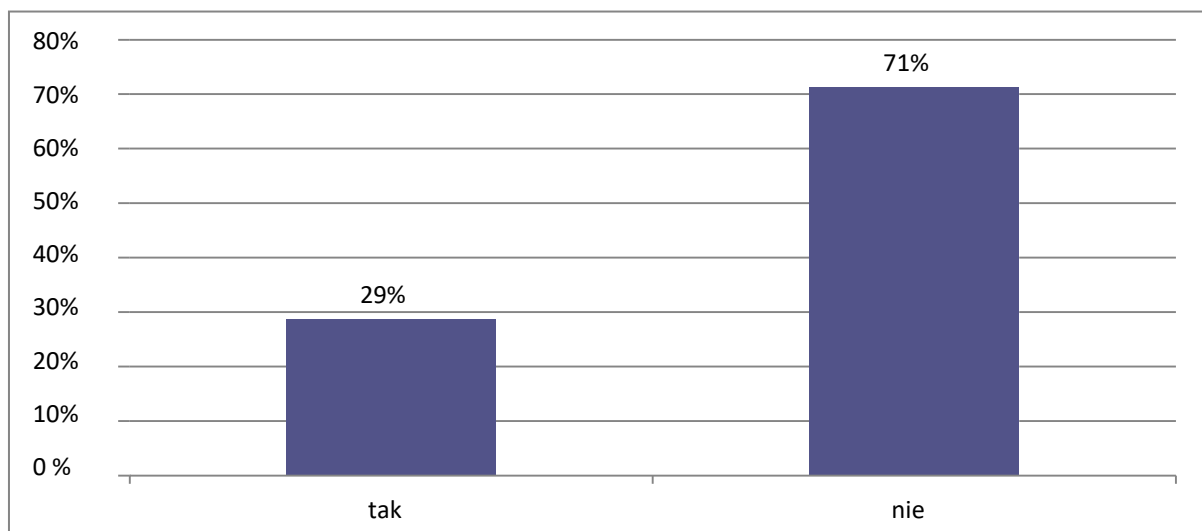
Wykres 69: Czy na komputerze z którego korzystasz jest zainstalowana tzw. „blokada rodzicielska”.

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Warto podkreślić, że 29 % kłamało by ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z Internetu. Prawdopodobne jest, że ta część osób korzysta z sieci w sposób nadmierny.

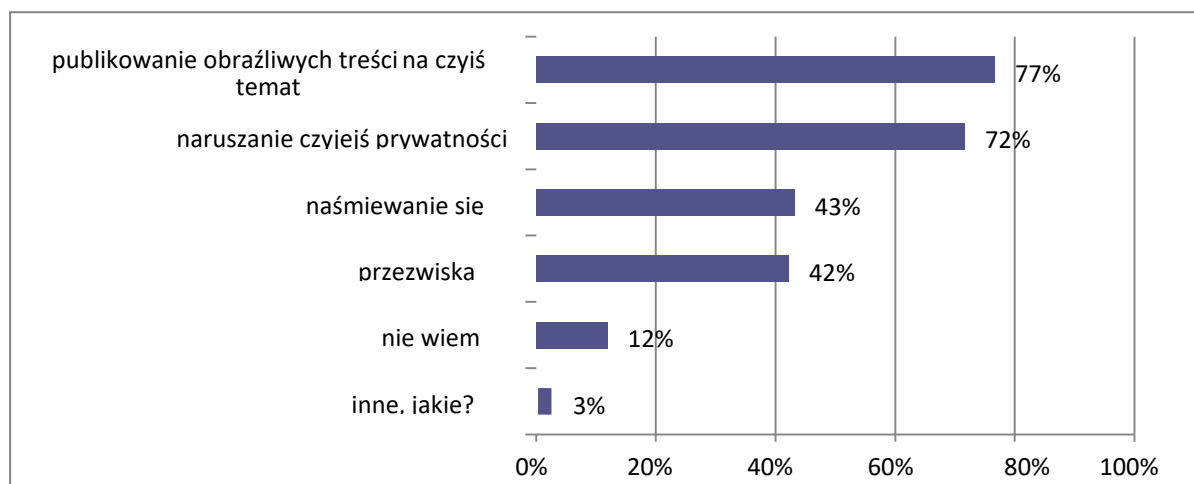
Wykres 70: Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera lub Internetu np. przed rodzicami?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

W związku z coraz większym zagrożeniem cyberprzemocą, uczniowie zostali zapytani o to, czym według nich jest to zjawisko. 77 % ankietowanych zalicza do niej publikowanie obraźliwych treści na czyjś temat, 72 % naruszanie czyjejś prywatności. Do cyberprzemocy zaliczano także naśmiewanie się z kogoś 43 % oraz przezwiska w stronę innych osób 42 %. Niestety, 12 % ankietowanych nie umiało udzielić odpowiedzi na postawione pytanie. Wskazane jest zintensyfikowanie działań profilaktycznych na poziomie uniwersalnym w zakresie cyberprzemocy.

Wykres 71: Czym według Ciebie jest cyberprzemoc?

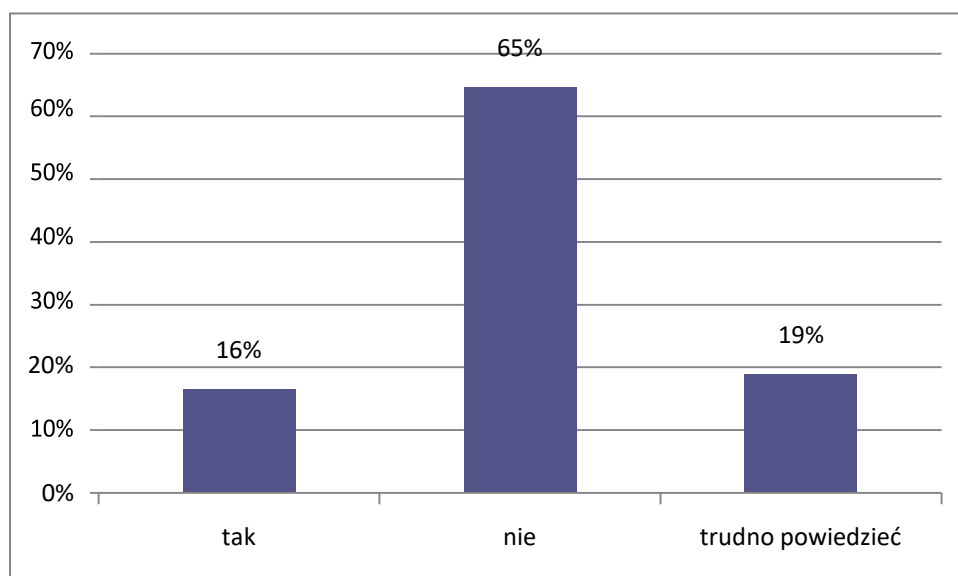

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

16% uczniów doświadczyło cyberprzemocy.

Wykres 72: Czy zdarzyło Ci się doświadczyć cyberprzemocy?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

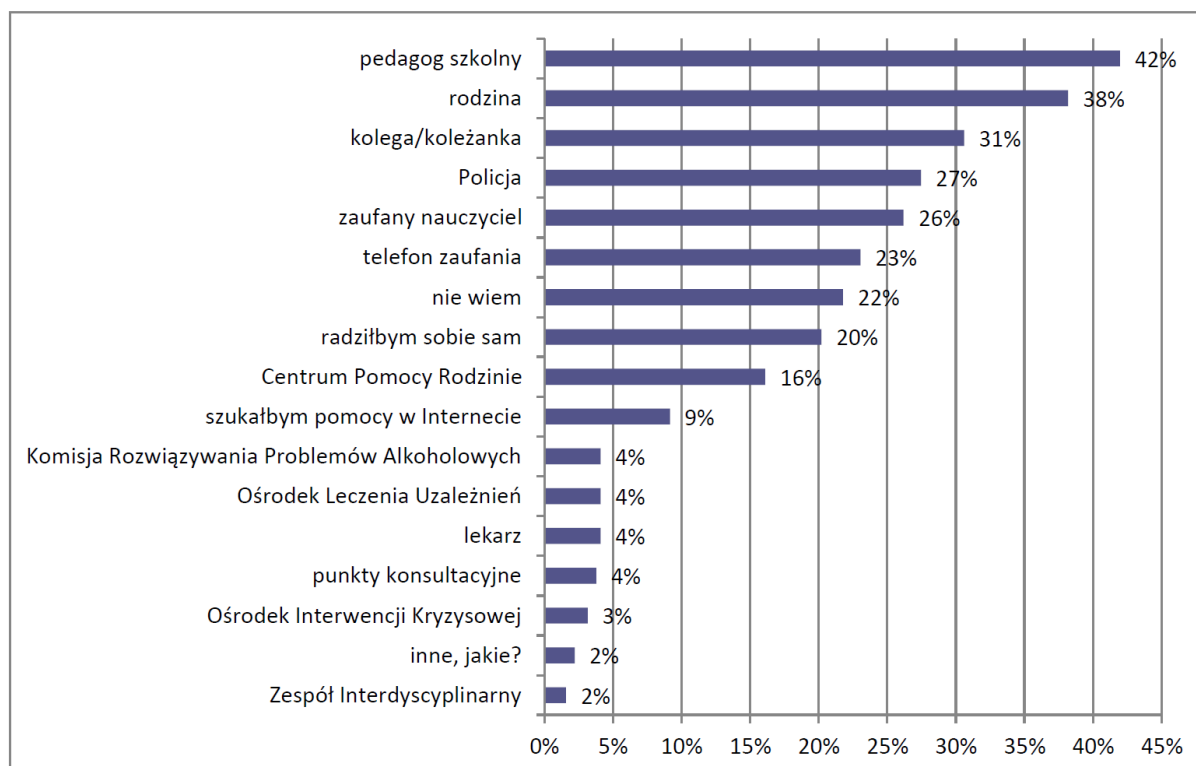
6.13. Profilaktyka z perspektywy dzieci i młodzieży

Postanowiono sprawdzić znajomość instytucji pomocowych wśród badanych, a także zweryfikować, czy uczniowie wiedzą gdzie udać się po pomoc w przypadku doświadczenia przemocy. W pierwszej kolejności uczniowie prosiliby o pomoc pedagoga szkolnego 42 %, rodzinę 38 %. Kolejno uczniowie wymieniali koleżanki i kolegów 31 % oraz Policję 27 %. 26 % prosiłoby o pomoc zaufanego nauczyciela.

Dużo mniejsza liczba uczniów zgłosiłaby się po pomoc do różnego rodzaju instytucji pomocowych – Ośrodka Pomocy Społecznej, Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych gminnych instytucji pomocowych.

Z odpowiedzi respondentów wynika, że w przypadku problemów zgłaszają się oni po pomoc do osób najbardziej zaufanych i najbliższych w ich otoczeniu. Z tego względu warto by kadra pedagogiczna była wrażliwa na problemy młodzieży i wiedziała jak w takiej sytuacji reagować. Warto przeprowadzić warsztaty dla nauczycieli i pedagogów.

Wykres 73: Do kogo zwróciłby się o pomoc w razie problemu przemocy w rodzinie?

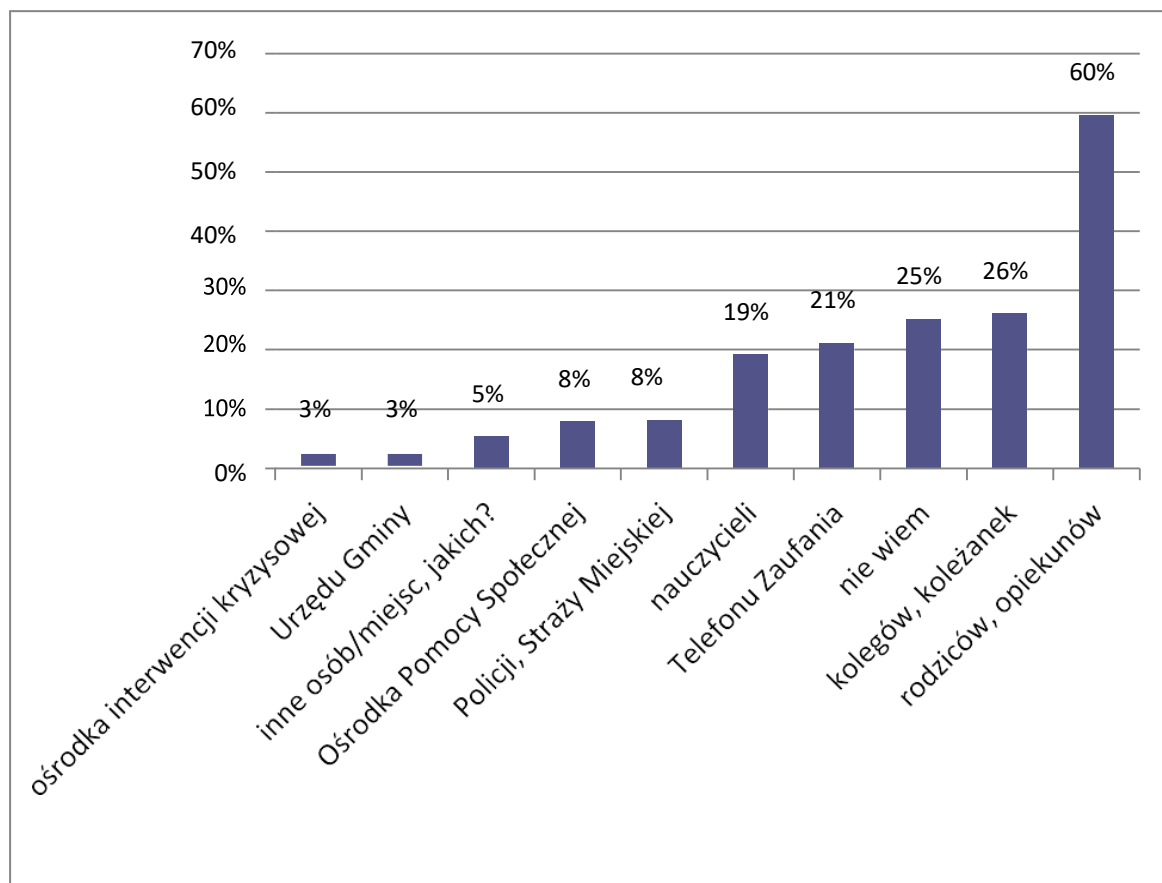

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że 25 % ankietowanych nie wie do kogo zwrócić się o pomoc w przypadku problemu z uzależnieniem. 60 % uczniów zgłosiłoby się do rodziców i opiekunów, 26 % ankietowanych poradziłoby się koleżanek i kolegów. 21 % badanych skorzystałoby z Telefonu Zaufania. 8 % zgłosiłoby się do lokalnego Ośrodka Pomocy Społecznej lub policji, 3 % do Ośrodka Interwencji Kryzysowej lub do Urzędu Gminy.

Wykres 74: Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami?

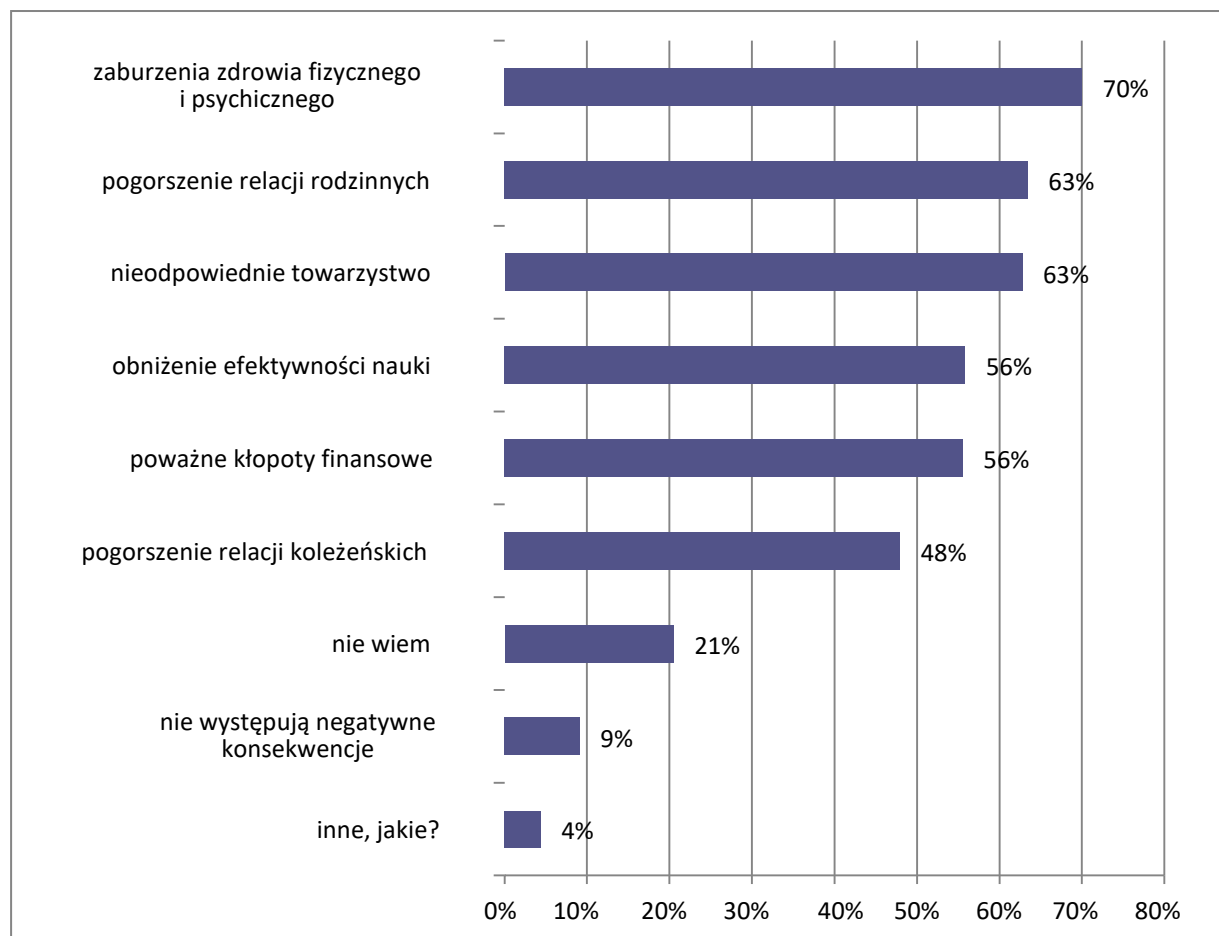

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Największa liczba uczniów do konsekwencji spożywania alkoholu, narkotyków oraz dopalaczy zaliczyła zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego 70 %. 63 % uczniów wskazało pogorszenie relacji rodzinnych, również 63 % nieodpowiednie towarzystwo. Nieco mniejsza część ankietowanych wskazała na obniżenie efektywności nauki 56 % oraz poważne kłopoty finansowe 56 %. Najmniejsza część ankietowanych wskazała na pogorszenie relacji koleżeńskich 48 %. Niestety 21 % badanych uczniów nie wie jakie są negatywne konsekwencje uzależnienia od alkoholu narkotyków, alkoholu i dopalaczy, a aż 9% uczniów uznało, że takowe nie występują. 4 % badanych udzieliło odpowiedzi „inne”.

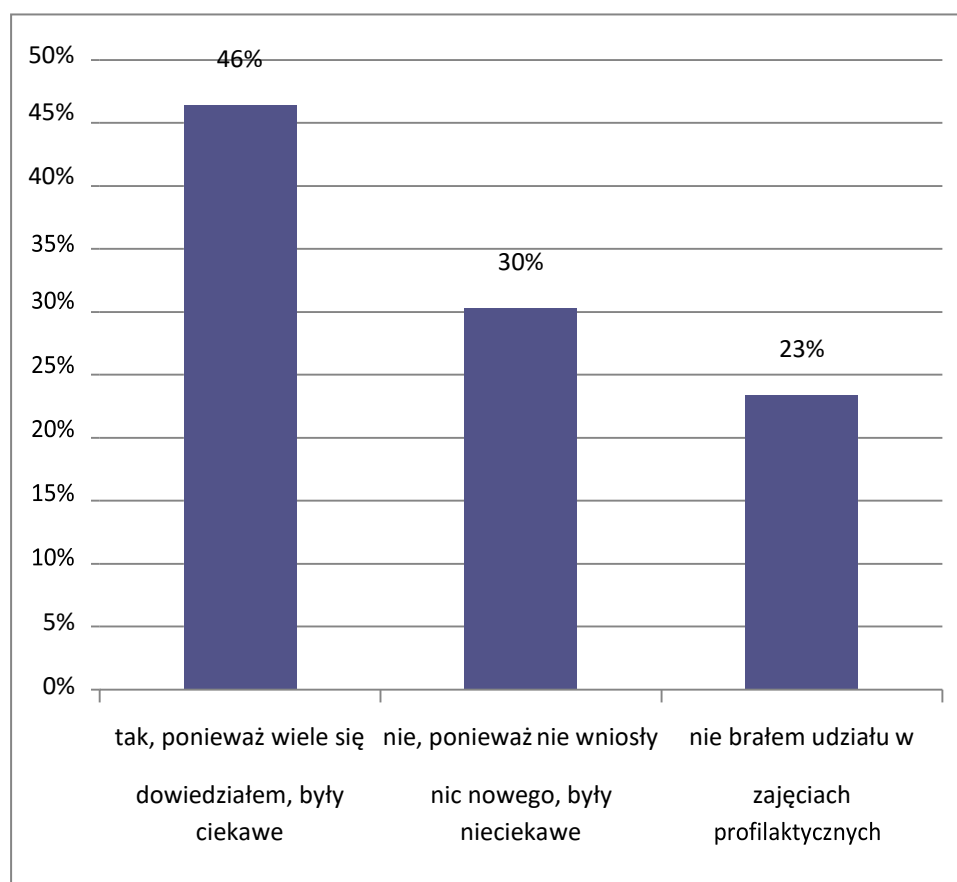
Wykres 75: Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i dopalaczy?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Zdaniem aż 46 % badanych uczniów prowadzone zajęcia profilaktyczne spełniają swoje zadanie, ponieważ wiele nauczyły i były ciekawe. 30 % ankietowanych negatywnie ocenia realizowane w szkołach zajęcia profilaktyczne. Bardzo duża grupa badanych nie uczestniczyła w zajęciach profilaktycznych.

Wykres 76: Czy Twoim zdaniem prowadzone zajęcia profilaktyczne spełniają swoje zadanie?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

7. Porównanie wyników badania wśród uczniów do badań ogólnopolskich ESPAD

Wyniki badań wśród uczniów realizowanych w Gminie Miasto Mrągowo w roku 2018 porównano do badań ogólnopolskich ESPAD pt. *Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną*⁶ wykonanego na zlecenie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii i Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Oba projekty zostały przeprowadzone w oparciu o podobną metodologię i cel badań. Niniejsze porównanie ma na celu ukazanie różnic pomiędzy danymi ogólnopolskimi, a danymi lokalnymi. Poniżej zaprezentowano wyniki przeprowadzonej analizy.

⁶ <http://www.parpa.pl/images/file/Raport%20ESPAD%202015.pdf>

7.1. Problem alkoholowy

Jak wynika z przedstawionych w badaniu ESPAD danych, napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa. Próby picia ma za sobą 83,8 % gimnazjalistów z klas trzecich. W czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem piło jakiegokolwiek napoje alkoholowe 71,7 % uczniów. Jeśli chodzi o rodzaj spożywanego alkoholu, to uczniowie wybierają głównie piwo 51,3 %, w dalszej kolejności wybierano wódkę 33,1 % oraz wino 21,1 %.

W Gminie Miasto Mrągowo 39 % uczniów deklaruje, że nigdy nie piło alkoholu. Oznacza to, że 61 % młodych mieszkańców miasta ma za sobą inicjację alkoholową. W Mrągowie pije znacznie mniej młodzieży niż ma to miejsce wśród uczniów w całej Polsce. Większość pijących uczniów przyznaje, że sytuacje, w których pili alkohol to jedynie próby picia, które miały miejsce 1-3 razy (16 %). W ostatnim miesiącu poprzedzającym badanie piło 35 % uczniów. Kiedykolwiek w życiu upiło się alkoholem 36 % młodych mieszkańców Mrągowo, a w miesiącu poprzedzającym badanie upiło się 16 % młodzieży.

Wzory picia młodzieży w Gminie Miasto Mrągowo są porównywalne do całej Polski, jednak pije zdecydowanie mniej uczniów (różnica 44,8 pp.). Jest to bardzo pozytywny wskaźnik dla Mrągowo.

7.2. Problem narkotykowy

Jak wynika z badań ogólnopolskich problem narkotykowy nie przybiera tak dużych rozmiarów jak problem alkoholowy. Marihuanę lub haszysz kiedykolwiek w życiu zażywało 25 % uczniów w całej Polsce, a w ostatnim miesiącu było to 10,3 % ankietowanych. Substancje wziewne używało 5,9 % badanych, ekstazy 2,9 %.

W Gminie Miasto Mrągowo 16 % ankietowanych zadeklarowało zażywanie marihuany kiedykolwiek w życiu, a 8 % zażywało substancję w miesiącu poprzedzającym badanie. Pozostałe substancje są znacznie mniej rozpowszechnione, a skala ich spożycia nie przekracza 3 %.

Problem zażywania substancji psychoaktywnych jest wśród uczniów Miasta Mrągowo znacząco mniejszy niż wśród uczniów w Polsce, a różnica w rozpowszechnieniu spożycia marihuany wynosi 7 pp. W ostatnim miesiącu marihuanę zażywało o 2 pp. mniej uczniów w Mrągowie niż badani w całej Polsce.

7.3. Problem nikotynowy

Analizując problem nikotynowy wśród dzieci i młodzieży w Polsce, można zauważyć, iż jest on coraz mniej powszechny wśród młodych osób.

Z danych raportu wynika, iż w czasie całego życia, jakiegokolwiek doświadczenia z paleniem miało 56,2 % uczniów.

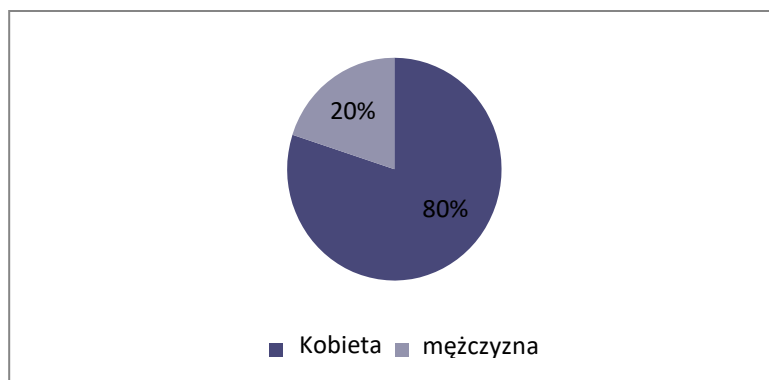
Spośród badanych uczniów w Mrągowie, 59% nigdy nie zapaliło papierosa, oznacza to, że styczność z nikotyną miało 41 % badanych uczniów. Różnica między wynikami wynosi 15,2 pp.

8. Badanie sprzedawców napojów alkoholowych na terenie Gminy Miasta Mrągowo

8.1. Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Miasto Mrągowo wzięli udział sprzedawcy napojów alkoholowych. Ich wiedza pozwoliła na bardziej szczegółowe omówienie problemu alkoholowego oraz sprawdzenie dostępności tego typu napojów oraz wyrobów tytoniowych dla osób nieletnich i nietrzeźwych. W badaniu wzięło udział 10 sprzedawców z Mrągowo. Aż 80 % próby stanowiły kobiety, 20 % ankietowanych osoby płci męskiej.

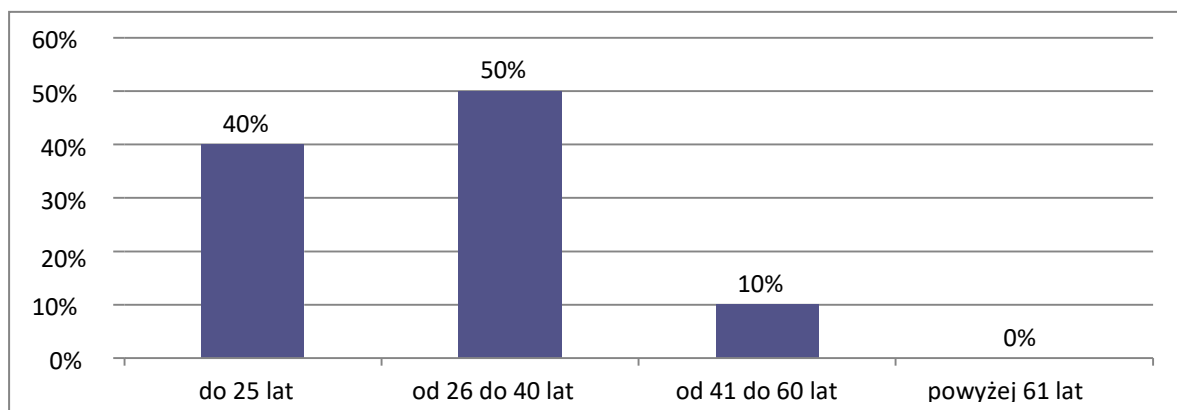
Wykres 77: Płeć

Źródło: Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

50 % badanej zbiorowości stanowiły osoby w wieku od 26 do 40 lat. Aż 40 % ankietowanych sprzedawców jest w wieku do 25 lat. Osoby w wieku od 41 do 60 lat stanowili 10 % badanej grupy. Żaden z ankietowanych sprzedawców nie miał więcej niż 61 lat.

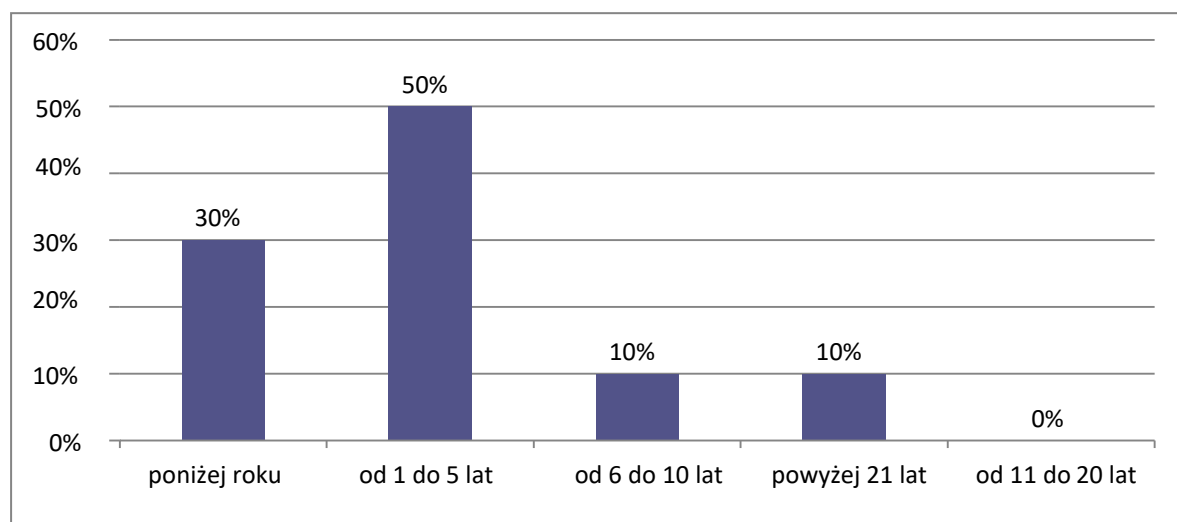
Wykres 78: Wiek

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

W badaniu wzięli udział sprzedawcy ze zróżnicowanym stażem pracy. 30 % ankietowanych pracuje poniżej roku, staż pracy 50 % osób wynosi od 1 do 5 lat. 10 % pracuje od 6 do 10 lat. Tyle samo procent badanych pracuje powyżej 21 lat. Nikt z ankietowanych nie pracuje od 11 do 20 lat.

Wykres 79: Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu?

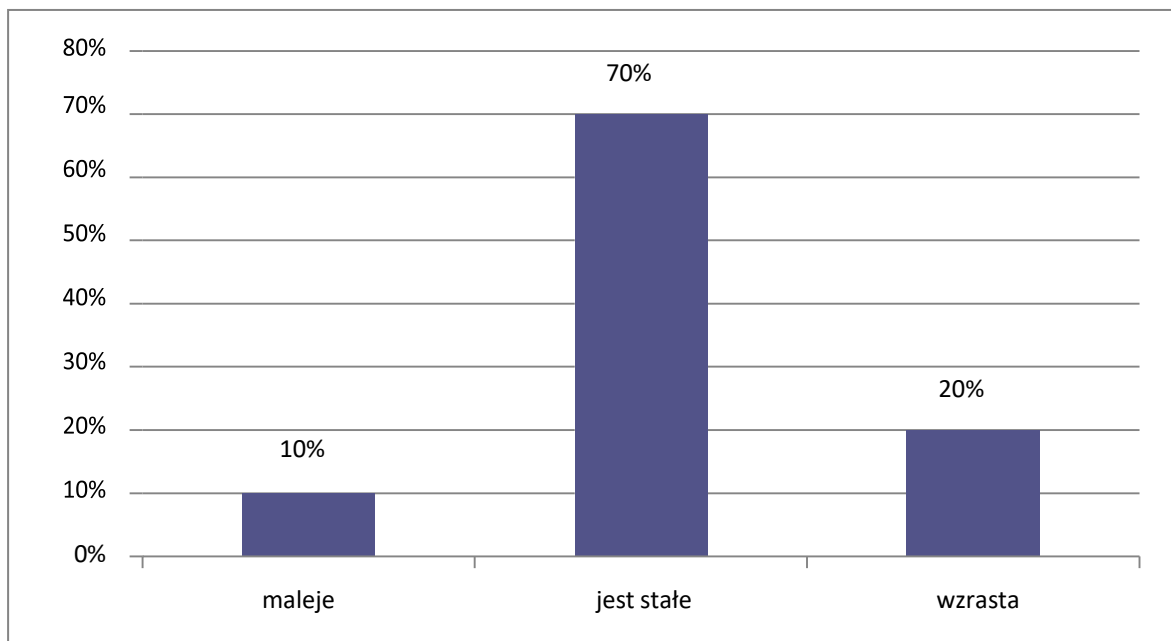
Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

8.2. Problem uzależnień z perspektywy sprzedawców

Pytania skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych miały na celu głównie sprawdzenie wiedzy sprzedawców na temat bezpiecznej sprzedaży alkoholu oraz sprawdzenia dostępności tego typu produktów dla osób nieletnich.

W niniejszym bloku pytań ankietowanych poproszono o ocenę skali spożycia alkoholu w Mrągowie na przestrzeni ostatnich kilku lat. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, zdaniem 20 % sprzedawców spożycie alkoholu na przestrzeni ostatnich lat wzrasta, 10 % respondentów jest przeciwnego zdania i uważa, że spożycie alkoholu na terenie Mrągowo ostatnimi czasy maleje. Większość, bo aż 70 % określiło, iż utrzymuje się ono na stałym poziomie.

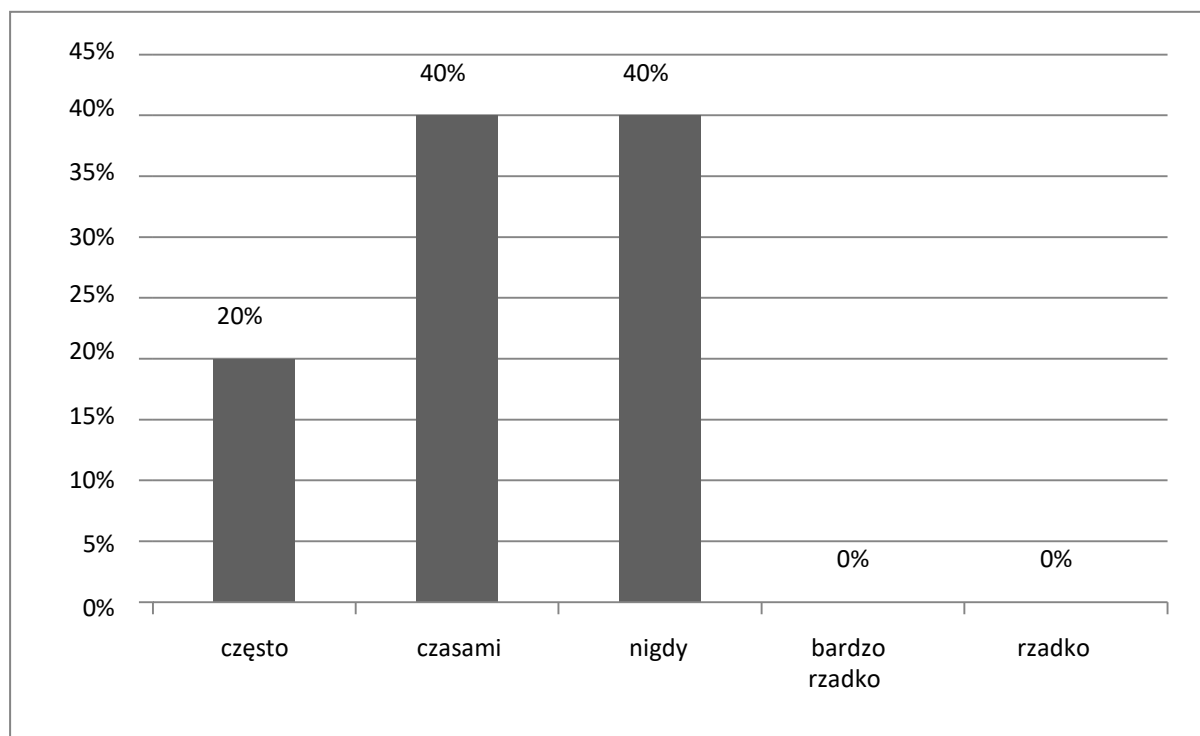
Wykres 80: Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości:

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo

Następnie sprzedawców zapytano, czy ich zdaniem w Gminie Miasto Mrągowo sprzedaje się alkohol osobom nieletnim. 40% respondentów uznała, że nigdy się to nie zdarza. Niestety, tyle samo badanych przyznało, że do takich sytuacji dochodzi czasami. Aż 20% sprzedawców uważa, że często sprzedaje się alkohol osobom niepełnoletnim.

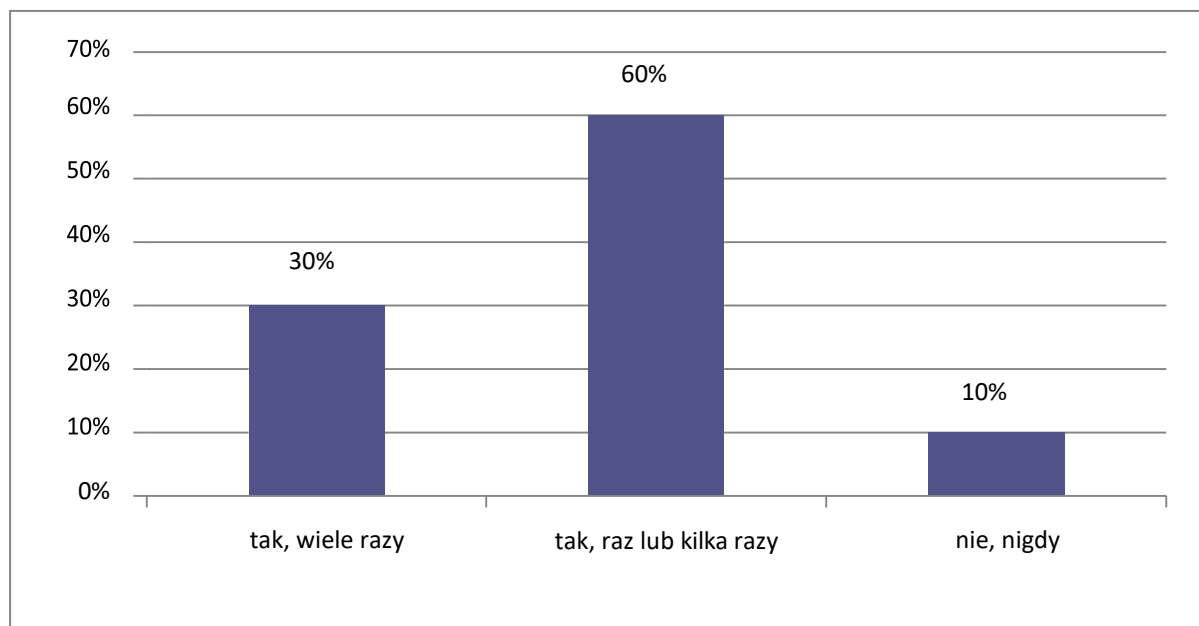
Wykres 81: Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i gminie?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Z deklaracji 30 % sprzedawców wynika, że wiele razy zdarzają się sytuacje, gdy osoby niepełnoletnie próbują dokonać zakupu alkoholu. Aż 60 % sprzedawców przyznało, że raz lub kilka razy zdarzyło się, że osoba niepełnoletnia próbowała u nich kupić alkohol. Tylko 10 % sprzedawców deklaruje, że nigdy nie dochodzi do tego typu sytuacji.

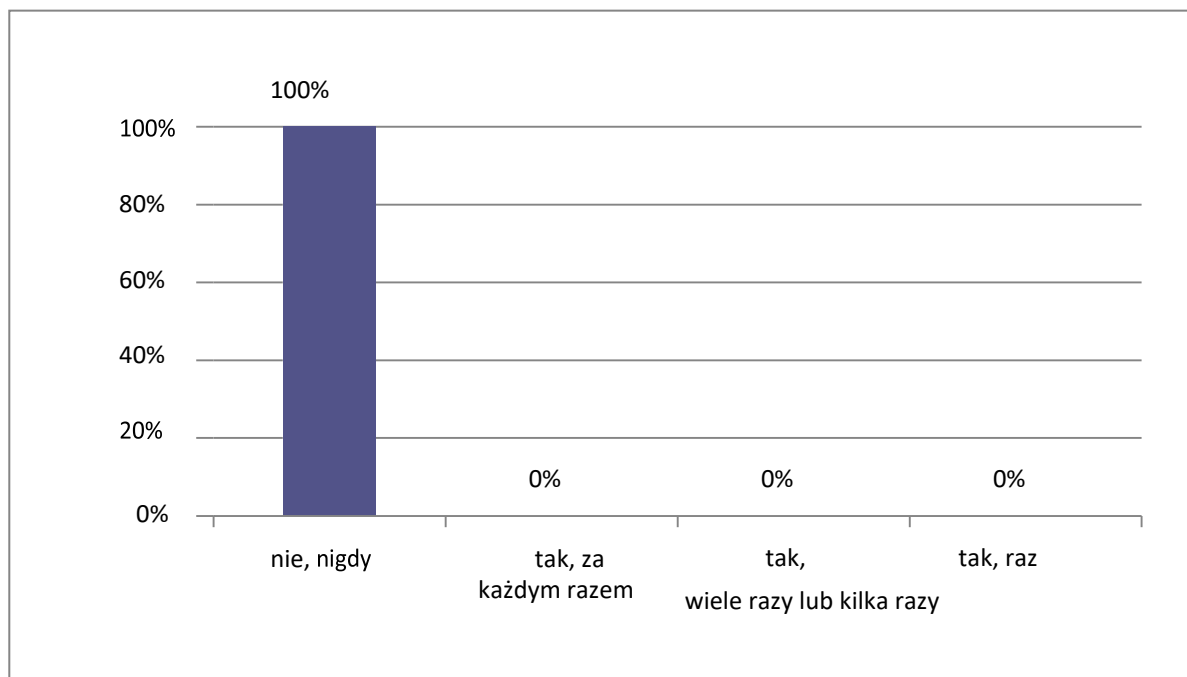
Wykres 82: Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo

Wszyscy badani deklarują, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie niepełnoletniej.

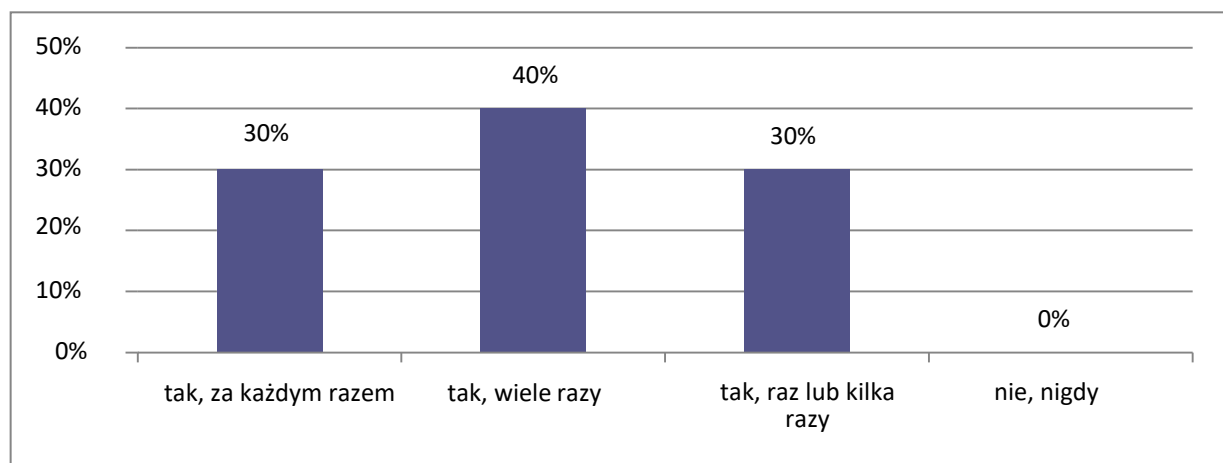
Wykres 83: Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, sprzedawcy mają obowiązek kontrolować dokumenty tożsamości klientów, co do których nie mają pewności, że są oni osobami pełnoletnimi. Jednak nie zawsze respondenci stosują się do tego prawa. 30 % sprawdza dowód za każdym razem, 40 % osób robiło to wiele razy. 30 % respondentów zrobiło to raz lub kilka razy.

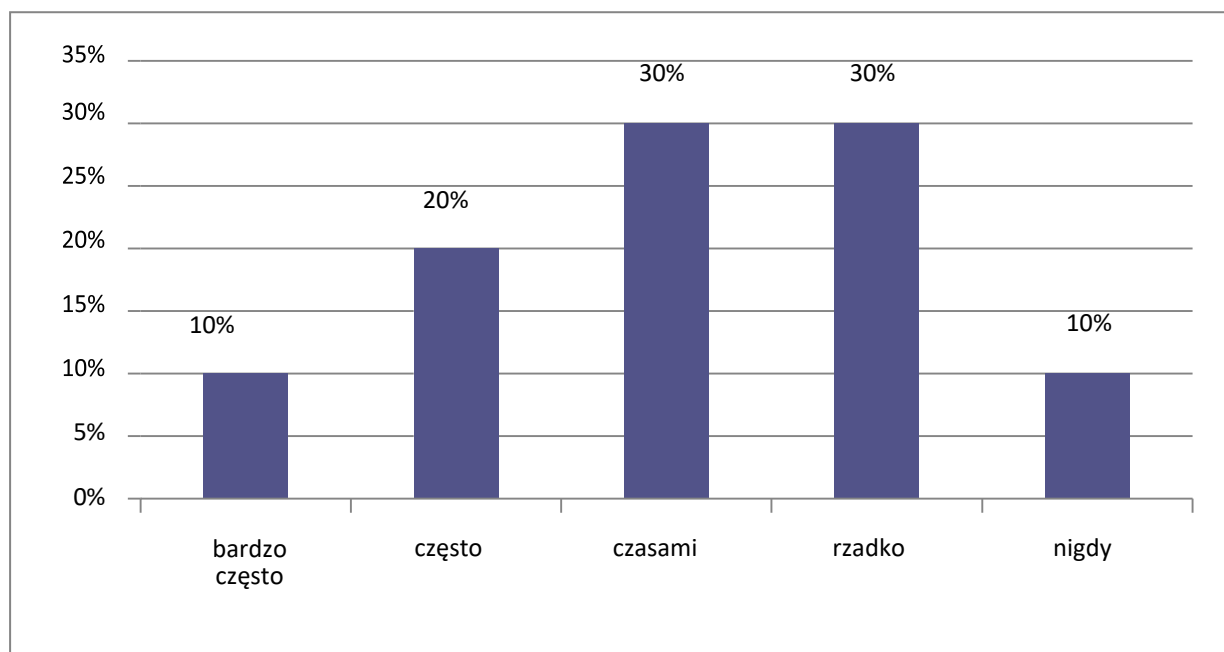
Wykres 84: Czy zdarzyło się Panu/i pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Problem pijanych kierowców to kolejne, bardzo istotne zagadnienie, ostatnimi czasy bardzo często poruszane w ogólnopolskich kampaniach społecznych. Wydawać by się więc mogło, iż kierowcy powinni mieć świadomość, że prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu jest nie tylko wykroczeniem. Stanowi ono zagrożenie nie tylko dla samego kierowcy, ale także dla całej społeczności. Jednak jedynie 10% sprzedawców przyznało, iż w Mrągowie nie dochodzi do sytuacji prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu. Zdaniem 30 % ankietowanych sytuacje takie zdarzają się rzadko, również 30 % uważa, że czasami, a 20 % twierdzi, że zdarza się to często, a 10 % bardzo często.

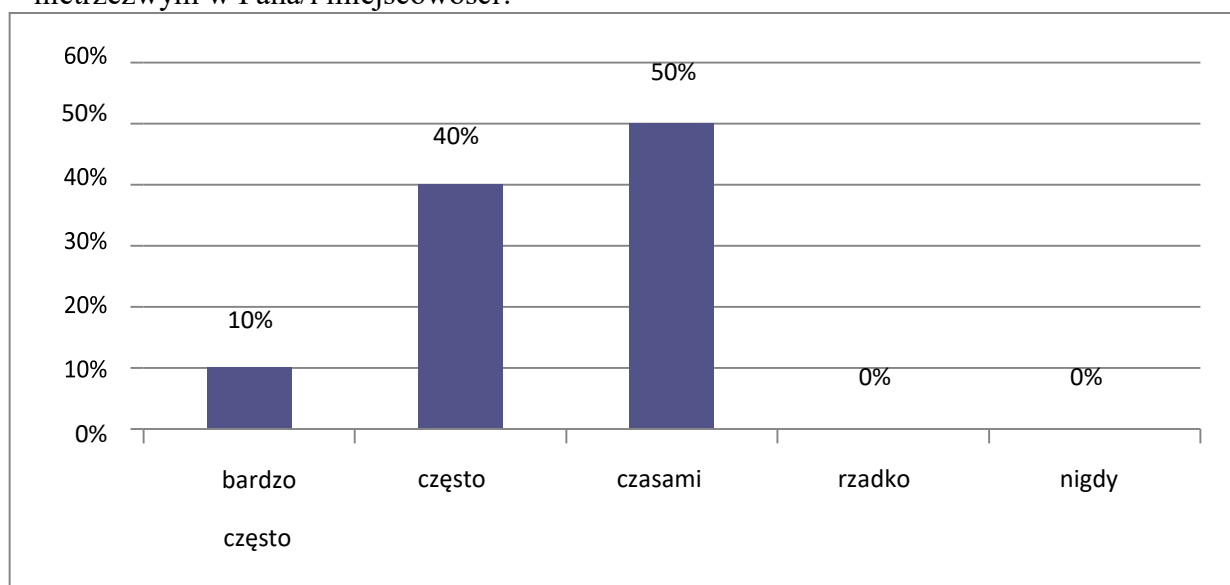
Wykres 85: Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i miejscowości?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym, podobnie jak osobom nieletnim jest niezgodna z ustawą regulującą sprzedaż alkoholu. Niestety, wszyscy sprzedawcy przyznają, że takie sytuacje się zdarzają. Zdaniem 50 % badanych takie sytuacje zdarzają się czasami, 40 % ankietowanych uważa, że często. Według 10 % sprzedawców dochodzi do tego bardzo często.

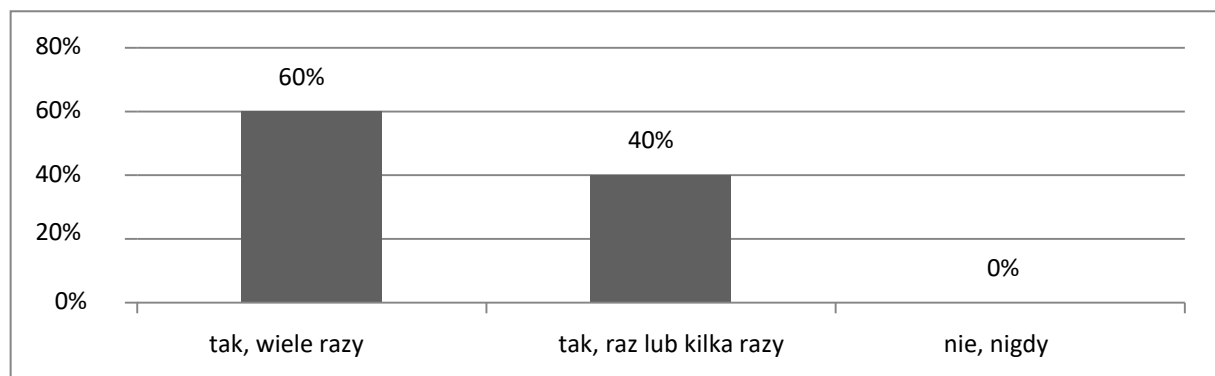
Wykres 86: Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i miejscowości?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

40 % sprzedawców przyznało, że raz lub kilka razy zdarzyło się, by osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol. 60 % badanych spotkało się z taką sytuacją wiele razy.

Wykres 87: Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

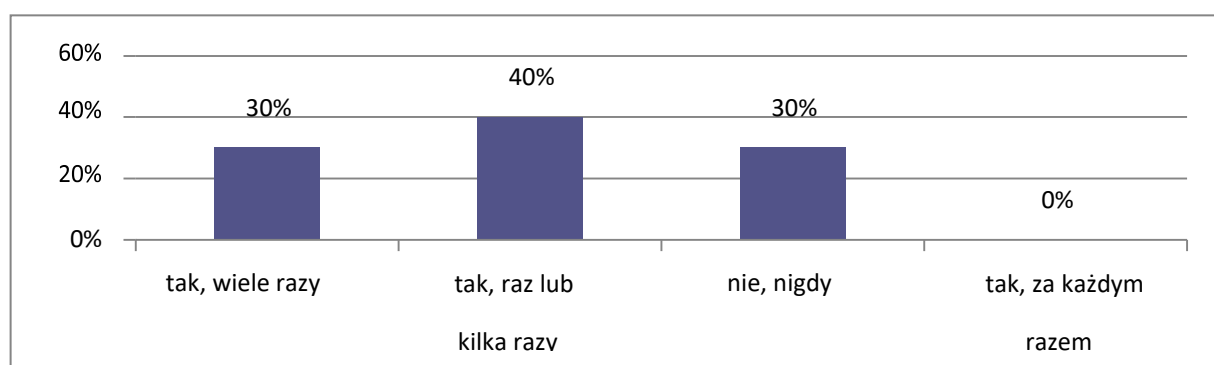

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Okazuje się, że nie wszyscy sprzedawcy stosują się do Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. 40 % ankietowanych przyznało się do sprzedaży alkoholu osobie nietrzeźwej raz lub kilka razy, 30 % sprzedawało alkohol osobie nietrzeźwej wiele razy. 30 % deklaruje, że nigdy tego nie zrobiła. Taki stan rzeczy może wynikać z tego, że sprzedawcy słabo znają treść ustawy i nie traktują sprzedaży alkoholu nietrzeźwym za wykroczenie.

Warto przypomnieć, iż za złamanie tego prawa sprzedawcy cofa się koncesję za sprzedaż alkoholu. 45 % badanych nigdy nie sprzedawało alkoholu osobie nietrzeźwej.

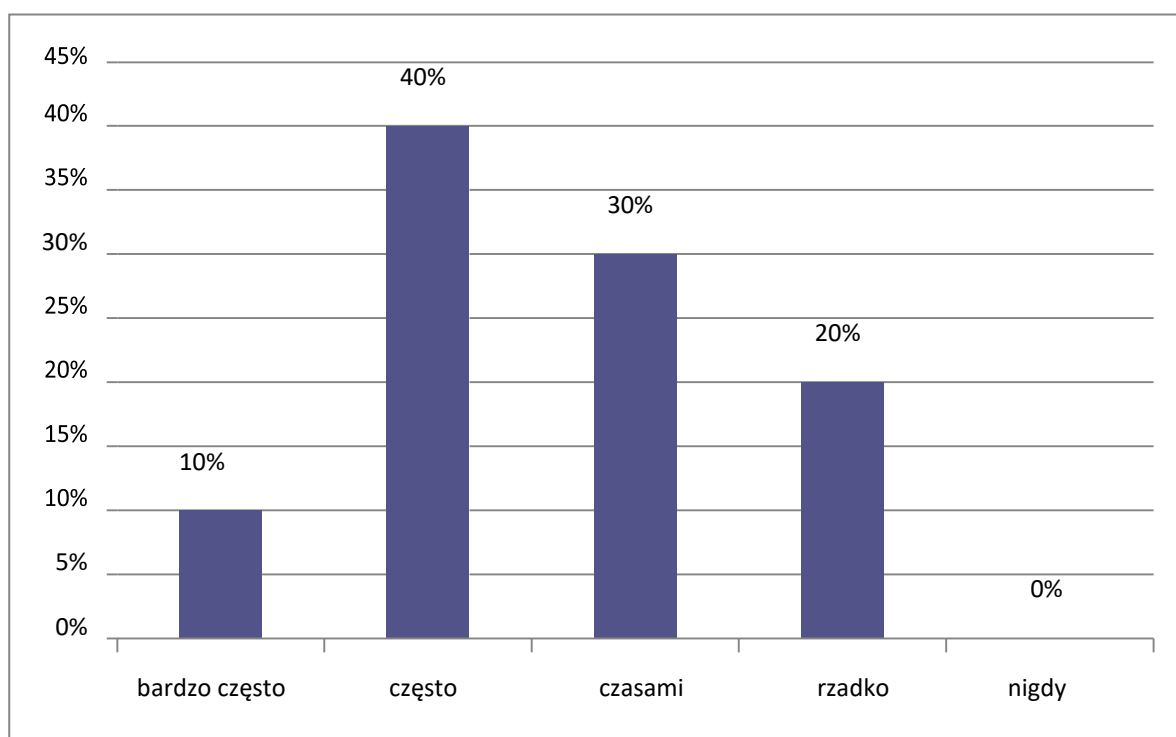
Wykres 88: Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Wspomniana wcześniej ustawa reguluje również spożycie napojów alkoholowych na terenie punktu sprzedaży. Zgodnie z jej zapisem, klienci nie mogą pić alkoholu na terenie sklepu oraz w jego najbliższej okolicy. Nikt ze sprzedawców nie deklaruje, że klienci nigdy nie spożywają alkoholu na terenie sklepu. 20 % osób twierdzi, że zdarza się to rzadko. W opinii 30 % osób sytuacje takie zdarzają się czasami, 40 % stwierdza, że zdarza się to często, a 10 %, że bardzo często.

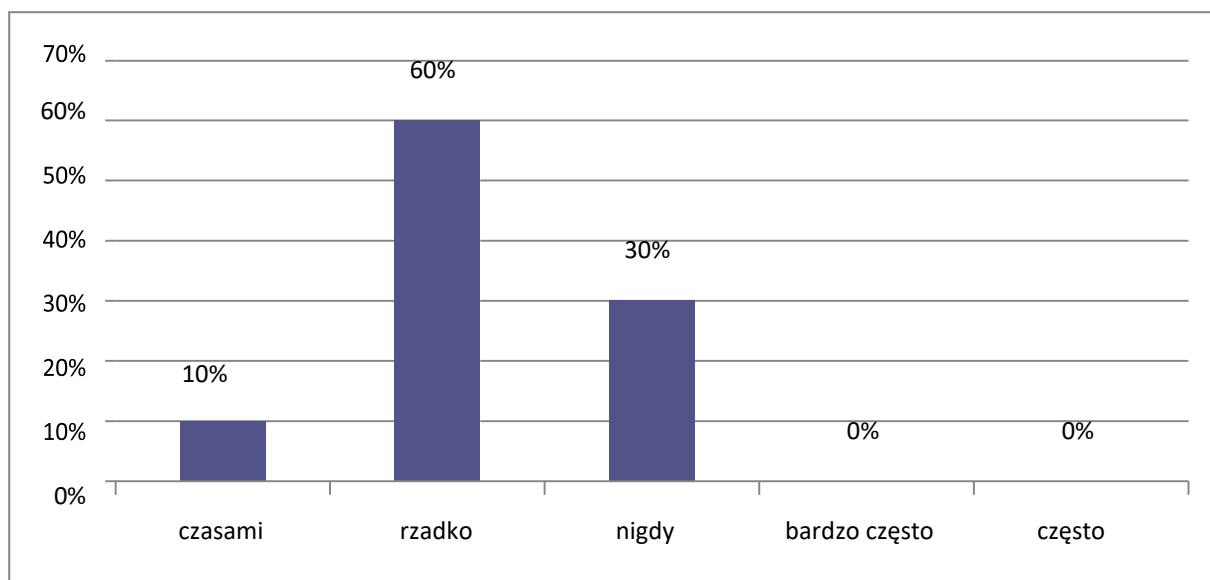
Wykres 89: Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i miejscowości?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Sprzedawców zapytano także, czy zdarzyło się im wzywać policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży. 30 % deklaruje, że nigdy się to nie zdarzyło, a 60 % przyznaje, że zdarza się to rzadko. 10 % deklaruje, że dochodzi do takich sytuacji czasami.

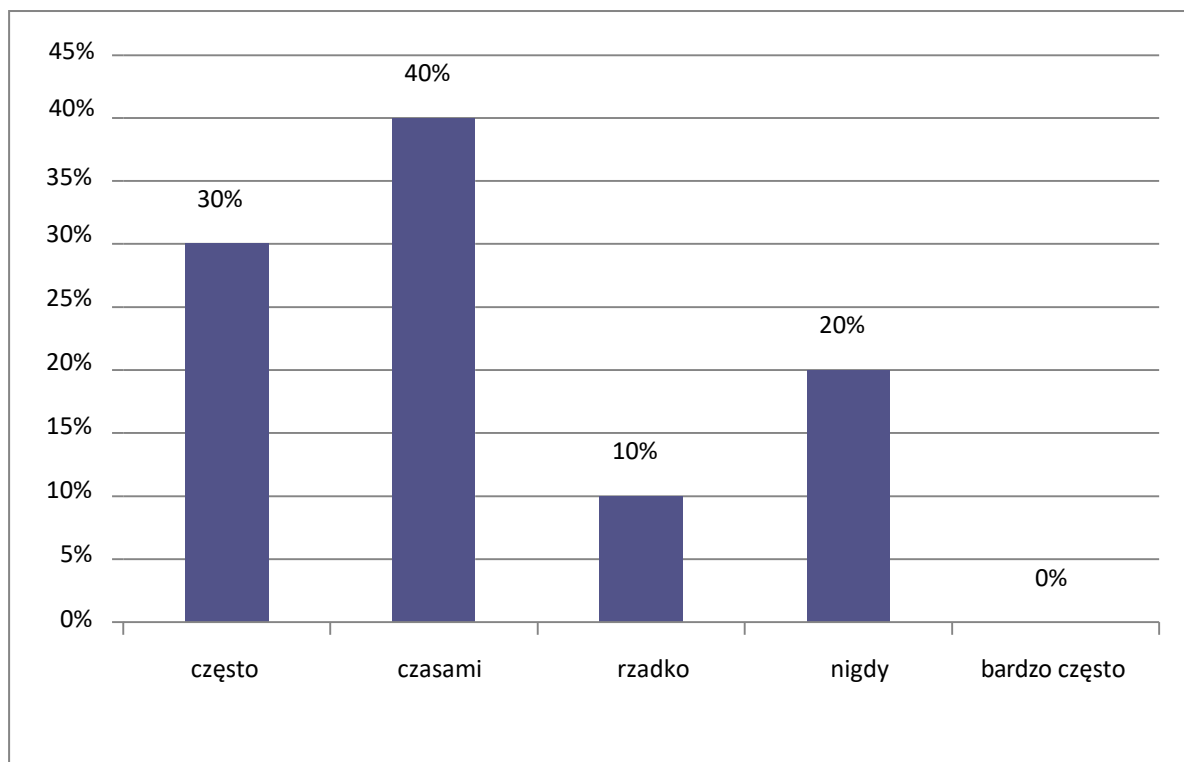
Wykres 90: Jak często zdarza się Panu/i wzywać policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Wyroby nikotynowe, podobnie jak produkty alkoholowe, nie mogą być sprzedawane osobom nieletnim. W ocenie tylko 20 % sprzedawców nigdy nie dochodzi do sprzedaży papierosów osobom poniżej 18 roku życia. 10 % sprzedawców deklaruje, że zdarza się to, ale rzadko. W opinii 40 % papierosy są sprzedawane nieletnim czasami, a 30 % uważa, że zdarza się to często.

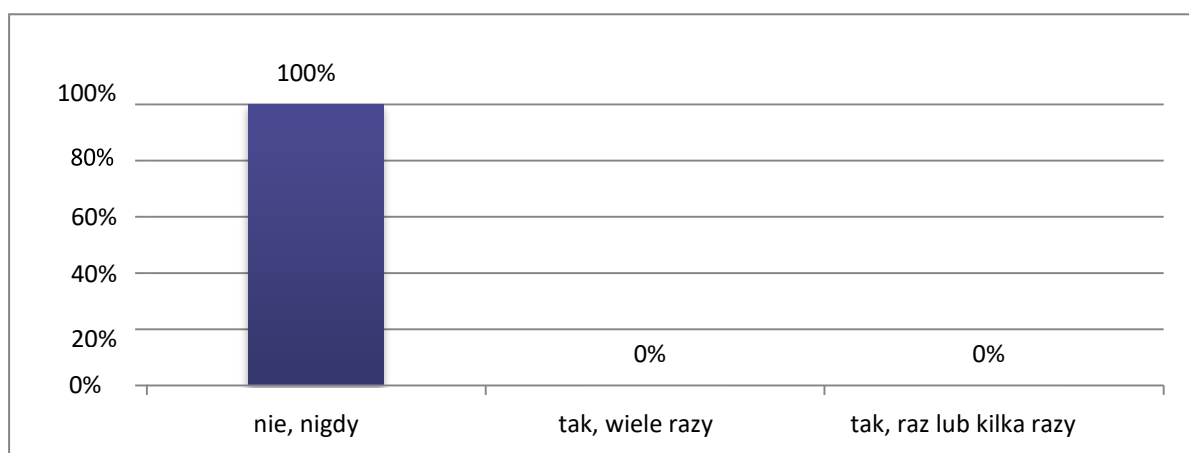
Wykres 91: Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i miejscowości?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Zarazem jednak wszyscy sprzedawcy stwierdzają, że nigdy nie sprzedali papierosów osobie niepełnoletniej.

Wykres 92: Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?

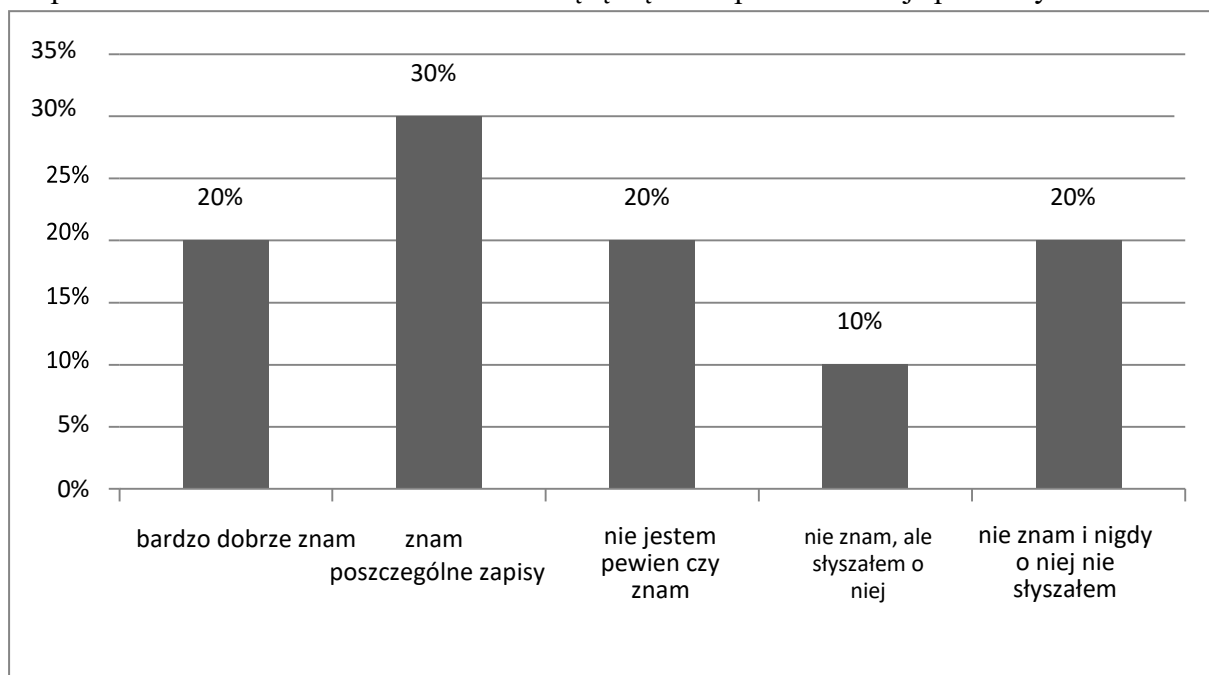

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Znajomość Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi powinna być podstawą pracy w punktach sprzedaży alkoholu.

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, nie wszyscy sprzedawcy znają jej treść. Alarmujący jest fakt, że aż 20 % sprzedawców nigdy nie słyszało o tym dokumencie. 10 % badanych słyszała o ustawie, ale nie zna jej treści, a 20 % nie jest pewna czy zna. 30 % osób zna jedynie poszczególne zapisy. 20 % badanych sprzedawców bardzo dobrze zna treść *Ustawy*.

Wykres 93: Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

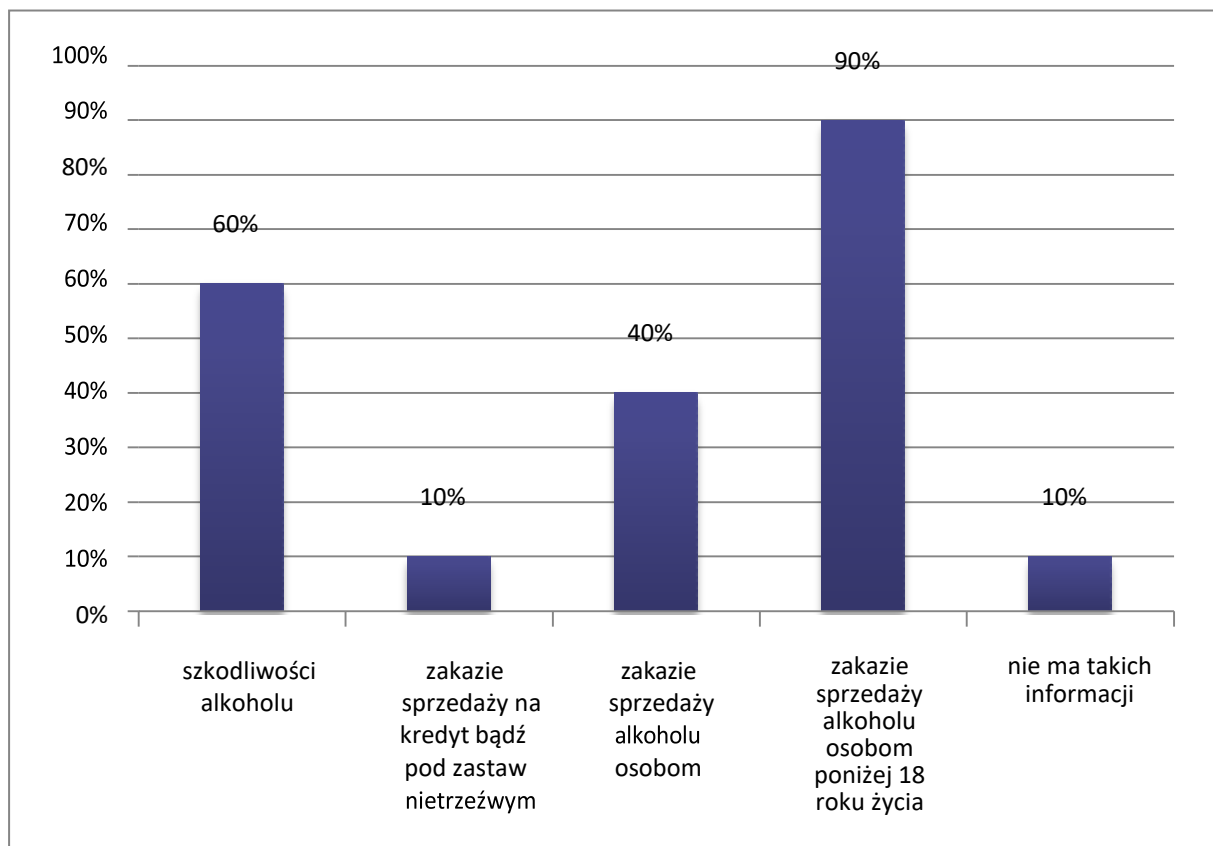

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

W 90 % obsługiwanych przez ankietowanych punktach znajdują się informacje o zakazie sprzedaży alkoholu poniżej 18 roku życia, w 40 % z punktów informacja o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, a w 60 % punktów znajdują się informacje o szkodliwości alkoholu. Dużo rzadziej pojawia się informacja o zakazie sprzedaży na kredyt lub pod zastaw (10 % punktów). W 10% punktów nie ma żadnych informacji dotyczących zakazu sprzedaży alkoholu.

Na uwagę zasługuje fakt, że w każdym punkcie sprzedaży alkoholu powinny się znajdować wszystkie wymienione w pytaniu informacje.

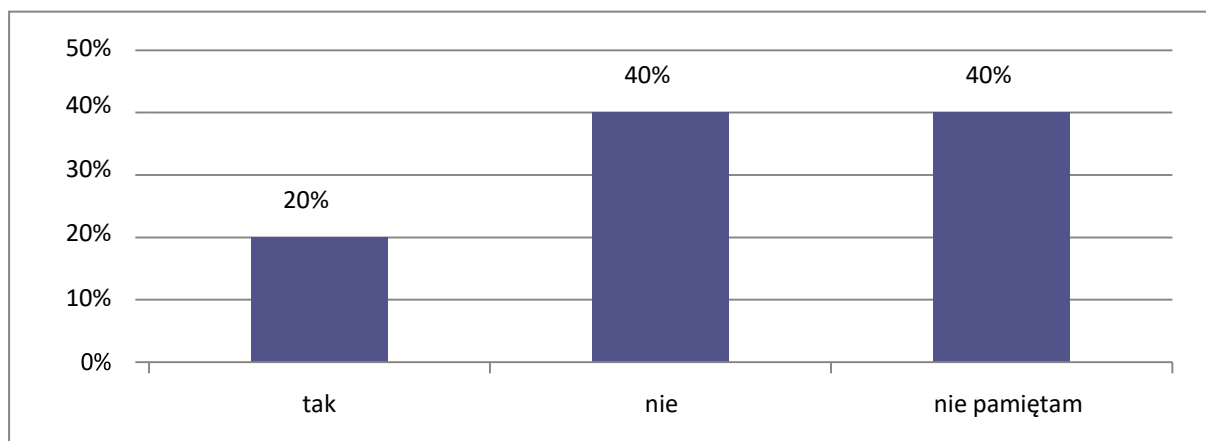
Wykres 94: Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat:

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Niestety tylko 20 % sprzedawców brało udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu. 40 % osób nie brało udziału w takim szkoleniu, tyle samo zaś osób nie pamięta udziału w szkoleniu.

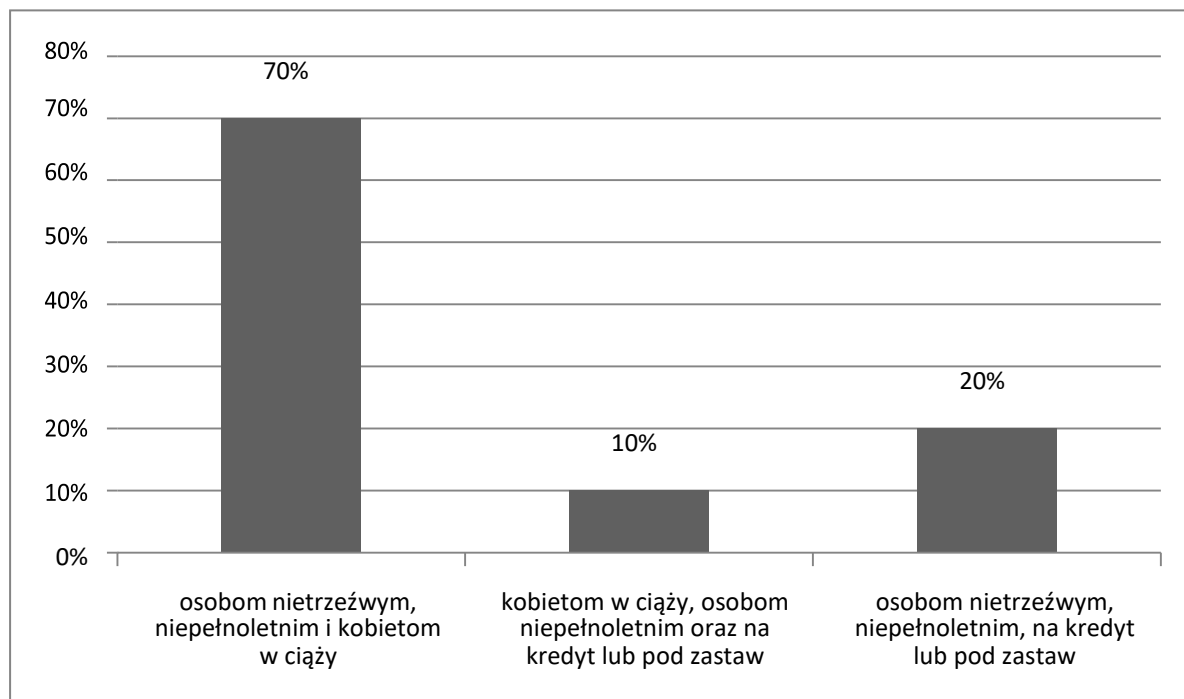
Wykres 95: Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

Na koniec zapytano sprzedawców o to, komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982. Co ciekawe, pomimo braku udziału w szkoleniu, 20 % osób poprawnie udzieliło odpowiedzi na pytanie, deklarując, że zabrania się sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, nieletnim oraz na kredyt lub pod zastaw. 80 % sprzedawców niepoprawnie odpowiedziało na to pytanie.

Wykres 96: Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi?

Źródło: „Diagnoza problemów uzależnień na terenie Gminy Miasto Mrągowo”

9. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najczęściej stosowanych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **strenghts** (mocne strony), **weaknesses** (słabe strony), **opportunities** (szanse), **threats** (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- **SZANSE** - to zewnętrzne zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiają występujące negatywne zjawiska.
- **ZAGROŻENIA** - to wszystkie zewnętrzne zjawiska postrzegane jako bariery dla rozwoju gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń musi być brane pod uwagę przy planowaniu podejmowanych działań.
- **MOCNE STRONY** - to walory wynikające z uwarunkowań wewnętrznych gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają ją spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę (np. liczba osób w wieku produkcyjnym) jak i być zasługą lokalnej społeczności (np. wysoki poziom mobilności i przedsiębiorczości).
- **SŁABE STRONY** - to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych. Mogą one dotyczyć całej gminy, jak i jej części. Mogą dotyczyć wszystkich aspektów funkcjonowania gminy, bądź jej poszczególnych elementów.

Właściwe zdiagnozowanie poszczególnych czynników pozwoli na osiągnięcie celów, którym służy analiza SWOT. Celami tymi są:

- unikanie zagrożeń
- wykorzystywanie szans
- wzmacnianie słabych stron
- opieranie się na mocnych stronach.

Poniżej przedstawiono dwie tabele analizy SWOT. W jednej prezentowane są mocne i słabe strony miasta, w drugiej zaś szanse i zagrożenia. Z uwagi na materię opracowywanego dokumentu z zakresu polityki społecznej zagadnienia ujęte w tabelach ograniczono do sfer mających wpływ na politykę społeczną.

Tabela 18: Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• atrakcyjność turystyczna regionu • wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców miasta • dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej • dostęp do leczenia szpitalnego na terenie miasta • dostęp do opieki przedszkolnej i żłobkowej • duża liczba placówek oświatowych na poziomie podstawowym, i ponadpodstawowym działających w mieście • dobrze rozwinięta działalność kulturalna i sportowa na terenie miasta (Mrągowskie Centrum Kultury, kluby sportowe, organizacje pozarządowe) • zróżnicowana oferta w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego w mieście (organizacje pozarządowe) • sprawne działanie organów odpowiedzialnych za pomoc społeczną, (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie) • wysoka aktywność sektora organizacji pozarządowych na rzecz lokalnej społeczności • dostęp do kompleksowej pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu • spadek poziomu zjawiska przemocy domowej • znacznie mniejszy poziom przestępczości na terenie miasta w stosunku do średniej krajowej • realizacja programów i projektów dotyczących wsparcia seniorów i rodzin wielodzietnych • wdrożony innowacyjny system wsparcia dla seniorów w postaci teleopieki	• wysoki poziom bezrobocia wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (osoby niepełnosprawne, po 50 roku życia, beneficjenci MOPS) • duża liczba dzieci i młodzieży podatnych na uzależnienia behawioralne (gł. nowe technologie) i chemiczne (dopalacze, narkotyki, alkohol) • duży udział osób dotkniętych problemem uzależnień wśród beneficjentów MOPS • niższy poziom przeciętnego wynagrodzenia w stosunku do średniej krajowej • występowanie barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do podstawowych dóbr i usług

Szanse	Zagrożenia
• dotacje z Unii Europejskiej przyznawane w ramach funduszy pomocowych • stale wzrastający poziom wykształcenia wśród mieszkańców • efekty realizowanych w skali krajowej i wojewódzkiej programów w zakresie polityki społecznej, koordynacja tych działań • dalszy rozwój turystyczny miasta i regionu skutkujący tworzeniem nowych miejsc pracy i podnoszeniem poziomu zamożności społeczeństwa • wykorzystanie nowoczesnych technologii w zakresie przeciwdziałania zdiagnozowanym problemom społecznym	• stosunkowo wysoki poziom bezrobocia (należy jednak zauważyć tendencje malejącą) • utrzymujący się ujemny poziom salda migracji • starzenie się społeczeństwa • stały wzrost dostępności substancji psychoaktywnych • występowanie zjawiska osamotnienia wśród osób starszych • zmiany w funkcjonowaniu społeczeństwa w wyniku pandemii COVID-19 (izolacja, osamotnienie) • zmiana modelu edukacji na zdalny skutkująca brakiem kontaktu z rówieśnikami i nauczycielami

Źródło: Opracowanie własne

10. Misja i prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Mrągowo jest wyznaczenie priorytetowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania określonych problemów społecznych oraz poprawa sytuacji mieszkańców. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki miasta. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych w mieście. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2021 – 2024, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań.

W Strategii wyróżniono:

- misję Gminy Miasta Mrągowo - stanowi cel nadrzędny przy planowaniu działań rozwojowych
- cele strategiczne - wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych
- cele operacyjne - zawierają propozycje kierunków działań niezbędnych do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Misją Gminy Miasta Mrągowo jest dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez dynamizację aktywności i integracji społecznej oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu i patologiom społecznym.

Na podstawie dostępnych danych sformułowano prognozę rozwoju sytuacji społecznej w Mrągowie. W układzie celów strategicznych przedstawia się ona następująco:

1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup zagrożonych marginalizacją, spowodowaną bezrobociem, ubóstwem i uzależnieniami.

Prognozuje się:

- utrzymywanie się potrzeby udzielania pomocy i wsparcia osobom oraz rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym
- utrzymywanie się potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy oraz osobom z wyuczoną bezradnością
- wzrost potrzeby zapewnienia pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin

- konieczność podniesienia poziomu profilaktyki w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom we wszystkich grupach wiekowych.

2. Rozwój systemu wsparcia rodziny i budowania więzi społecznych wśród mieszkańców.

Prognozuje się:

- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej w stosunku do rodzin z dysfunkcjami
- utrzymywanie się występowania zjawiska przemocy w rodzinie i potrzeba jego minimalizacji
- utrzymywanie się potrzeby podnoszenia świadomości społecznej w kwestii występowania problemu przemocy i uzależnień oraz sposobów przeciwdziałania im
- wzrost zapotrzebowania na działania profilaktyczne związane z zagrożeniami, jakie niesie rozwój Internetu i nowych technologii
- brak integracji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa, bezradności opiekuńczo-wychowawczej, bezrobocia, uzależnień i przemocy
- potrzebę zapewnienia dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków życia i rozwoju
- wzmacnianie ról i kompetencji wszystkich członków rodziny.

3. Rozwój postaw partycypacji społecznej mieszkańców miasta.

Prognozuje się:

- utrzymywanie się umiarkowanego poziomu partycypacji społecznej mieszkańców miasta
- utrzymywanie się niskiego poziomu integracji społecznej mieszkańców miasta.

Zaprezentowane prognozy umożliwiają zbudowanie systemu działań w postaci strategii, opartej na celach i zadaniach, które powinny być zrealizowane, aby ograniczyć skutki negatywnych i niepożądanych zjawisk społecznych występujących w środowisku lokalnym miasta. Prognozuje się, że wdrażanie w życie strategicznych celów i rozwiązań na obszarze Gminy Miasta Mrągowo będzie skutkowało ograniczeniem rozwoju rozpoznanych problemów społecznych, a także poprawi jakość życia mieszkańców.

Wdrożenie strategii ma na celu:

- poprawę sytuacji życiowej mieszkańców miasta
- wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej
- zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień w mieście
- integrację i aktywizację społeczną mieszkańców.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie miasta, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

11. Realizacja strategii

11.1. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasta Mrągowo na lata 2021 - 2024 będzie oparta na wdrażaniu trzech celów strategicznych:

Cel strategiczny I – Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu grup zagrożonych marginalizacją.

Cel operacyjny I.I. - Profilaktyka uzależnień oraz system pomocy osobom uzależnionym od alkoholu lub środków odurzających.

Kierunki działań:

- realizowanie i kontynuowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miasto Mrągowo
- zintensyfikowanie dalszych działań edukacyjnych kierowanych do wszystkich grup społecznych, bez względu na wiek, podnoszących wiedzę o szkodliwym działaniu substancji odurzających, szczególnie dopalaczy i nieznanych substancji
- podejmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej osób uzależnionych oraz członków ich rodzin
- rozszerzenie współpracy z nowymi podmiotami – organizacjami pozarządowymi i nieformalnymi grupami społeczności lokalnej w celu realizacji działań profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w związku z problemami alkoholowymi
- promowanie działania czynników chroniących przed uzależnieniami i wczesną inicjacją alkoholową - wiedzy, zachowań, postaw i umiejętności potrzebnych do skutecznego funkcjonowania w życiu dorosłym bez uzależnień
- promowanie miejsca pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych, w tym dzieci i młodzieży
- zwiększenie nadzoru w szkołach jako miejsc nabywania i zażywania takich substancji oraz miejsc publicznych jak wskazane przez uczniów ulice czy części miasta
- prowadzenie działań edukacyjnych wśród opiekunów dzieci i młodzieży w zakresie wychowania w trzeźwości

- realizowanie programów edukowania zarówno dzieci, jak i ich opiekunów oraz promowanie zdrowego stylu życia
- realizowanie programów profilaktycznych ograniczających oddziaływanie czynników ryzyka, szczególnie związanych z negatywnymi postawami dorosłych, a jednocześnie zwiększającymi siłę oddziaływania czynników chroniących.

Metody realizacji celu:

- cykliczna organizacja działań profilaktycznych, takich jak: warsztaty profilaktyczne dla uczniów, kampanie informacyjne w społeczności lokalnej, implementacja działań profilaktycznych do wydarzeń społeczno-kulturalnych organizowanych przez miasto, podnoszących wiedzę o szkodliwym działaniu substancji odurzających, szczególnie dopalaczy i nieznanych substancji
- działalność punktów wsparcia psychologicznego dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin
- identyfikacja organizacji pozarządowych oraz nieformalnych grup społeczności lokalnych mogących wesprzeć działania miasta w zakresie profilaktyki problemów społecznych
- warsztaty skierowane do uczniów oraz rodziców w zakresie wzmocnienia pozytywnych postaw społecznych (profilaktyka pozytywna)
- kampanie informacyjne na temat miejsc pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych na terenie miasta
- działania edukacyjne (ulotki, pogadanki) wśród opiekunów dzieci i młodzieży w zakresie wychowania w trzeźwości
- kampanie edukacyjne promujące zdrowy styl życia realizowane podczas wydarzeń społecznych, kulturalnych oraz sportowych
- kampanie informacyjne skierowane do dorosłych mieszkańców miasta w zakresie ograniczania negatywnych wzorców społecznych a wzmacniających pozytywne postawy w stosunku do substancji psychoaktywnych.

Wskaźniki realizacji działania:

- liczba warsztatów profilaktycznych/liczba uczestników warsztatów
- liczba kampanii informacyjnych/liczba odbiorców docelowych
- odsetek wydarzeń społeczno-kulturalnych, w których uwzględniono działania profilaktyczne

- liczba działających punktów wsparcia psychologicznego dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin/liczba udzielonych porad psychologicznych
- liczba umów o współpracę z organizacjami pozarządowym w obszarze profilaktyki problemów społecznych
- liczba warsztatów z zakresu profilaktyki pozytywnej/liczba uczestniczących uczniów/liczba uczestniczących rodziców
- liczba kampanii informacyjnych na temat miejsc pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych na terenie miasta/liczba odbiorców docelowych
- liczba warsztatów profilaktycznych z zakresu uzależnienia od alkoholu/liczba uczestników warsztatów
- liczba spotkań z rodzicami dotyczących zagadnienia wychowania w trzeźwości
- odsetek wydarzeń społecznych, kulturalnych oraz sportowych w których uwzględniono kampanie edukacyjne promujące zdrowy styl życia
- liczba kampanii informacyjnych skierowanych do dorosłych mieszkańców miasta w zakresie ograniczania negatywnych wzorców społecznych a wzmacniających pozytywne postawy w stosunku do substancji psychoaktywnych.

Cel operacyjny I.II. - Zapobieganie zjawisku długotrwałego bezrobocia, eliminowanie jego negatywnych skutków i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych.

Kierunki działań:

- bieżące monitorowanie i podejmowanie działań aktywizujących na rzecz osób bezrobotnych we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy
- rozpowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego
- pomoc materialna osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem
- prowadzenie pracy socjalnej na rzecz osób bezrobotnych i ich rodzin, w oparciu o zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych.

Metody realizacji celu:

- poradnictwo zawodowe
- warsztaty, kursy, szkolenia w zakresie nabywania nowych umiejętności i kompetencji zawodowych i społecznych

- zwiększenie dostępu do informacji nt. ofert pracy, o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego
- zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych.

Wskaźniki realizacji działania:

- liczba udzielonych porad
- liczba warsztatów, kursów oraz szkoleń/liczba uczestników warsztatów, kursów oraz szkoleń
- liczba miejsc, w których są dostępne informacje nt. ofert pracy, o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego
- liczba zawartych kontraktów socjalnych/liczba zrealizowanych kontraktów socjalnych.

Cel operacyjny I.III. - Zapobieganie szerzeniu się stanu ubóstwa materialnego wśród mieszkańców.

Kierunki działań:

- udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej oraz poradnictwa specjalistycznego osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej
- realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (np. realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu”).

Metody realizacji celu:

- udzielanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych osobom oraz rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej
- coroczne sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej
- organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych.

Wskaźniki realizacji działania:

- liczba rodzin ubogich, którym udzielono wsparcia/wartość udzielonego wsparcia
- liczba sporządzonych ocen zasobów pomocy społecznej w okresie obowiązywania strategii
- liczba dzieci objętych programem dożywiania w trakcie nauki w szkole/liczba dzieci korzystających ze wsparcia.

Cel strategiczny II - Rozwój systemu wsparcia rodziny i budowania więzi społecznych wśród mieszkańców.

Cel operacyjny II.I. – Stworzenie skutecznego systemu wsparcia oraz opieki nad rodziną i dzieckiem.

Kierunki działań:

- realizowane założeń Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Mrągowo
- wspieranie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi asystenturą rodzinną oraz prowadzeniem pracy socjalnej
- udzielanie pomocy finansowej wynikającej z systemu pomocy społecznej
- inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną
- współpraca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami
- organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty sportowej i kulturalnej
- zapewnienie dzieciom i młodzieży atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego
- wspieranie wychowania dzieci i młodzieży.

Metody realizacji celu:

- zatrudnienie asystenta rodziny dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi
- wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek i innych działań mających na celu integrację rodzin
- przeprowadzenie badania dotyczącego zagrożeń społecznych w środowisku szkolnym
- organizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych i kulturalnych skierowanych do dzieci i młodzieży
- rozwój sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działających w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej (np. koła zainteresowań, świetlice środowiskowe)
- realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.

Wskaźniki realizacji działania:

- liczba zatrudnionych asystentów/liczba rodzin dla których zatrudniono asystenta rodziny
- liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i wychowawczych/wartość wsparcia
- liczba zorganizowanych imprez integracyjnych i kulturalnych, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek mających na celu integrację rodzin
- diagnoza zagrożeń w środowisku szkolnym
- liczba zorganizowanych pozalekcyjnych zajęć sportowych i kulturalnych skierowanych do dzieci i młodzieży
- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży
- liczba programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny II.II. - Przeciwdziałanie zagrożeniom związanym z ekspansją Internetu i nowych technologii.

- wdrożenie działań zmniejszających prawdopodobieństwo pojawienia się niekorzystnych psychologicznych, społecznych i zdrowotnych konsekwencji nadmiernego korzystania z komputerów, internetu, telefonów komórkowych i nowych mediów
- promowanie spędzania czasu wolnego bez korzystania z Internetu i nowych technologii
- zintensyfikowanie działań edukacyjnych wobec rodziców, którzy wielokrotnie nie są przygotowani do swojej roli życiowej i nie posiadają podstawowych umiejętności opiekuńczo-wychowawczych
- przeciwdziałanie cyberzagrożeniom.

Metody realizacji celu:

- realizacja programów profilaktycznych ukierunkowane na ograniczanie występowania czynników ryzyka i zwiększanie siły oddziaływania czynników chroniących oparte o strategię działań alternatywnych polegających na oferowaniu zdrowych, przystosowawczych form aktywności, tak aby nie występowało angażowanie się w sposób patologiczny w inne (głównie uzależnienia)
- prowadzenie akcji profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży, mających na celu zwiększenie możliwości atrakcyjnego spędzania wolnego czasu w celu odwrócenia uwagi od nadmiernego spędzania czasu przed komputerem i hazardu

- prowadzenie kampanii informacyjnych skierowanych do rodziców zwiększających świadomość zagrożeń związanych z Internetem i nowymi technologiami oraz podnoszących kompetencje wychowawcze
- wdrożenie programów edukacyjnych skierowanych do wszystkich grup wiekowych o funkcjonowaniu nowych rodzajów przestępstw związanych z Internetem.

Wskaźniki realizacji działania:

- liczba programów profilaktycznych ukierunkowanych na ograniczanie występowania czynników ryzyka/liczba przedsięwzięć zdrowe formy aktywności, minimalizujące zagrożenia związane z nowoczesnymi technologiami
- liczba akcji profilaktycznych promujących spędzanie czasu wolnego bez korzystania z Internetu i nowych technologii
- liczba kampanii informacyjnych skierowanych do rodziców
- liczba programów edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania cyberzagrożeniom.

Cel operacyjny II.III. - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Kierunki działań:

- integrowanie i koordynowanie działań placówek i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w szczególności poprzez: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym; inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie
- rozpowszechnianie informacji o podmiotach i miejscach świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej
- udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
- zwiększenie dostępności do profesjonalnej pomocy i poradnictwa specjalistycznego zarówno dla osób doznających przemocy w rodzinie, jak dla osób stosujących przemoc w rodzinie

- redukcja agresywnych zachowań i przemocy psychicznej we wszystkich poziomach edukacji i wobec rodziców/opiekunów oraz uczuć nauczycieli na istnienie tych zjawisk w społecznościach uczniowskich oraz rodzinach
- promocja „telefonu zaufania” jako szybkiej pomocy dla doświadczających przemocy
- wzmocnienie aktywnych postaw wobec problemu przemocy w rodzinie
- redukcja postaw agresji psychicznej i fizycznej wobec otoczenia
- wzmacnianie postaw ukierunkowanych na poszanowanie godności każdego dziecka i jego praw
- redukcja agresywnych zachowań opiekunów wobec dzieci
- podnoszenie wrażliwości społecznej na krzywdę i przemoc psychiczną i fizyczną wobec dzieci.

Metody realizacji celu:

- kampanie informacyjne na temat podmiotów i miejsc świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej
- inicjowanie procedury założenia „Niebieskiej Karty” w przypadku stwierdzenia występowania przemocy w rodzinie
- kampanie informacyjne w zakresie poradnictwa specjalistycznego zarówno dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, jak dla osób stosujących przemoc w rodzinie
- warsztaty z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowane do uczniów oraz nauczycieli
- kampanie informacyjne skierowane do osób doświadczających przemocy w rodzinie na temat funkcjonowania „telefonu zaufania”
- programy edukacyjne skierowanych do wszystkich grup wiekowych o konieczności niesienia pomocy osobom dotkniętym przemocą i niepozostawianiu biernym wobec tego problemu społecznego
- realizacja programów terapeutycznych skierowanych do osób wykazujących agresję psychiczną i fizyczną wobec otoczenia
- działania edukacyjne ukierunkowane na poszanowanie godności każdego dziecka i jego praw (kampanie informacyjne, warsztaty profilaktyczne dla uczniów z zakresu praw dziecka)
- realizacja programów informacyjno-edukacyjnych dla opiekunów dzieci w zakresie przeciwdziałania zachowaniom agresywnym wobec dzieci

- kampanie społeczne podnoszące wrażliwość na krzywdę i przemoc psychiczną i fizyczną wobec dzieci.

Wskaźniki realizacji działania:

- liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych
- liczba podmiotów i miejsc świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej/liczba założonych „Niebieskich Kart”
- liczba punktów poradnictwa specjalistycznego zarówno dla osób doznających przemocy w rodzinie, jak dla osób stosujących przemoc w rodzinie
- liczba zrealizowanych warsztatów zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie/liczba uczestniczących uczniów/liczba uczestniczących nauczycieli
- liczba kampanii informacyjnych dot. „telefonu zaufania”
- liczba programów edukacyjnych wzmacniających aktywne postawy wobec problemu przemocy w rodzinie
- liczba zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób przejawiających postawy agresji psychicznej i fizycznej wobec otoczenia/liczba uczestników programów terapeutycznych
- liczba kampanie informacyjnych/liczba warsztatów profilaktycznych dla uczniów z zakresu praw dziecka/liczba uczestników kampanii/liczba uczestników warsztatów
- liczba programów informacyjno-edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania agresywnym zachowaniom opiekunów wobec dzieci/liczba odbiorców programów
- liczba kampanii społecznych podnoszących wrażliwość na krzywdę i przemoc psychiczną i fizyczną wobec dzieci.

Cel strategiczny III - Rozwój postaw partycypacji społecznej mieszkańców Mrągowo.

Cel operacyjny III.I. - Dynamizacja integracji społecznej mieszkańców.

Kierunki działań:

- podejmowanie działań służących stymulowaniu postaw aktywności społecznej mieszkańców, w szczególności poprzez angażowanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów
- podejmowanie działań mających na celu promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców
- podejmowanie działań na rzecz rozwoju lokalnego sektora organizacji pozarządowych.

Metody realizacji celu:

- prowadzenie konsultacji społecznych, kampanii informacyjnych na rzecz partycypacji społecznej
- organizacja akcji informacyjnych, spotkań, intensyfikowanie współpracy z placówkami oświatowymi i kulturalnymi w zakresie promocji wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców
- kampanie informacyjne na temat zasad zakładania i prowadzenia NGO oraz możliwości uzyskania przez nie dofinansowania na realizację działań społecznych.

Wskaźniki realizacji działania:

- liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych/liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych na rzecz partycypacji społecznej
- liczba akcji informacyjnych, spotkań dot. promocji wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej/liczba placówek oświatowych i kulturalnych zaangażowanych w działania związane z wolontariatem i pomocą sąsiedzką
- liczba kampanii informacyjnych na temat zakładania i prowadzenia NGO.

11.2. Realizatorzy i partnerzy:

Zadania wynikające ze strategii będą realizowane przez Urząd Miejski w Mrągowie, we współpracy m.in. z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy, Środowiskowym Domem Samopomocy, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami kultury, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Policją, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Sądem Rejonowym i Powiatowym Urzędem Pracy.

11.3. Finansowanie realizacji strategii

Środki finansowe przeznaczone na realizację strategii będą przewidywane w uchwale budżetowej Rady Miejskiej w Mrągowie. Środki będą pochodzić w szczególności:

- ze środków własnych budżetu samorządu terytorialnego
- z dotacji celowych z budżetu państwa
- ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł, w tym z Unii Europejskiej.

11.4. Monitoring i ewaluacja wdrażania strategii

W celu monitorowania realizacji działań na rzecz poprawy sytuacji w mieście konieczne jest systematyczne opracowywanie, przekazywanie i analizowanie corocznie następujących sprawozdań:

- 1) oceny zasobów pomocy społecznej
- 2) sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mrągowie
- 3) sprawozdanie z działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Mrągowie
- 4) sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miasto Mrągowo
- 5) sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
- 6) sprawozdanie z realizacji Rocznego Programu Współpracy Miasta Mrągowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W latach obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasta Mrągowo tj. w latach 2021-2024, każda jednostka, która jest odpowiedzialna lub jest partnerem w realizacji celów niniejszej strategii sporządzi do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający sprawozdanie z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów (w zakresie dotyczącym problemów społecznych) wraz ze wskazaniem osiągniętych rezultatów. Z wyjątkiem sytuacji kiedy termin przedłożenia poszczególnych sprawozdań dla Rady Miejskiej wynika z odrębnych przepisów (ustaw, rozporządzeń i uchwał) – w takiej sytuacji należy zastosować termin wskazany w tych przepisach.

Sprawozdania przekazywane będą niezwłocznie po ich sporządzeniu do jednostki koordynującej czyli Urzędu Miejskiego w Mrągowie.

Wyżej wymienione sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów posłużą bieżącemu monitorowaniu wdrażania strategii oraz powinny zostać wzięte pod uwagę przy przeprowadzaniu ewaluacji końcowej strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań.

Ewaluacja końcowa zostanie przeprowadzona w ostatnim roku wdrażania strategii, a jej wyniki będą punktem wyjścia do jej aktualizacji na następne lata, w razie potrzeby w mniejszym lub dłuższym wymiarze czasowym lat. Na ewaluację końcową składają się dwa komponenty: ilościowy i jakościowy.

Podstawą ewaluacji ilościowej będzie analiza danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów włączonych w realizację strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa natomiast będzie polegała na ocenie:

- wydajności (czy nakład pracy oraz środków finansowych zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów)
- efektywności (czy podjęte kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych)
- trafności (czy realizowane cele i kierunki działań strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy Miasto Mrągowo).

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

12. Spis tabel

Tabela 1: Statystyka urodzeń żywych i zgonów przedstawia się następująco:.....	13
Tabela 2: Liczba osób oraz udzielonych im porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w poszczególnych kategoriach klientów:	27
Tabela 3: Zasiłki MOPS z powodu problemu alkoholowego:	27
Tabela 4: Struktura wiekowa osób starszych	31
Tabela 5: Jak często (jeśli w ogóle) uprawiasz każde z niżej wymienionych zajęć?.....	71
Tabela 6: Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić jakiś napój alkoholowy, tzn. piwo, wino, wódkę lub inny napój spirytusowy?	74
Tabela 7: Ile razy zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym, tzn. piwem, winem lub wódką?	75
Tabela 8: Na ile jest prawdopodobne, że każda z poniższych możliwości mogłaby się zdarzyć Tobie osobiście, jeśli napijesz się alkoholu?	77
Tabela 9: Czy kiedykolwiek miałeś któryś z niżej wymienionych problemów?	79
Tabela 10: Czy zdarzyło Ci się używać kiedykolwiek, któregoś z podanych niżej środków?	82
Tabela 11: Skąd wzięłeś te substancje?.....	83
Tabela 12: Z jakiego powodu spróbowałeś tego środka?.....	84
Tabela 13: Jak sądzisz, gdybyś chciał(a) zdobyć każdą z następujących substancji, jak trudne byłoby to dla Ciebie?	85
Tabela 14: Według Twojej oceny, ilu Twoich przyjaciół:	86
Tabela 15: Ile razy w czasie ostatnich 12 miesięcy kupiłeś jakiś napój alkoholowy, tzn. piwo, wino, wódkę lub inny napój spirytusowy? Ile razy sprzedawcy odmówili Ci ze względu na twój młody wiek?	88
Tabela 16: Kto stosował wobec Ciebie przemoc?	91
Tabela 17: Wobec kogo stosowałeś przemoc?.....	93
Tabela 18: Analiza SWOT	118

13. Spis wykresów

Wykres 1: Płeć	35
Wykres 2: Wiek.....	35
Wykres 3: Wykształcenie	36
Wykres 4: Stan cywilny	36
Wykres 5: Miejsce zatrudnienia	37
Wykres 6: Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?	37
Wykres 7: Jak często spożywa Pan/i alkohol?	38
Wykres 8: Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?	39
Wykres 9: Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? (porcja to 250 ml piwa 5 % lub 100 ml wina o mocy 12 % lub kieliszek wódki (30 ml) o mocy 40 %).	40
Wykres 10: Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol? Można wybrać kilka odpowiedzi.....	40
Wykres 11: W jakim wieku po raz pierwszy spróbował/a Pan/i alkoholu?	41
Wykres 12: Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?	41
Wykres 13: Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?	42
Wykres 14: Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?	43
Wykres 15: Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?	43
Wykres 16: Czy doświadczył/a Pan/i któregoś z następujących zjawisk za sprawą alkoholu?	44
Wykres 17: Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?	44
Wykres 18: Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?	45
Wykres 19: Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie miejscowości?	45
Wykres 20: Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości:	46
Wykres 21: Jak ocenia Pan/i problem alkoholowy występujący w Pani miejscowości:	46
Wykres 22: Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.	47
Wykres 23: Jak jest Pana/i podejście do spożywania alkoholu?	48
Wykres 24: Jak często pali Pan/i papierosy?	49
Wykres 25: Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?	49

Wykres 26: W jakich sytuacjach najczęściej sięga Pan/i po papierosa?	50
Wykres 27: Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?	51
Wykres 28: Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?	51
Wykres 29: Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?	52
Wykres 30: Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z:	53
Wykres 31: Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?	54
Wykres 32: Kto stosował wobec Pana/i przemoc?	54
Wykres 33: Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?	55
Wykres 34: Czy Pana/i zdaniem istnieją okoliczności usprawiedliwiające stosowanie przemocy?	55
Wykres 35: Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?	56
Wykres 36: Czy któreś ze stwierdzeń odnosi się do Pana/i?	57
Wykres 37: Z jakich powodów najczęściej korzysta Pan/i z komputera i Internetu? Można wybrać kilka odpowiedzi	58
Wykres 38: Czy zdarzyło się Panu/Pani doświadczyć cyberprzemocy?	59
Wykres 39: Czy doświadczył/a Pan/i któregoś z wymienionych zjawisk?	60
Wykres 40: Do kogo zwróciłby się Pan/i o pomoc w razie problemu przemocy lub uzależnień w rodzinie?	61
Wykres 41: Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?	62
Wykres 42: Jakie działania według Pana/i podejmuje Gmina Miasto, aby ograniczyć popyt na zażywanie narkotyków lub dopalaczy?	63
Wykres 43: Poniżej wymieniono różne formy działań, które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty w oddziaływaniach profilaktycznych?	64
Wykres 44: Jakiej jesteś płci?	65
Wykres 45: Ile masz lat?	65
Wykres 46: Z kim mieszkasz?	67
Wykres 47: Jak powodzi się Twojej rodzinie w porównaniu z innymi rodzinami w Polsce? ..	67
Wykres 48: Czy Twoi rodzice wiedzą, gdzie spędzasz sobotnie wieczory?	68
Wykres 49: Gdybyś chciał(a) palić papierosy (lub jeśli już palisz), jak sądzisz czy Twój ojciec i Twoja matka pozwolili by Ci na to?	69

Wykres 50: Jak sądzisz, jaka byłaby reakcja twojej matki, gdybyś Ty robił następujące rzeczy:	69
Wykres 51: Jak sądzisz, jaka byłaby reakcja twojego ojca, gdybyś Ty robił następujące rzeczy:	70
Wykres 52: Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić papierosy?.....	72
Wykres 53: Jak często palił(a)ś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?.....	73
Wykres 54: Przypomnij sobie sytuację, w której ostatnio piłeś(aś) alkohol. Gdzie byłeś(aś) podczas picia?	74
Wykres 55: "Pomyśl o OSTATNICH 30 DNIACH. Ile razy (jeśli w ogóle) wypiliśmy(aś) pięć lub więcej ""drinków"" z rzędu? ("Drink" oznacza tu kieliszek wina, butelkę piwa, mały kieliszek wódki lub innego napoju spirytusowego, albo szklanekę niskoprocentowego koktajlu)."	75
Wykres 56: Z jakiego powodu zdarzyło Ci się pić alkohol?.....	76
Wykres 57: Jak myślisz, czy nadmierne picie alkoholu wpływa na następujące problemy? ..	80
Wykres 58: Czy kiedykolwiek słyszałeś(aś) o którymś z następujących środków odurzających?	81
Wykres 59: Czy kiedykolwiek chciałeś(aś) spróbować któregoś ze środków wymienionych w poprzednim pytaniu?.....	81
Wykres 60: Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy? ...	89
Wykres 61: Które z wymienionych poniżej sytuacji Twoim zdaniem prowokują agresję/przemoc wśród młodzieży?	90
Wykres 62: Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?	91
Wykres 63: Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?	92
Wykres 64: Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?	92
Wykres 65: Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu? ..	93
Wykres 66: Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na granie w gry komputerowe?	94
Wykres 67: Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z komputera i Internetu?	94
Wykres 68: Z jakich powodów najczęściej korzystasz z komputera i Internetu? Wybierz z listy wszystkie odpowiedzi zgodne z prawdą.	95
Wykres 69: Czy na komputerze z którego korzystasz jest zainstalowana tzw. „blokada rodzicielska”.	96
Wykres 70: Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera lub Internetu np. przed rodzicami?	96
Wykres 71: Czym według Ciebie jest cyberprzemoc?	97

Wykres 72: Czy zdarzyło Ci się doświadczyć cyberprzemocy?	97
Wykres 73: Do kogo zwróciłby się o pomoc w razie problemu przemocy w rodzinie?.....	98
Wykres 74: Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami?	99
Wykres 75: Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i dopalaczy?	100
Wykres 76: Czy Twoim zdaniem prowadzone zajęcia profilaktyczne spełniają swoje zadanie?	101
Wykres 77: Płeć	103
Wykres 78: Wiek.....	104
Wykres 79: Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu?	104
Wykres 80: Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości:.....	105
Wykres 81: Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i gminie?	106
Wykres 82: Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?	107
Wykres 83: Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?.....	107
Wykres 84: Czy zdarzyło się Panu/i pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?	108
Wykres 85: Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i miejscowości?	109
Wykres 86: Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i miejscowości?.....	109
Wykres 87: Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?	110
Wykres 88: Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?	110
Wykres 89: Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i miejscowości?	111
Wykres 90: Jak często zdarza się Panu/i wzywać policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?.....	112
Wykres 91: Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i miejscowości?	113

Wykres 92: Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?	113
Wykres 93: Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o Wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?	114
Wykres 94: Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat:	115
Wykres 95: Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?	116
Wykres 96: Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi? ..	116